

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA ŠPORT

DIPLOMSKO DELO

Tomaž Vindiš

Ljubljana, 2008

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA ŠPORT
Športno treniranje
Teorija in metodika nogometa

**SLOVENSKA NOGOMETNA KLUBA
IZ MARIBORA IN LJUBLJANE
V PRVI JUGOSLOVANSKI LIGI
MED LETI 1967-1972**

DIPLOMSKO DELO

MENTOR:
doc. dr. Tomaž Pavlin
RECENZENT:
doc. dr. Zdenko Verdenik
KONZULTANT:
asist. dr. Marko Pocrnjič

AVTOR DELA:
Tomaž Vindiš

Ljubljana, 2008

ZAHVALA

Najprej bi se zahvalil puncu Ajdi, ki mi je zmeraj stala ob strani in verjela vame.

Ob zaključku študija se zahvaljujem svojim staršem za potrpežljivost, podporo in razumevanje v dolgih letih študija.

Hvala mentorju doc. dr. Tomažu Pavlinu za nasvete in pomoč pri nastajanju diplomskega dela.

Prav tako pa se zahvaljujem vsem, ki so mi pomagali uspešno priti do cilja.

Ključne besede: NK Maribor, NK Olimpija, jugoslovanski nogomet, kakovosti igralcev, sistem igre, organiziranost klubov, pogoji dela, finančna sredstva.

SLOVENSKA NOGOMETNA KLUBA IZ MARIBORA IN LJUBLJANE V PRVI JUGOSLOVANSKI LIGI MED LETI 1967–1972

Tomaž Vindiš

Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport, 2008

Športno treniranje, Teorija in metodika nogometa

Število strani: 86

Literatura: 30

Tabele: 6

IZVLEČEK

Osnovni namen diplomskega dela je bil primerjava dveh slovenskih klubov, ki sta igrala v prvi jugoslovanski nogometni ligi v obdobju od 1967 do 1972, in poiskati razlike, ki so se kazale med njima ter v primerjavi z ostalimi jugoslovanskimi nogometnimi klubi v takratni skupni republiški ligi. Skozi te primerjave sem hotel ugotoviti, ali je slika trenutnega »slabega« stanja na slovenskih nogometnih zelenicah moč iskati že v preteklosti ali je to rezultat trenutnega slabega dela. Torej, ali res že od samega začetka razvoja nogometa zaostajamo za nogometno razvitimi državami zaradi različnih dejavnikov, na katere se izgovarjamo še sedaj, kot so premajhna populacija in s tem povezano premajhno število talentiranih igralcev, premajhni vložki v nogomet, s tem mislim predvsem na neprimerno infrastrukturo in premajhno pozornost namenjeno delu z otroci, premalo število strokovno usposobljenega kadra za delo v nogometu itd.

Ugotovil sem, da je nogomet v naš prostor res prišel nekoliko kasneje kot v sosednje republike nekdanje skupne države, vendar ni to glavni razlog za našo nekonkurenčnost v nogometnem svetu. Z igranjem mariborskega in ljubljanskega kluba v I. zvezni nogometni ligi so bile lepo vidne razlike med slovenskimi in jugoslovanskimi klubi. Razlike so se kazale predvsem v kakovosti igralcev, finančnem stanju klubov, pogojih dela v klubih in v delu z mladimi v klubih. Olimpija je uspela te svoje pomanjkljivosti nadomestiti z denarjem, ki ji ga v primerjavi z Mariborskim klubom ni nikoli primanjkovalo. Finančno pa vseeno ni bila tako močna, da bi se lahko enakovredno kosala s takrat najbogatejšimi klubi v Jugoslaviji. Maribor, ki pa je bil ves čas igranja v I. zvezni ligi v dolgovih, je bil zaradi tega obsojen na večno borbo za obstanek. Po petih letih igranja v I. zvezni ligi pa se je moral sprijaznit z dejstvom, da ne spada med najboljše klube v Jugoslaviji, ravno zaradi nekonkurenčnosti s finančnega, organizacijskega in kakovostnega vidika.

Keywords: FC Maribor, FC Olimpija, Yugoslavian soccer, qualities of players, system of play, organization of clubs, part of conditions, financial means.

SLOVENE SOCCER CLUBS FROM MARIBOR AND LJUBLJANA IN FIRST YUGOSLAVIAN LEAGUE BETWEEN YEARS 1967–1972

Tomaž Vindiš

University of Ljubljana, Faculty of Sports, 2008

Sports Training, Theory and teaching methodology of soccer

Number of pages: 86 number of sources: 30 tables: 6

ABSTRACT

The main intention of this work is the comparison of two Slovene club that were playing in first Yugoslavian football league during 1967 and 1972, and to find differences showing between them and in comparison with others Yugoslavian football clubs in the same republic league. During these comparisons I have wanted to found out whether the current »bad situation« picture on Slovene football green fields could be found in the past or it is the result of the present bad work. The question is have we not been equal with other football developed countries from the beginning because of different causes on which we have still been excusing (like too small population, and because of this too small number of talented players, too small incomes like unsuitable infrastructure for playing, too small intention designed for working with children, too small number of skilled football workers, etc.)?

My conclusion is that football came in our place latter than in other collective countries in Yugoslavia, but this is not the main reason for our uncompetition in the world of football. During playing both clubs (from Maribor and Ljubljana) in I. federal football league we were able to recognize differences (like the quality of players, financial state of clubs, work conditions, working with young) between Slovene and Yugoslavian clubs. Olimpija succeeded to substitute these imperfections with money. Even if Olimpija had better financial state than Maribor club, it still had not been so financial strong to compete with the richest clubs in that time in Yugoslavia. On the contrary, Maribor was in depts and struggling for life for all the time playing in I. federal league. After five years of playing in I. federal league Maribor had to reconcile oneself to the fact that it was not one of the best clubs in Yugoslavia, especially from financial, organizational, and qualitative point of view.

KAZALO

1 UVOD	8
1.1 PREDMET IN PROBLEM	9
2. ZGODOVINA NOGOMETA	10
2.1 RAZVOJ NOGOMETA V SVETU	10
2.2 RAZVOJ NOGOMETA NA OZEMLJU JUGOSLAVIJE	12
2.3 NOGOMET V SLOVENIJI	14
2.3.1 Zgodovina nogometnega kluba iz Maribora	18
2.3.2.1 Stadion NK Maribor	19
2.3.2 Zgodovina nogometnega kluba iz Ljubljane	20
2.3.2.1 Stadion NK Olimpija	21
3 O LIGI	22
3.1 VELIKI ŠTIRJE JUGOSLOVANSKEGA NOGOMETA	22
3.2 ORGANIZIRANOST KLUBOV	24
3.3 FINANČNA SREDSTVA	25
3.4 RAZLIKA V KAKOVOSTI IGRALCEV	27
3.5 SISTEM IGRE	29
3.6 POGOJI DELA	31
4 TEKMOVALNE SEZONE	32
4.1 Sezona 1966/67	32
4.2 Sezona 1967/68 - jesenski del	34
4.2.1 Sezona 1967/68 - spomladanski del	38
4.3 Sezona 1968/69 - jesenski del	46
4.3.1 Sezona 1968/69 - spomladanski del	52
4.4 Sezona 1969/70 - jesenski del	57
4.4.1 Sezona 1969/70 - spomladanski del	61
4.5 Sezona 1970/71 - jesenski del	65
4.5.1 Sezona 1970/71 - spomladanski del	70
4.6 Sezona 1971/72 - jesenski del	74
4.6.1 Sezona 1971/72 - spomladanski del	77
4.7 Sezona 1972/73	82
5 ZAKLJUČEK	83
6 VIRI IN LITERATURA	85

1 UVOD

Vsakdanje življenje modernega človeka postaja vedno bolj naporno in stresno. Pri razbremenitvi človeka igra pomembno vlogo šport. Vse pojavne oblike športa bogatijo in razvijajo posameznikovo osebnost in mu vlivajo dodatno moč za boljše in bogatejše življenje. Ena od mnogih športnih panog, ki je povsod po svetu zelo priljubljena in razširjena med vsemi starostnimi populacijami, je nogomet.

Nogomet je v današnjem času nekaj res posebnega. Zaradi svoje prvinske igrivosti, ne pozna meja med rasami, starostjo, bogastvom, spolom ali religijo. Nogomet je šport, ki prevzame vsakogar, tako mlajšo kot starejšo populacijo ljudi, saj oboji radi igrajo, gledajo in berejo o nogometu. Nogomet danes ni več zgolj le šport, postal je tudi posel, reklama; okoli njega se je razvila prava industrija. Postal je vsesplošni dogodek, ki združuje ljudi različnih nacionalnosti, socialnih slojev, verskih pripadnosti, političnih usmeritev in ekonomskih zmožnosti na enem mestu.

Nogomet je le preprosta igra, ki temelji na nizu posameznih veščin, združenih, da delujejo kot celota. Za nogometno igro potrebuješ dovolj velik prostor, dve ekipi, improviziran gol in žogo. Smisel igre je zadeti žogo v nasprotnikovo mrežo brez uporabe rok ali dlani. Zmaga ekipa, ki doseže več golov. Ob tem pa je potrebno upoštevati veliko pravil in predpisov, ki zagotavljajo pošteno in tekočo igro (Gifford, 2002).

Nogomet je fenomen, ki nima racionalne razlage, in prav v tem je njegov čar. Nasprotniki tega športa govorijo o dvaindvajsetih »norcih«, ki se nesmiselno podijo za isto žogo. S hladnega znanstvenega vidika imajo verjetno celo prav. Vendar se nogometa ne da preučevati s tako odmaknjenega zornega kota. Nogomet je strast, ki živi, obstaja in se bliskovito širi na podlagi emocij. Tisti, ki ni nikoli doživel nepopisne sreče, ko žoga v ključnem trenutku zatrese nasprotnikovo mrežo, ali neznosnega razočaranja, ko se mu posmehuje iz lastne, ne ve, kaj je nogomet. Kdor ni čutil mravljincev ob prihodu na stadion, kjer se tre sto tisoč gledalcev, bo težko opazil, kje se skriva privlačnost te igre, ki lahko ustavi vojne, in jih tudi povzroča, ki ima tako moč, da omrtvi cela mesta, ustavi industrijo, preloži pomembne sestanke državnikov, ki je skušnjava politikov, orodje diktatorjev, predmet idealistov, užitek žonglerjev, oaza zaslužkarjev, boj za oblast, denar, prestiž, šov vseh šovov, spektakel spektaklov, obljubljena dežela turizma z množicami, ki so pripravljene preleteti pol sveta za klubsko ali reprezentančno majico, drama, komedija, tragedija, proza, balet, fair play, vsi za enega in eden za vse, plemenitost, zavist, neizprosna konkurenca, veliki in mali ekrani, poslastica za televizijske in filmske režiserje, predmet sociologov in psihologov, ki imajo – pa naj se opredelijo za ali proti – snovi za celo večnost. Vse to in še več je nogomet (Vasle, 2002).

1.1 PREDMET IN PROBLEM

Nogomet je že nekaj časa šport številka ena na svetu, in kot kaže mu nobeden šport tega mesta še nekaj časa ne more odvzeti. Okrog njega se vrti ogromno denarja, med drugim pa sklepa tudi bogate posle. Neprestano je prisoten v medijih, ki mu posvečajo veliko pozornosti. Tako kot vse ostalo, pa ima tudi nogomet svojo zgodovino. Ravno zato ker me zraven nogometne igre zanima tudi zgodovina, predmet diplomskega dela sega prav na področje zgodovine nogometa. Za nadaljnje delo v nogometu je po prepričanju mnogih pisanje diplomskega dela iz področja zgodovine nogometa nesmiselno, saj ti le-ta naj ne bi ponudila nobenih konkretnih znanj, ki bi ti lahko koristila za bodoče delovanje v nogometu. Sam sem seveda drugačnega mnenja, še več, prepričan sem, da prav pogled v zgodovino lahko razkrije vsak problem, ki se danes odraža na nogometnih igriščih. Ravno z iskanjem izvora problema, ki sega v zgodovino, lahko najdeš rešitev za nadaljnje delo.

Glede na to da je o prvih začetkih nogometa na tedanjem jugoslovanskem prostoru, kamor je spadala tudi Slovenija, že nekaj napisanega, sem se zato osredotočil na obdobje po drugi svetovni vojni oziroma na obdobje med leti 1967 in 1972. To je namreč edino zgodovinsko obdobje, ko sta v jugoslovanski »prvi ligi« nastopala dva slovenska nogometna kluba, in sicer Olimpija in Maribor. V diplomskem delu bom sledil igranju obeh klubov, predvsem pa bom poskušal poiskati odgovore na vprašanja, od kot takšna razlika v kakovosti igralcev v primerjavi z ostalimi jugoslovanskimi klubi; kakšna je bila organiziranost naših klubov v primerjavi z ostalimi jugoslovanskimi klubi; kakšen je bil proračun obeh klubov glede na ostale jugoslovanske klube; kakšni so bili pogoji za treninge in tekme, predvsem infrastruktura obeh klubov glede na ostale jugoslovanske klube; kakšen način igranja so gojili v obeh klubih, torej kakšne taktike sta se posluževala med samo igro slovenska kluba, in kako so igrali ostali klubi v prvi jugoslovanski ligi.

S pomočjo podatkov, pridobljenih skozi pisanje diplomskega dela, bo mogoče logično sklepanje, ali je slika trenutnega slabega stanja na slovenskih nogometnih zelenicah moč iskati že v preteklosti, ali je zgolj rezultat trenutnega slabega dela, zaradi česar nismo zmožni iti v korak z ostalimi balkanskimi, kaj šele evropskimi in svetovnimi nogometnimi velesilami. Torej ali res že od samega začetka razvoja nogometa zaostajamo za nogometno razvitimi državami, zaradi različnih dejavnikov, na katere se izgovarjamo še sedaj, kot so premajhna populacija in s tem povezano premajhno število talentiranih igralcev, premajhni vložki v nogomet, s tem mislim predvsem na neprimerno infrastrukturo in premajhno pozornost namenjeno delu z otroci, premalo število strokovno usposobljenega kadra za delo v nogometu, itd. Dejstvo je, da bo iz leta v leto težje nadoknaditi velike razlike, ki se pojavljajo med nami in ostalimi nogometnimi velesilami in ravno zaradi tega bo zanimivo videti, koliko smo zaostajali 50 let nazaj, in če se ta razlika kaj zmanjšuje ali povečuje.

2. ZGODOVINA NOGOMETA

2.1 RAZVOJ NOGOMETA V SVETU

Njegove korenine segajo daleč v preteklost, zato se lahko upravičeno sprašujemo: Kdo je kriv, da se je na svetu pojavil ta »okrogel nesmisel«? Kje so korenine te igre?

Zgodovina nogometa, igre, ki pogosto ohromi življenje na planetu, je dokumentirana vsaj od leta 1846, ko so angleški študentje prvi zapisali pravila in ustanovili prve klube. Toda že v precej starejših obdobjih so različne civilizacije igrale nekaj podobnega današnjemu nogometu, prepir o tem, kdo je bil prvi, pa je med zagovorniki različnih teorij precej glasen

(www.sportvmestu.si/nogomet/o-nogometu/zgodovina).

Zgodovina nogometne igre sega v tretje tisočletje pred Kristusom. Tako imenovanemu kitajskemu »rumenemu Kralju« Huang Tiu pripisujejo iznajdbo igre, ki se je imenovala ZU-Qui. Zu pomeni udariti z nogo, Qui pa je žoga. Ta igra je postala v času od leta 221 pred in do 618. leta po krščanskem štetju izredno priljubljena, kasneje je bila pozabljena. Podobne igralne oblike udarjanja žoge kažejo tudi različne najdene podobe v antični Grčiji, pri Rimljanih in na Japonskem. Grški "episkvros" se je razvil v rimski "karpastum", zelo grobo igro, podobno rugby-ju (Elsner, 1997).

V Srednji Ameriki so visoko razvite indijanske kulture prav tako gojile igro z žogo, ki je do določene mere spominjala na nogomet, le da je imelo tekmovanje precej večji pomen kot današnje zbiranje pokalov in medalj. Pri "peloti", kot so igro imenovali, je žoga simbolizirala sonce in zato ni smela pasti na tla. Po končani igri, ta je lahko trajala tudi več tednov, saj neodločenega izida ni bilo in je ena od ekip morala zmagati, so Maji zmagovalce ali vsaj del moštva žrtvovali bogovom, pri Aztekih je takšna usoda doletela poraženo ekipo

(www.sportvmestu.si/nogomet/o-nogometu/zgodovina).

V srednjem veku in v začetku novega veka so bile znane "igre" v Angliji in Franciji, s ciljem tekanja in borbe za žogo (iz različnih materialov). Po knjigi Antonia Skaina iz časa italijanske renesanse so v Firencah ob sodelovanju vsega prebivalstva igrali nogomet z nekoliko manjšo in lažjo žogo. Število igralcev je bilo različno – od 20 do 40 na vsaki strani. Razdeljeni so bili v štiri linije in vsaka je imela svoje ime glede na osnovno nalogo v igri. Vrtar, ki so ga posebej imenovali, je edini smel igrati z roko. Najverjetneje se je današnji nogomet razvil iz iger, igranih v tem času v Angliji, ki so se razvijale ločeno in neodvisno od tistih v Franciji in Italiji. Nogometna igra, kakršno poznamo in razumemo danes, je bila oblikovana leta 1863 (Elsner, 1997).

Leta 1863 so se sestali predstavniki enajstih angleških nogometnih moštev v krčmi Freemason's Tavern v Londonu in ustanovili Nogometno zvezo (FA). Do takrat so veljala za stotine šol in klubov različna nogometna pravila. Nekateri so igrali po pravilih, ki so jim dovoljevala igro z roko ali podstavljanje noge, medtem ko drugi tega niso smeli. Da bi rešili to zmedo, se je nogometna zveza odločila določiti in zapisati enotna pravila. Čez nekaj let se je angleška nogometna zveza združila z nogometnimi zvezami Walesa, Škotske in Irske. Leta 1882 so te štiri dežele ustanovile Mednarodno nogometno zvezo (International Football Association Board - IFAB), ki je poskušala določiti in uravnavati pravila nogometa po vsem svetu (Gifford, 2002).

Kmalu po letu 1863 je prišlo do spremembe pravil. Predhodne dimenzije igrišča so bile zelo velike, saj so merile 182 x 91 m, zato so jih zmanjšali na 100 x 51 m. Leta 1866 so uvedli pravilo prepovedanega položaja, ki je močno spremenil način igranja. Od 1869 leta se igralec, razen vratarja, ni smel dotakniti žoge z rokama. Leta 1873 je bil uveden udarec iz kota. Leta 1881 je nogometno tekmo začel voditi sodnik, nekoliko kasneje pa še dva linijska sodnika (Bižal, 1984).

Proti koncu 19. stoletja se je nogomet širil po svetu kot gozdni požar. Iz Evrope so ga najprej zanesli britanski trgovci in mornarji, potem pa še popotniki iz drugih evropskih dežel. V desetletjih pred in po letu 1900 so v številnih državah od Avstrije do Brazilije, od Madžarske do Rusije oblikovali svoje nogometne ekipe, tekmovanja in združenja. Leta 1904 je Francija, naveličana brezbriznega vedenja IFAB-a, s šestimi drugimi evropskimi nacijami ustanovila Mednarodno nogometno zvezo (Federation Internationale de Football Association FIFA). S tem je bil uradno položen temeljni kamen nogometa kot mednarodnega športa (Gifford, 2002).

FIFA je bila ustanovljena v mesecu maju leta 1904 v Parizu. Na dan obstoja je obsegala sedem članic. Leta 1954 pa so ustanovili evropsko nogometno zvezo UEFA. Leta 1912 je FIFA imela že 21 članic. Do leta 1925 pa je to število naraslo na 36. V letu 1930 je organizirala prvo svetovno prvenstvo, takrat pa je imela že 41 članic. V letu 1938 je imela 51 članic, leta 1950 po prvi svetovni vojni 73. Leta 2008 je v FIFA že 208 članic iz celega sveta (www.fifa.com/classicfootball/history/fifa/historyfifa1.html).

Ko je bila Angleška nogometna zveza sprejeta v mednarodno nogometno organizacijo, so njena pravila, ki veljajo še danes, prevzele tudi ostale članice. Po poenotenih pravilih pa klubi niso igrali le domačih tekem, pač pa so začeli igrati tudi mednarodne. FIFA in UEFA že vrsto let na vsaka štiri leta za državne reprezentance prirejata svetovno oziroma evropsko prvenstvo, UEFA pa vsako leto tudi različne pokale na klubski ravni, v katerih sodelujejo tudi slovenski predstavniki.

2.2 RAZVOJ NOGOMETA NA OZEMLJU JUGOSLAVIJE

Britanci so prenašali svoje navade in športne razvade vsepovsod, kjer so se ustavili kot študentje, trgovci, strokovnjaki in poslovni ljudje. Posebno pomembno vlogo pri Britancih je imela močna vojaška mornarica, ki je gostovala v raznih lukah. Britanski oficirji in mornarji iz teh ladij so velikokrat poiskali kakšno livado, kjer so igrali nogomet. In prav Britanci so bili tisti, ki so prinesli nogomet v Jugoslavijo.

Po avstro-ogrski okupaciji Bosne in Hercegovine (1878), so ustanovili Angleži v Županiji na Savi (Hrvaška) tovarno za pridobivanje tanina iz hrastovega lubja. Mladi britanski delavci in lastniki tovarne so s seboj prinesli športno opremo za igranje nogometa. Velikokrat so v igro vključili tudi domačine, ki so delali v tovarni. Leta 1887 je Britanska mornarica kot gost Avstro-Ogrske gostovala v Zadru. V takratnem zadrskem časopisu »Il Dalmata« je bilo opisano, kako je 50 mornarskih oficirjev na zadrskem vojaškem vadišču igralo nogomet.

Začetki nogometa na Hrvaškem so povezani z dr. Franjem Bučarjem. Kot odličen športnik je odšel na študij v Stockholm, kjer se je med drugim seznanil z nogometom. V počitnicah leta 1893 je z nogometom seznanil svoje prijatelje v Zagrebu. Po končanem študiju leta 1895 pa je na dveletnem tečaju za učitelje seznanil tečajnike z nogometom. Učitelj Mirko Kovačić je dobil za nalogo, da prevede pravila nogometne igre, ki jih je v Nemčiji objavil pobudnik te igre v Nemčiji, prof. Konrad Koch. Nogomet se je najprej igral v Hrvaškem sokolu v več mestih in na nekaterih šolah. 1903 leta pa so študentje ustanovili Akademski Sports Club, ki se je naslednje leto preimenoval v HAŠK (Hrvaški akademski športni klub). Leta 1906 je v Zagrebu odigrana prva uradna tekma med HAŠK in PNIŠK (Prvi nogometni in športni klub), ki se je končala z izidom 1:1. Leta 1911 sta bila ustanovljena najpopularnejša hrvaška kluba, v Splitu Hajduk in v Zagrebu Građanski (predhodnik Dinama). Prvo prvenstvo je bilo odigrano leta 1912/13 v organizaciji HŠS, vendar je bilo prekinjeno zaradi nešportnega obnašanja. Novo prvenstvo se je začelo leta 1914, ki pa je bilo prekinjeno zaradi vojne.

Tudi v Srbiji so v začetku vsako telesno vadbo in igre vodili člani sokolskih društev. Tako so leta 1896 v Beogradu na javni vadbi prikazali tudi žoganje z nogami. Prvo srbsko društvo za igranje z žogo je bilo ustanovljeno leta 1899 v Beogradu. Na Guberavcu sta odigrali dve moštvi tega društva javno tekmo leta 1899. Leta 1903 je Soko osnoval nogometno sekcijo, leta 1906 je bil ustanovljen Srbski meč, a njegovi disidenti so leta 1911 ustanovili BSK (Beograjski sportski klub), v Kragujevcu pa je nastal klub Šumadija.

Športno življenje v Vojvodini so uvedli in razvili Madžari in močna manjšina Nemcev. Prva športna društva v 80. in 90. letih 19. stoletja so bila v lasti Madžarov in Nemcev v večini mest. Leta 1901 je bilo ustanovljeno v Subotici Sportsko društvo Bunjevaca, pod imenom Bačka. Igralci Bačke so se hitro uigrali in postali ena najboljših ekip, bili so tudi trikratni prvaki Južne Ogrske.

V Makedoniji so bili pod turško oblastjo, tako da je bila tudi športna vadba pod turškim vplivom oziroma oblastjo, kjer so se otroci šolali. Zabeleženo je, da je 1891 v učiteljišču v Bitolju bil razširjen program vadbe z žogo. Leta 1896 je to žoganje postalo podobno današnjemu nogometu. Vojna učiteljišča v Bitolju in Skopiju so bila pod vplivom Britanskih oficirjev in študentov, ki so se vračali iz zahodnih ozemelj. Prva uradna tekma bila je odigrana v Skopju leta 1909 na vadišču učiteljišča med dvema ekipama turških vojakov. Istega leta je bila odigrana tekma v Strumici med mestno ekipo in klubom iz Soluna. Prvi nogometni klub je bil ustanovljen leta 1913.

V Mostarju (BIH) je leta 1903 Bernard Leichner, direktor banke, prinesel žogo za svoja sinova iz Budimpešte, ki sta se žogala s svojimi vrstniki. Niso poznali pravil, niti niso bili veščji, a so se vseeno »žogali«. Učenci Sarajevske gimnazije so na potovanju do Zagreba videli nekaj tekem s pravimi igralci nogometa, zato so nabavili žogo in leta 1908 osnovali Srednješolski športni klub. Igrali so z vojaki, ki so v Sarajevu služili vojaški rok. Leta 1911 jih je v goste povabil Splitski Hajduk in jih označil za »Osmane«. Mladini iz Sarajeva je bilo to ime všeč in tako je tako nastal prvi nogometni klub v BIH. Iz Sarajeva in Mostarja se je nogomet širil v Tuzlo, kjer so ustanovili klub »Maksim Gorki«, ki ga je oblast hitro razpodila, tako da je potem nastal klub Zrinjski.

Po I. svetovni vojni je leta 1919 v novi državi v Zagrebu osnovana Jugoslovanska nogometna zveza (JNS), za predsednika pa je bil izbran Hinko Wurth. Zveza je imela ob ustanovitvi 116 registriranih klubov iz 5. podzvez (Zagreb, Beograd, Ljubljana, Sarajevo, Split). Leta 1920 je Jugoslovanska reprezentanca odigrala prvo tekmo, in sicer na olimpijskem turnirju v Belgiji in izgubila proti Čehoslovakom z rezultatom 7:0. JNS je sprejet v FIFA leta 1923 kot stalni član. Leta 1923 je bilo v Jugoslaviji odigrano prvo nogometno prvenstvo po enokrožnem pokalnem sistemu. Sodelovalo je šest ekip, ki so bili prvaki v svojih podzvezah, prvi prvak pa je bil Građanski iz Zagreba. Leta 1929 se je prvič igralo po dvokrožnem točkovnem sistemu. Leta 1930 je sedež JNS prenesen iz Zagreba v Beograd. Jeseni 1945 je organizirano prvo povojno prvenstvo Jugoslavije, na katerem so sodelovale vse republike, Jugoslovanska vojska in Vojvodina, zmagala pa je ekipa Srbije. Prvo klubsko prvenstvo Jugoslavije (1946–47) je odigrano po ligaškem sistemu s 14 klubi. Število klubov v I. zvezni ligi se je nenehno spreminjalo vse do sezone 1968/69, odkar je liga štela 18. klubov. Leta 1991 hrvaški in slovenski klubi izstopijo iz lige in začnejo nastopati v lastnem državnem prvenstvu (Delić, 1974).

2.3 NOGOMET V SLOVENIJI

Nekoliko kasneje kot pri naših sosedih je prišel nogomet tudi na Slovensko. Po eni strani z Dunaja, glavnega mesta takratne avstro-ogrske monarhije, kamor smo po državni ureditvi takrat Slovenci spadali, po drugi strani pa iz Prage, s katero smo imeli izredno dobre kulturne zveze. V poročilih srednjih šol na Slovenskem že kmalu po letu 1900 navajajo, da so dijaki zelo radi igrali "mejni in nemški nogomet". Kasneje se je v teh poročilih pojavil "angleški" nogomet, najprej v Mariboru leta 1906, nato pa v Ljubljani, Gorici, Celju itd. (Elsner, 1997).

Pozimi l. 1907 so si dijaki I. Državne gimnazije ustanovili svoj klub, »seveda tako tiho, da ta dogodek ni odjeknil na ušesa nepoklicanih«. Ko so hoteli spomladi 1908 obelodaniti svojo skrivnost in novost, so izvedeli, da je Stanko Bloudek snoval izvenšolski klub, v katerega je sprejemal tudi dijake, in »bratovščina« iz I. Državne gimnazije je prestopila v novi klub. Istočasno so obstajala še moštva na drugih ljubljanskih šolah in v ljubljanskih četrtih, in eni prvih nogometnih tekem sta bili med I. in II. Državno gimnazijo ter med Nemci in Slovenci. Bloudkovemu klubu so se pridružili še drugi dijaki in novi klub je pričel igrati. Skromno, tiho, zavzeto a zagnano. Pozneje je klub dobil naziv Hermes. Da, časi so se res spreminjali, nogomet pa je ostal, in v Ljubljani se je prijel z delovanjem kluba Hermes, ki se je vse lepše razvijal, posebno ko se je njegovo moštvo pomnožilo s Šentpetrčani (moštvom ljubljanske mladeži iz Št. Petra op. p.), ki so mu dovedli novih moči. Bloudek, ki je od l. 1908 študiral v Pragi, je Hermežanom prinesel idejo za rdeče-bele drese z zvezdo, simboli praške Slavije in Hermežani so idejo prevzeli. Strokovno pa je mladim ljubljančanom širil nogometno obzorje njihov kolega Kari Valašek, ki se je l. 1909 s starši preselil iz Češke v Ljubljano in se pridružil Hermesu (Pavlin, 2000).

V Mariboru, kamor si je nogomet prav tako utrl svojo pot, niso ustanavljali dijaških klubov, zlasti ne slovenskih, ker okoliščine kaj takega niso dovoljevale; tudi zato, ker so v šolah kmalu začeli nogomet prepovedovati, ker se je zdel profesorjem preoster in so se morali dijaki pred šolskimi oblastmi, če so hoteli igrati, skrivati. Leta 1911 so v Ljubljani šolske oblasti prepovedale dijakom igrati nogomet, v šolskih moštvih. Tako so Hermes ter drugi klubi prišli v sila neugoden položaj, ker se je bilo treba raziti (Stepišnik, 1968).

Medtem pa je bil spomladi leta 1911 ustanovljen v Ljubljani tudi prvi, civilni "fotbalski" klub (beseda nogomet je bila dovoljena samo v neuradnem poslovanju) Ilirija. Pobudo za ustanovitev so dali nekateri bivši slovenski študentje, ki so študirali v Pragi, in drugi, ki so se navduševali predvsem nad zmagami, ki jih je dosegala praška Slavia celo nad znamenitimi angleškimi moštvi. Novi klub pa zlasti Hermesu

sploh ni mogel konkurirati, saj so jim okretnejši in mlajši srednješolci takoj ob prvem srečanju naložili kar 14 golov (Stepišnik, 1968).

Nova konkurenca Hermežanom ni bila nevarna na zelenem polju, temveč na finančnem. Kluba sta dejansko navezala tesnejše stike. Nekateri Hermežani so vstopili v Ilirijo, ne pa prestopili; Ilirija pa je prevzela pokroviteljstvo, tako organizacijsko kot finančno, nad tekmami Hermesa, ki je v javnosti zastopal ljubljansko-slovenski nogomet (Pavlin, 2001b).

V prvi polovici leta 1912 se je povezava med Hermesom in Ilirijo še stopnjevala, dokler niso Hermežani popolnoma prestopili v Ilirijo. Temu je sicer nasprotovala politika šolskih oblasti, ki je prepovedovala »dijakom igrati nogomet razen v šolskih moštvih«, zato je Betetto na eni od sej klubskega odbora predlagal, naj bi "deputacija Ilirije", ki jo je prevzel dr. Janko Berce, posredovala pri šolskem svetu za »pripustitev« Hermesa k Iliriji. Prvi moštvi Hermesa in Ilirije sta se spojili tekom prve polovice leta 1912, hkrati pa je Ilirija prevzela »aktive in pasive« Hermežanov (Pavlin, 2001a).

Pomemben mejnik pa pomeni obisk praške Slavije leta 1913 v Ljubljani. Ilirijani so tekmo 5. avgusta 1913 sicer izgubili z rezultatom 0:10, zato pa so prvič videli, kako se igra pravi nogomet. Spoznali so, da je za uspehe potrebno sistematično trenirati. Po gostovanju Slavije so se dogovorili z Jirkovskym, da je prevzel strokovno delo in usposobil mlado moštvo Ilirije. Ob začetku I. svetovne vojne je pri nas delovalo več slovenskih nogometnih moštev. Nogometno dogajanje je v času I. svetovne vojne zamrlo in je oživel šele po koncu vojne oz. po mnogih političnih in družbenih spremembah na našem področju (razpad avstro-ogrske monarhije) (Pavlin, 2005).

Spomladi leta 1919 je najprej obnovila svoje delovanje Ilirija, malo kasneje pa ji je v Ljubljani sledil še Slovan. Drugo nogometno središče je nastalo v Mariboru, kjer sta poleg nemškega SV Rapida delovala še Hertha in Rote Elf (Rdeča enajsterica), v Celju pa so se nogometaši združevali pri Athletik SK (krajše Atletiki). V vseh teh središčih pa so naglo začeli rasti tudi povsem novi klubi: Šparta, Svoboda, Jadran in Primorje v Ljubljani, Olimp v Celju, Amater v Trbovljah ter 1. SSK Maribor, ki je postal osrednja celica slovenskega športa v mestu Maribor in okolici. Novi klubi niso bili samo nogometni, temveč so se ukvarjali tudi z drugimi panogami, zlasti z lahko atletiko, ki so jo športna vodstva celo predpisala kot obvezni sestavni del nogometnega treninga, vendar pa je nogomet ostajal prva in najpomembnejša športna panoga športnih klubov na Slovenskem (www.nzs.si/index.php?pgii=186).

Zagrebski športni odborniki so že maja 1919 snovali zborovanje »vseh športnih klubov na ozemlju SHS« in o tem obvestili Ilirijo ter LSK. Namen zborovanja je bil organizirati centralno jugoslovansko športno zvezo (navezala bi se na strukturo

predvojne hrvaške športne zveze), centralne ali državne panožne zveze in olimpijski odbor. Prvo organizacijo, ki je združevala klube v Sloveniji, smo dobili 23. aprila 1920, ko je bila ustanovljena Ljubljanska nogometna podzveza (LNP). Ta je delovala kot organ osrednje Jugoslovanske nogometne zveze s sedežem v Zagrebu. Tako je ostalo vse do druge svetovne vojne (Pavlin, 2005).

LNP je neposredno vodila podzvezno prvenstvo (prvenstvo Slovenije), kvalifikacijska tekmovanja za vstop v podzvezni razred in razna pokalna tekmovanja (tudi del zveznega pokalnega tekmovanja v Sloveniji). Tekmovalni sistem podzveznega prvenstva je ves čas odseval razlike v kvaliteti posameznih moštev, sodelovanje slovenskih predstavnikov v zveznem prvenstvu in v veliki meri tudi notranja nesoglasja med klubi in znotraj njih samih. Tako sta imela v tem obdobju velike finančne težave tudi Ilirija in Primorje, kar je leta 1936 privedlo do pravno-formalne osamosvojitve in preimenovanja nogometne sekcije Primorja v SK Ljubljana, kamor so se vključili vsi najboljši slovenski igralci. Do leta 1936 je bil najuspešnejši klub v slovenskem prvenstvu ljubljanska Ilirija, poleg nje pa sta bila zelo uspešna tudi ljubljansko Primorje in Maribor. Po letu 1936 je potrebno upoštevati, da je SK Ljubljana kot najmočnejši slovenski klub sodeloval v zveznem ligaškem tekmovanju in zato ni tekmoval v slovenskem prvenstvu. SK Ljubljana je bil v veliki meri slovenski reprezentativni klub, saj so zanj nastopali najboljši slovenski nogometaši (tudi iz Maribora in Celja). Vodilni ljubljanski, mariborski in celjski klubi so odigrali tudi zelo veliko mednarodnih prijateljskih srečanj predvsem z avstrijskimi, madžarskimi in češkimi klubi (www.nzs.si/index.php?pgii=186).

»Šesto aprilski dogodki leta 1941, nemški napad na Jugoslavijo, tako njeno kot slovensko razkosanje, so v trenutku izničili dvajsetletno organizacijsko delo. Slovenski šport je bil podrejen novim okupacijskim oblastem, ki so ga po odpravi vojaških uprav in vzpostavitvi civilnih okupacijskih upravnih sistemov reorganizirali. Šport v ljubljanski pokrajini je ohranil določeno avtonomnost, saj ni bil direktno vključen v italijanski športni sistem, medtem ko so lahko nekateri ljubljanski športniki nastopali na italijanskih državnih tekmovanjih, a kot člani italijanskih klubov, medtem ko je v nogometu veljala prepoved angažiranja igralcev z zasedenega ozemlja. Po kapitulaciji Italije in prihodu Nemcev ter postavitvi nove pokrajinske oblasti pod vodstvom generala Rupnika je bil v okviru nove vlade imenovan športni referat. Spomladi 1944 so nogometni klubi odigrali več prijateljskih tekem in Jutro je poročalo, da je »kvaliteta skromna, vrste nogometašev razredčene«, da so bili »dobri posamezniki redki« in v moštva »vključeni številni novinci«. Pod nemško oblastjo so bile ponovno vzpostavljene vezi med Ljubljano in Gorenjsko ter Koroško, ne pa s Štajersko« (Pavlin, 2001a).

»Osvoboditev Slovenije maja 1945 je prinesla nov zagon. Vendar je povojni razvoj krenil drugo pot in šport ter nogomet sta bila organizirana v okviru novih »fizkulturnih« organizacij, s staro vsebino in novimi imeni in marsikje s starimi

igralskimi jedri (staro ime je ohranil le ljubljanski Slovan), a z mnogimi novimi odborniki. Število klubov se je zaradi vmesnega vojnega obdobja v primerjavi z letom 1938 zmanjšalo in v letu 1945 jih je bilo 26, vendar je njihovo število v naslednjih letih občutno naraslo. Prav tako moramo upoštevati, da je bila Sloveniji v okviru Jugoslavije priključena Primorska. Posamezne športe ali športne igre, združene s telovadnimi organizacijami, so vodili »fizkultumi odbori« kot odseki Fizkulture zveze Slovenije. Organizacijska novost naj bi pomenila prelom s predvojnimi organiziranjem, ki pa je bil dejansko le administrativne narave. Zato je sledila reorganizacija in tako je leta 1948 ustanovljena Nogometna zveza Slovenije, ki je v letu 1949 svoje delovanje in stik z bazo vzpostavila preko sedmih regionalnih »poverjeništ«: goriškim, mariborskim, ljubljanskim, celjskim, dolenskim, gorenjskim in prekmurskim« (Pavlin, 2001a).

Tekmovanja po letu 1946 so bila ponovno leta tekmovalne konsolidacije tako na zveznem kot republiškem nivoju. Prvo tekmovanje za slovenskega prvaka v letu 1946 je dobila lendavska Nafta, ki se je s tem v sezoni 1946/47 uvrstila v državno tekmovanje oziroma I. ligo, a je sredi sezone zaradi pomanjkanja finančnih sredstev izstopila. Kljub težnjam po deprofesionalizaciji nogometa se je »tihi profesionalizem« ohranil, poleg tega pa je bila ena od smernic športne politike v Jugoslaviji koncentracija sil in moči v večjih centrih, zaradi česar lokalni slovenski predstavnik ni imel in tudi ne bi imel možnosti za uspeh (Pavlin, 2001a).

2.3.1 Zgodovina nogometnega kluba iz Maribora

V svoji prvotni podobi je bil mariborski nogometni klub ustanovljen leta 1919, in sicer 28. junija, ko so v kavarnici Jadran, na sedanji Partizanski cesti, ustanovili 1. slovenski športni klub Maribor (1. SSK Maribor). V prvi tekmi, 19. julija 1919, so izgubili proti Herthi, in sicer z rezultatom 1:4; prvo zmago pa so dosegli proti SK Aero iz Maribora 7. septembra 1919, in sicer z rezultatom 7:5. Svoje igrišče so dobili šele leta 1920 v Ljudskem vrtu, pri ureditvi le-tega pa so pomagali tudi nogometaši.

Med obema vojnama so v slovenskem nogometu dominirali ljubljanski klubi, Mariboru pa je naslov uspelo osvojiti le trikrat, leta 1931, 1933 in 1939. Po II. svetovni vojni je kot naslednik 1. SSK Maribor zaživel FD Maribor (Fiskulturno društvo Maribor). V prvi tekmi po vojni se je FD Maribor 23. septembra 1945 srečal s FD Železničarjem. Tekma se je brez zmagovalca končala z 0:0. Od leta 1949 je FD Maribor tekmoval pod imenom Branik, 12. julija 1952 pa so v Ljudskem vrtu slovesno odprli nov stadion. V sezoni 1953/54 je Branik nastopal v 2. zvezni ligi, leta 1960 pa so morali zaradi afere z zastrupljeno hrano klub razpustiti.

Nogometni klub Maribor, v podobi v kakršni je sedaj, je bil ustanovljen 12. decembra 1960, njegov prvi predsednik pa je bil dr. Srečko Koren. Prvo tekmo je novoustanovljeni klub odigral z mestnim tekmeccem Kovinarjem in ga premagal z rezultatom 2:1. V Novi Gorici je 12. marca 1961 NK Maribor Branik odigral prvo prvenstveno tekmo in premagal domačine z 2:0. V naslednji sezoni je skozi kvalifikacije prišel v zahodno skupino 2. zvezne lige, po petih letih igranja v tej ligi pa so se "vijoličasti" pod vodstvom trenerja Šimuniča uvrstili v 1. jugoslovansko ligo.

V prvi ligi so debatirali v Skopju, kjer so se z Vardarjem razšli z izidom 1:1, edini zadetek pa je dosegel Maras. 27. avgusta so v prvi tekmi pred domačimi gledalci odpravili Proleter iz Zrenjanina z rezultatom 3:0. Zadetke so dosegli Kranjc, Arnejčič ter Binkovski. V isti sezoni so gledalci v Ljudskem vrtu prvič videli derbi z Olimpijo. Zbralo se je kar 13.000 gledalcev, tekma pa se je končala brez golov. Po petih letih igranja v prvoligaški konkurenci, kjer so v 166 tekmah dosegli 40 zmag, 57 neodločenih izidov in 69 porazov, z razliko v zadetkih 166:270, so izpadli nazaj v drugo ligo. Vrnitev med najboljše jugoslovanske klube jim nikoli več ni uspela. Po enem letu v republiški ligi je Maribor Branik med letoma 1976 in 1981 nenehno igral v drugi ligi. Iz druge lige so ga leta 1981 izključili zaradi afere "žoga". Do razpada Jugoslavije je Maribor igral izmenično v drugi in medrepubliški ligi.

Odkar nastopa v novoustanovljeni slovenski nogometni ligi je bil Maribor sedemkrat prvak, petkrat pa je osvojil pokal Nogometne zveze Slovenije. V vseh letih od 1991 naprej pa nastopa tudi v evropskih pokalih. V sezoni 1999/2000 so zaigrali v Ligi prvakov, kar lahko štejemo za največji klubski uspeh.

Po tej sanjski sezoni so nogometaši Maribora še dve leti kraljevali na vrhu 1. slovenske lige, potem pa se je počasi začel kljub ubadati s finančnimi problemi, kar se je seveda odražalo tudi na rezultatih. Nato je klub počasi začel sanirati dolgove in sestavljati novo ekipo, ki bo spet zagospodarila na slovenskih zelenicah. Letos mineva že šesta sezona, odkar je bil Maribor prvak, zato so v klubu trdno prepričani, da je že skrajni čas da osvojijo naslov državnih prvakov (www.nkmaribor.com/dokumenti/dokument.asp?id=6).

Zametki Viol segajo v leto 1989. Takrat se je skupina razgretih fantov, v glavnem osnovnošolcev, začela zbirati na jugu stadiona Ljudski vrt.

2.3.2.1 Stadion NK Maribor

Nogometni stadion Ljudski vrt je kot naravna, kulturna, arhitekturna in športna znamenitost značilnost in ponos mesta Maribora. Ljudski vrt je zaščitni znak in velika črka v mestni osebni izkaznici. Ni samo najlepši, ampak tudi najsodobnejše urejen slovenski stadion, ki ustreza vsem zahtevam evropske nogometne zveze za odigravanje mednarodnih tekem.

Zgrajen je bil leta 1962. Ime je stadion dobil po mariborskem javnem drevesnem parku (Volksgarten), ki je bil zasajen leta 1873 na zemljišču sedanjega stadiona. Park je bil kasneje preurejen v vojaško strelišče, leta 1920 pa je bilo na tem zemljišču urejeno prvo nogometno igrišče.

Sedanje igrišče je bilo zgrajeno leta 1952 (travo so obnovili leta 1994 in leta 2000, namakalni sistem je bil narejen leta 2000). Nadmorska višina igrišča je 274,5 m. Tribuna v Ljudskem vrtu je bila zgrajena leta 1962, pokrita je v obliki loka, katerega središčna višina znaša 18,4 m, celotna dolžina pa znaša 129,8 m.

Leta 1994 je Ljudski vrt dobil eno od največjih pridobitev, razsvetljavo igrišča. Na štirih stebrih višine 40 m je pritrjenih 216 reflektorjev. Prva tekma pod reflektorji v Ljudskem vrtu se je odigrala 24. avgusta 1994, ko je NK Maribor slavil rekordno zmago v evropskih tekmovanjih – Maribor – Norma (EST) z rezultatom 10 : 0.

Leta 1998 je bil na razpisu za obnovo stadiona sprejet projekt Ring, ki je predvideval obnovo severne, južne in vzhodne tribune. NK Maribor Pivovarna Laško je s svojim vložkom v obnovo stadiona leta 1999 pokazal jasno namero, da prevzame upravljanje Ljudskega vrta. Novi stadion Ljudski vrt, imenovan Ring, je leta 2008 doživel otvoritev in postal sodoben objekt po evropskih merilih z 12.500 pokritimi sedeži in vsemi spremljevalnimi prostori za dobro pripravo športnika (www.nkmaribor.com//dokumenti/dokument.asp?id=342).

2.3.2 Zgodovina nogometnega kluba iz Ljubljane

Leta 1945 se preživeli nogometaši SK Ljubljane kot reprezentanca Slovenije udeležijo prvega povojnega prvenstva nekdanje Jugoslavije. Konec tega leta se ti igralci pridružijo ustanovitvi FD Udarnik in leto pozneje se reorganizirajo v FK Enotnost. Leta 1948 se preimenujejo v NK Odred, ki se leta 1953 prvič uvrsti v prvo zvezno nogometno ligo, v kateri pa igra le eno sezono. (Pavlin, Ljubljanska športna pot do Olimpije, str. 18)

Leta 1961 se klub najprej preimenuje v NK Triglav. Po polovici sezone klub na pobudo direktorja pošte Gerbca prestopi v Olimpijo. Barva kluba je bila črno-bela. Najzanimivejše tekme v drugoligaški konkurenci so bili republiški derbiji z Mariborom; na tekmi za Bežigradom 6. aprila 1964 so prodali kar 19.994 vstopnic, kar je rekord, ki bo na slovenskih štadionih najbrž ostal za vse čase. Olimpija se v naslednji sezoni 1964/65 vnovič uvrsti v prvo zvezno ligo, v kateri je potem klub ostal celih 19 let. Najboljša uvrstitev je bilo 7. mesto 1971 in 1983 ter nastop v finalu jugoslovanskega pokala 1970.

Izpad iz prve lige leta 1984 je pomenil pravi "razpad sistema", saj so sezono kasneje nogometaši Olimpije izpadli tudi iz druge lige in v sezoni 1985/86 porazno začeli v slovenski ligi. Toda med sezono se je stanje vendarle stabiliziralo, Olimpija je končala prvenstvo kot tretja in se naslednje leto v velikem slogu, z 20 zmagami, 6 remiji in brez poraza ob gol razliki 64:4, vrnila v 2. zvezno nogometno ligo – zahod.

V prvi sezoni enotne druge lige 1988/89 je presenetljivo osvojila prvenstvo ter se vrnila v prvo ligo. Ta sezona je mejnik tudi zato, ker se 4. 9. 1988 na tekmi z vinkovskim Dinamom na tribunah pojavijo zametki navijaške skupine "Green Dragons", kar pomeni začetek organiziranega navijanja na nogometnih tekmah v Ljubljani.

Vrnitev v prvo ligo je pomenila pravo nogometno evforijo v Sloveniji, ki je dosegla vrhunec 11. 11. 1989 na znameniti tekmi s Crveno zvezdo, ko so politične strasti v Jugoslaviji že kipele. Olimpija je takrat zmagala po enajstmetrovkah, sezono, v kateri je za igro požela mnogo pohval, pa zaključila na osmem mestu.

Naslednja in obenem zadnja jugoslovanska sezona Olimpije je bila mnogo manj spektakularna. Olimpija je izgubila več najatraktivnejših igralcev, politična situacija je bila že zelo negotova in na tribunah se je v povprečju zbralo le nekaj več kot 3.000 gledalcev na tekmo. Olimpija tisto leto konča na 14. mestu, zadnjo »jugoslovansko« tekmo pa odigra 17. 6. proti zagrebškemu Dinamu.

Leta 1991 je Olimpija zapustila tekmovanje v Jugoslovanski ligi in se vključila v tekmovanje v novi Slovenski ligi. V prvi polovici 90. let je bila Olimpija najuspešnejši slovenski klub, saj so bili zaporedni prvaki od 1992 do 1995, potem pa beleži slabše rezultate v prvenstvu. Stanje v klubu se je iz leta v leto slabšalo, dokler ni leta 2005 milni mehurček počil. Med to "črno" sezono, marca 2005, so nekateri starši igralcev in trenerji Olimpije ob pomoči Športne zveze Ljubljana ustanovili nov klub in ga poimenovali NK Bežigrad, klub pa je v resnici skrbel za vse mladinske ekipe Olimpije. Večina igralcev mladih kategorij Olimpije je po koncu sezone 2004/2005 odšla v druge ljubljanske klube in nov klub je za sezono 2005/2006 komajda zbral moštva za tekmovanja v najnižjih ligah (na ravni Medobčinske nogometne zveze Ljubljana), od katerih pa za tekmovanja v konkurenci U–18 in U–16 niti ni mogel zbrati dovolj igralcev. Tako v klubu kot vsa slovenska javnost upajo, da bo Olimpiji čim prej uspel preboj v 1. slovensko ligo in da bo na sporedu spet edini pravi nogometni derbi v slovenskem prostoru, med večnima rivaloma Olimpijo in Mariborom (www.nkolimpija.com/?page=club&id=3#1945).

2.3.2.1 Stadion NK Olimpija

Olimpija igra tekme kot gostiteljica na Centralnem stadionu v Ljubljani, ki se nahaja na Vodovodni 20 v mestnem predelu, imenovanem Bežigrad. Centralni stadion so začeli urejati v opuščeni gramozni jami leta 1923 za potrebe katoliških telovadcev Orlov. Prve načrte je pripravil Plečnikov študent Ivan Pengov, ki jih je Jože Plečnik dopolnil s tribuno. Leta 1925 so začeli graditi ograjo in v naslednjem letu izvedli stranico ob Dunajski cesti s stebriščem. Za evharistični kongres leta 1935 je bila zaključena ograja, zgrajena tribuna, ki je služila tudi kot oltar, in urejene brežine za stojišča. Le-ta so bila v naslednjih letih betonirana, leta 1941 pa urejeno še javno stranišče (Pavlin, 2003).

Centralni stadion je bil prvotno namenjen velikim telovadnim nastopom, nekaj športnim panogam in drugim množičnim prireditvam. Nepravilno obliko parcele so po Plečnikovih načrtih obzidali z opečnim zidom, pred vhode na vzhodni strani postavili veliko stebriščno lopo, vhod na zahodu pa poudarili s povišanim zidom. Sedeže ob areni so zidali postopoma. Betonske sedeže ob areni na vzhodni strani ustavljata nizka objekta s stranišči in terasama. Na južni strani je Plečnik postavil simbolični zidani steber z vetrnico vetrov. Po njegovi predstavi zasluži šport simbolično poudarjen okvir, ker verjame v ideale plemenitega druženja in tekmovanja.

V sedemdesetih letih so postavili močno razsvetljavo za nočne tekme. Sedeže so namestili leta 1996. Kapaciteta stadiona po tem posegu je 8.259 sedišč. Velikost nogometnega igrišča je 105 × 70 metrov. Zaradi spomeniške zaščite in težav z denacionalizacijo je že več načrtov za prenovo stadiona padlo v vodo

(www.nkolimpija.com/?page=club&id=5).

3 O LIGI

3.1 VELIKI ŠTIRJE JUGOSLOVANSKEGA NOGOMETA

Čeprav je nogometna zveza ustanovljena v Zagrebu leta 1919, je prvo prvenstvo odigrano šele leta 1923. Med obema vojnoma je bilo skupno 17 prvenstev, 5 krat sta bila prvaka Građanski (Zagreb) in BSK (Beograd), 2 krat so bili zmagovalci Hajduk (Split), Jugoslavija (Beograd) in Concordia (Zagreb), 1 krat pa je to uspelo HAŠK-u (Zagreb). Po 2. svetovni vojni pa se je I. nogometna liga začela v jeseni leta 1946. V 45 zaporednih prvenstvih so največ uspeha dosegle ekipe iz Srbije in Hrvaške: Crvena zvezda, Partizan, Hajduk in Dinamo. Zato se je teh ekip prijelo ime »veliki štirje« Jugoslovanskega nogometa. Ob njih sta še Vojvodina (Črna gora) in Sarajevo (BiH) vsak po 2 krat osvojila prvenstvo Jugoslavije, 1 krat pa je to tudi uspelo ekipi Željezničara iz Sarajeva (Žurman, Svoboda in Garber, 1983).

CRVENA ZVEZDA: Februarja leta 1945, ko je druga svetovna vojna še trajala, se je skupina mladincev, članov Ujedinjeog saveza antifašističke omladine Srbije, odločila da požene proces normalizacije na področju športa. Osnovali so Omladinsko fiskulturno društvo, ki je 4. marca preraslo v Crveno zvezdo. Ime je Zvezda dobila po dolgi razpravi, predlagala pa sta ga podpredsednika kluba. Zvezda je dobila stadion predvojne FK Jugoslavije, ki je bil zgrajen 1927, igralce, rekvizite in tudi barve kluba (rdečo-bela). Novo domovanje Crvene zvezde je stadion Marakana, ki je izgrajen leta 1963 in zamenja stari stadion. Kapaciteta na Marakani je za 54.000 gledalcev. Navijači kluba se imenujejo Delije. 18 krat so bili zmagovalci prvenstva v Jugoslaviji, 6 krat državnega prvenstva Srbije in Črne gore in 1 krat prvenstva Srbije. Pokal v Jugoslaviji so osvojili 12 krat, 9 krat pokal Srbije in Črne gore in 1 krat pokal Srbije. V mednarodnem merilu so 2 krat osvojili Srednjeevropski pokal, 1 krat Champion-League in Internacional Cup (www.crvenazvezdafk.com/istorija.htm).

PARTIZAN: Partizan je osnovan 4. oktobra 1945, kot del Jugoslovenskega športnega društva, ki šteje 25 klubov različnih športov, in je popolnoma neodvisen v pogledu organizacije, uprave, financ, materialnih sredstev in objektov. Klub je na začetku deloval pod okriljem Jugoslovenske Narodne Armije, stadion pa se je dolgo imenoval Stadion JNA. V začetku 1950 je postal neodvisen od vojske. Barve Partizana so črno-bela, potem ko je prvih 13 let bila njihova barva bordo modra. Stadion Partizana je objekt z najdaljšo športno tradicijo v Jugoslaviji. Nahaja se na mestu, kjer je pred II. svetovno vojno bilo igrišče šampiona BSK (Beogradski sportski klub). Neposredno po koncu vojne se je začela izgradnja stadiona in 9. oktobra 1949 je na njem odigrana prva tekma. Navijači Partizana se imenujejo Grobari. Partizan je bil 11 krat prvak prvenstva v Jugoslaviji in 8 krat prvak Srbije in Črne gore. Pokal so v Jugoslaviji osvojili 5 krat in 4 krat pokal Srbije in Črne gore. V evropskih tekmovanjih

so bili 1 krat zmagovalci Srednjeevropskega pokala in leta 1966 viceprvaki Evrope (www.partizan.co.yu/home.php?Jezik=sr).

DINAMO: NK Dinamo je ustanovljen 9. junija 1945, po odloku komunistične oblasti, ki so ukinile predvojne klube. Dinamo nadaljuje tradicijo najuspešnejšega in najpopularnejšega zagrebškega kluba pred II. svetovno vojno HŠK Građanski, ki je bil ustanovljen leta 1911. Od njega je Dinamo prevzel modro barvo dresov in nadimek »purgeri«. Ob ustanovitvi so prešli v Dinamo igralci HAŠK-a, Concordie in večina igralcev Građanskega ter trener Građanskega. Dinamo igra na stadionu Maksimir, ki je največji nogometni stadion v Zagrebu. Prvotno je to igrišče koristil klub HAŠK od 1912 do 1948, potem ga je dobil Dinamo, ki je tam najprej postavil zgradbo, nasipe za stojišča in malo tribuno. Današnji stadion se je začel graditi 1952 in tekom let se je dograjeval, vendar zaradi pomakanje sredstev še vedno ni dokončan. Leta 1974 je dobil novo razsvetljavo. Prvotna kapaciteta stadiona je bila 64.000 gledalcev, trenutno pa je prostora za 40.000 gledalcev. Kljub temu, da je Dinamo imel vedno veliko navijačev, se je organizirana skupina pod imenom Bad Blue Boys ustanovila komaj leta 1986. Dinamo je osvojil 14 prvenstev: prvenstvo SFRJ 4 krat, prvenstvo Republike Hrvaške 10 krat; 17 pokalov: pokal Jugoslavije 7 krat, hrvaški nogometni pokal 10 krat, hrvaški superpokal 3 krat; mednarodni uspehi: pokal velesejmskih mest je osvojil 1 krat in 1 krat Balkanski pokal (www.nk-dinamo.hr/klub-povijest/Default.aspx).

HAJDUK: Hrvaški nogometni klub Hajduk je osnovala skupina splitskih študentov v praški kavarni, po tekmi med tamkajšnjo Sparto in Slavijo. Dovoljenje za delovanje nogometnega kluba Hajduk so dobili 13. februarja 1911. Nato je sledila gradnja igrišča na lokaciji, ki je prej bila v uporabi kot vojni poligon avstro-ogrske vojske. Leta 1923 je Hajduk prvič igral v ligi Kraljevine Jugoslavije, leta 1924 pa je celotna postava Hajduka nastopila za reprezentanco. Po II. svetovni vojni je Hajduk nadaljeval z igranjem v Jugoslovanskem prvenstvu. Leta 1950 je ustanovljena navijaška organizacija Torcida, ki je postala prva organizirana navijaška skupina v Evropi. HNK Hajduk igra svoje tekme na mestnem stadionu na Poljudu od leta 1979 in sprejme 35.000 gledalcev. Od 1911 do 1979 je Hajduk igral tekme na igrišču imenovanem »Kod stare Plinare«, teren pa se je imenoval »Kraljeva njiva«. Prve barve kluba so bile rdeča, modra in bela, ki jih kasneje zamenja bela kot osrednja barva kluba. Prvenstvo Kraljevine SHS/Kraljevine Jugoslavije je Hajduk osvojil 2 krat, prvenstvo Banovine Hrvaške pa 1 krat. Prvenstvo FNR Jugoslavije/SFR Jugoslavije je osvojil 7 krat, prvenstvo Republike Hrvaške pa je osvojil 6 krat. Jugoslovanski pokal je osvojil 9 krat, Hrvaški pokal 4 krat in Hrvaški superpokal 6 krat. V sezoni 1994/95 je nastopil v skupinskem delu Lige prvakov, kar se šteje kot vrhunec kluba evropskem merilu (www.hnkhajduk.hr/index.php?otvori=klub).

3.2 ORGANIZIRANOST KLUBOV

Organizacija v profesionalnih klubih je takšna, da je predsednik predvsem predstavnik kluba in odgovoren za celotno delovanje kluba. Direktor ali sekretar kluba je odgovoren za gospodarsko in upravno poslovanje, tehnični direktor pa za strokovno delo. Kljub temu da se njihovo delovanje prepleta, mora biti odgovornost natančno opredeljena. Tehnični direktor vodi strokovno delo v klubu in mora biti v športnem delu delovanja vključen v politiko kluba. Je kontaktna oseba za igralce in le prek njega naj se urejajo osebni in strokovni problemi igralcev ter strokovnih delavcev. Tehnični direktor (tehnični vodja) je odgovoren za dolgoročno strategijo strokovnega dela (selekcijiranje igralcev, modele igre posameznih moštev, angažiranje strokovnih delavcev in podobno). Njegovo delovanje ne more biti odvisno od trenutnih rezultatov (za to so odgovorni trenerji moštev), ampak od uspešnosti uresničevanja postavljene strategije kluba (Elsner, 1997).

Takšno pa je bilo stanje v Mariborskem klubu, v primerjavi z ostalimi klubi v 1 ligi: »Zaradi obilice dela sta ostala doslej brez dopusta direktor kluba M. Miščević in tehnični sekretar B. Ban. Kot na dlani je, da imata dovolj opravkov, treba se je že pripraviti na novo sezono, iskati in izbirati nasprotnike za tekme in se ukvarjati s še mnogimi drugimi podrobnostmi. Kot smo pisali že pred meseci, imajo vijoličasti za delo profesionalnega kolektiva premalo moči: tako so pri Olimpiji v pisarni stalno trije – direktor, generalni tajnik in tehnični sekretar, da o številu uslužbencev pri Dinamu, Crveni zvezdi, Partizanu, Hajduku, Vojvodini in drugih sploh ne govorimo. Nogometni klub je tako rekoč majhno podjetje, ki zahteva na svojih mestih udarne može, predvsem take, ki se spoznajo na naše zvezne nogometne peripetije« (Večer 16.7 str. 5, leto 24, št. 165 (6298)).

Vodstvo mariborskega kluba je bilo ves čas delovanja v I. zvezni ligi premalo številčno, kar je bilo predvsem posledica slabega finančnega stanja, medtem ko je bilo pri Olimpiji dovolj kadra za uspešno vodenje kluba. Kot primer bizarnih razmer v Mariborskem klubu je bilo delovanje trenerja Omeragiča. Ta je moral opravljati trenerski poklic brez pomočnika, hkrati pa je imel še glavno besedo pri vodenju kluba, tako da je klub v bistvu »vodil« en sam človek (D. Grbavac, osebna komunikacija, november 2008).

3.3 FINANČNA SREDSTVA

Finančno stanje v Olimpiji je bilo bistveno boljše kot v Mariboru. Olimpija je bila znana po svojih dragih nakupih Jugoslovanskih igralcev, medtem ko je Maribor ves čas živel (D. Grbavac, osebna komunikacija, november 2008).

Virov financiranja nogometnih društev je bilo sicer več, vendar se je takoj poznalo na finančnem stanju kluba, če je kateri izmed virov izostal. Tako se je mariborskemu klubu pripetilo, da mu občinska skupščina ni odobrila sredstev, ki so jih prejeli prejšnja leta, z obrazložitvijo da ne mislijo več podpirati vedno dražji profesionalizem, ampak se bodo usmerili k financiranju amaterskih in rekreativnih športov. Za to je bil podan predlog, da bi delovne organizacije denar, ki so ga namenile občinski skupščini za druge dejavnosti, nakazali neposredno na NK Maribor. Sklad občinskega sveta, ki razporeja finančna sredstva na področju športa, se je držal sklepa občinske skupščine, in namenil dotacijo NK Mariboru, vendar ne iz proračunskih ampak iz drugih sredstev sklada (D. Grbavac, osebna komunikacija, november 2008).

Ena izmed oblik financiranja nogometnih klubov so bile tudi dotacije predvsem lokalnih podjetij in pa reklamne table naših in tujih podjetij na stadionu, za kar so morala podjetja plačati določen znesek klubu. Da pa Jugoslovanski gospodarski prostor ni bil sposoben vzdrževati tako veliko število profesionalnih klubov, je prvi na svoji koži okusil nogometni drugoligaš iz Pulja. Kot prvi v Jugoslaviji je z odločbo prenehal obstajati profesionalni nogometni kolektiv Istra, moštvo s precejšno tradicijo, ki je imelo v temperamentnih navijačih močno oporo. Toda leta so tekla, pri Istri pa je ostalo vse po starem. Klub se je v glavnem naslanjal na ladjedelnico Uljanik, ta pa sčasoma ni bila več voljna dajati del svojega dohodka za ekipo, ki po mnenju mnogih ni imela prave perspektive (D. Grbavac, osebna komunikacija, november 2008).

Naslednji vir prihodkov nogometnih klubov je predstavljal izkupiček od prodanih kart za ogled tekem. Po takratnih predvidevanjih in izračunih bi naj bila najnižja številka gledalcev, pri kateri bi bilo možno ob pomoči družbe vzdrževati profesionalni klub, od 7.000 do 10.000 gledalcev. Klub, ki pa ne bi imel redno na tekmah vsaj toliko gledalcev, se bi bil prisiljen posloviti od profesionalnega ukvarjanja z nogometom. Pojavil pa se je tukaj drugi problem, ki je jezil blagajnike in vodstva klubov, in sicer dolga »mrtva sezona«, ki je trajala dva meseca. To je bilo obdobje, ko so igralci počivali, se regenerirali in pripravljali na naslednjo sezono. V tem času je bil zaslužek od prodaje vstopnic porazen, saj si pripravljanih tekem gledalci niso ogledovali v dovolj velikem številu, pa tudi tekem ni bilo ravno veliko. Klub pa je moral kljub mrtvi sezoni igralcem nakazati plače, zato so bile blagajne pred pričetkom prvenstev

ponavadi prazne, mnogokrat pa se je celo zgodilo, da so ostale nekatere obveznosti neporavnane (D. Grbavac, osebna komunikacija, november 2008).

Zato so se klubi začeli posluževati še ene metode, kako priti do denarja. Obrnili so se na banke. Banke so do tedaj kreditirale vse razen nogometnih klubov. Klubi se sicer niso radi odločali za sodelovanje z bankami, saj so morali sčasoma bankam vrniti denar in plačati še obresti. Vendar če je klub hotel igrati vidno vlogo v nogometu, mu drugo ni preostalo, kot da je najel kredit na banki, da je lahko plačeval drage nogometaše. Ljudje so bili mnenja, da bodo vodstva v klubih prav zaradi tega bolj gospodarno poslovala, a je kaj kmalu prišlo na dan, da je moral ljubljanski ligaš vrniti okrog 90.000.000 dinarjev banki do sredine decembra 1967, medtem ko NK Maribor približno 33.000.000 dinarjev do junija 1968. Nogometni klubi so dolgo časa trdili, da jim dajejo denar za tako drage nakupe igralcev razna podjetja, zato je bila novica za ljubitelje nogometa, da se klubi zadolžujejo na bankah, toliko bolj nedojemljiva (D. Grbavac, osebna komunikacija, november 2008).

3.4 RAZLIKA V KAKOVOSTI IGRALCEV

Še bolj kot v drugih republikah se je pri nas pojavljalo vprašanje, kako sestavljati in vzgajati kvalitetna moštva. Zahteve naj si vsak klub sam vzgoji mladinske vrste, iz katerih bo sestavljal najboljše moštvo, so neizvedljive in je tudi praksa to dokazala. Edini način je selekcijsko zbiranje igralcev iz širokega, pa tudi najširšega jugoslovanskega ozemeljskega območja (Stepišnik, 1968).

Slovenija je dala razmeroma malo reprezentantov, toda nekako po pravilu so bile zanje rezervirane glavne vloge. V obdobjih prvih Slovencev v modrih dresih – Tavčar, Mihelčič, Hočevar, Toplak – nogomet še ni bil tako razslojen, da bi bilo mogoče prepoznati tipično slovensko noto v igranju, toda v zadnjih dvajsetih letih se je v jugoslovanskih in tudi svetovnih razmerah uveljavil vselej prepoznaven slovenski tip igralca: delaven, discipliniran, odgovoren in tudi kar ustvarjalen. Znotraj jugoslovanskih reprezentanc so te tako rekoč evropske odlike slovenskih igralcev še posebej izstopale. Z njimi so različne jugoslovanske selekcije, med katerimi je bilo za večino značilna kar preveč poudarjena svoboda v igri, tudi lovila nujno ravnovesje med ustvarjalnostjo in delom. Za vse jugoslovanske reprezentante iz Slovenije pa je značilno, da so se sprva težko prebili v ospredje ter da je bilo v zvezi z njimi veliko polemik. Morda jim celo nikoli ne bi uspelo, če ne bi imeli tudi te sreče, da so bili v njihovih obdobjih na krmilih strokovnjaki, ki so uvideli, da samo z »jugonavdihom« v Evropi in svetu ni mogoče veliko opraviti: Boškov, Mladinič, Toplak, Miljanič, Osim. Ti selektorji so zanje pogosto zastavljali vso avtoriteto, da so jih ubranili pred številnimi nasprotniki iz vrst tako strokovnjakov kot navijačev, ki so menili, da so »Janezi« pač za smučanje, ne pa za nogomet. Da je bilo nezaupanje v najboljše slovenske nogometaše povsem odveč, pa so najbolj prepričljivo dokazala nadaljevanja teh igralcev v tujih klubih. Brane Oblak, Danilo Popivoda in Srečko Katanec so po razmeroma uspešnih karierah v naših klubih še posebej zablesteli v tujih okoljih, pa čeprav so igrali celo v moštvih evropskih nogometnih velikanov. Bili so tudi sanjsko plačani, denar pa je ob izrednih igralskih vložkih potrdil njihov visok evropski rating. Slovenski igralci pa bi se nedvomno še veliko bolje uveljavljali, če ne bi bilo starostnih limitov, ki so onemogočili marsikaterega med njimi. Za prav najboljše pa izbire ni bilo: treba je bilo na jug. Ivan Toplak in Edo Hočevar sta pri Crveni zvezdi in Partizanu v začetku šestdesetih let vpeljala to prakso, toda na naslednjega jugo zdomca je bilo treba čakati kar dobro desetletje in pol (70 let prve vodstvene nogometne organizacije na Slovenskem, 1990).

Zakaj ni uspelo večjemu številu slovenskim nogometašem? Prvi in hkrati največji razlog je bil, manjša nadarjenost slovenskih nogometašev, v primerjavi z ostalimi nogometaši iz sosednjih republik. Drugi razlog, ki se nekako navezuje na prvi razlog, je bilo premalo število prebivalcev, iz katerih bi potem bilo možno najti potencialne

nogometaše. Eden izmed razlogov pa je prav gotovo tudi slabo delo z mladimi, saj iz mladinskih nogometnih šol ni prišlo dovolj kakovostni igralcev za člansko ekipo, ki nastopa v I. zvezni ligi. Zato je bilo potrebno nogometaše kupovati iz sosednjih republik. Velikokrat pa se je celo zgodilo, da so bili potem ti tuji igralci tudi nosilci igre v naših klubih, medtem ko so naši domači igralci imeli obrobne vloge. Veliko krat pa se je tudi zgodilo, da je marsikateri mlad in nadarjen slovenski nogometaš pred nogomet postavil svojo izobrazbo, ker so se fantje zavedali, da se od nogometa ne da živeti celo življenje. Da niso bili slovenski nogometaši dovolj dobri za reprezentanco pa je tudi vplival slab odnos med NZJ in Slovenijo. Z izboljšanjem odnosov med Nogometno zvezo Jugoslavije in Slovenije pa so postali tudi slovenski nogometaši čedalje bolj cenjeni (D. Grbavac, osebna komunikacija, november 2008).

3.5 SISTEM IGRE

Sistemi, ki so jih takratni klubi gojili, so bili med klubi različni in so bili odvisni predvsem od trenerja. Vendar so se vsi klubi posluževali enega izmed naslednjih treh sistemov. Najprej je bil aktualen sistem 1-4-2-4, nato je sledil sistem 1-4-3-3 in na koncu še sistem 1-3-4-3 (D. Grbavac, osebna komunikacija, november 2008).

Sistem 1-4-2-4

V njem imamo v zadnji obrambni liniji 4 branilce. Krilna branilca pokrivata nasprotni krili, dva srednja branilca pa srednja napadalca. V primeru da nasprotnik igra le z enim srednjim napadalcem, ostaja eden od srednjih branilcev prost in včasih lahko sodeluje v organizaciji napada. Pred četverico branilcev sta dva zvezna igralca z obrambnimi in napadalnimi nalogami, v glavnem pa povezujeta obrambo z napadom. V napadalni liniji so štirje napadalci, dva krilna in dva srednja. Takšna razporeditev igralcev je v primerjavi s prejšnjim sistemom W-M prinesla mnoge prednosti. Cone delovanja igralcev so enakomernejše, obremenjenost in delovanje v prejšnjih sistemih »zapostavljenih« igralcev pa večja. Branilcema in kriloma se je cona delovanja razširila, njihove linije gibanja so obogatele, njihovo sodelovanje v igri pa se je povečalo. Zmanjšalo se je število linij, kar omogoča hitrejšo igro in najrazličnejše menjave mest. Napad in obramba sta močnejša, saj v njunih akcijah sodelujeta tudi zvezna igralca. Zaradi možnosti hitrejše in enostavnejše igre so se morale izboljšati tehnične, taktične in psihofizične sposobnosti igralcev. Največja pomanjkljivost tega sistema je preobremenjenost zveznih igralcev, saj zgolj dva igralca sredine nista mogla dovolj uspešno sodelovati pri organizaciji napada oziroma obrambe (Elsner, 1997).

Sistem 1-4-3-3

Razvoj je šel dlje in posamezna klubska moštva ter reprezentance so vse bolj odstopale od osnovne formacije 1-4-2-4 v iskanju novega, boljšega, naprednejšega. Najbližja varianta razporeditvi v sistemu 1-4-2-4 je razporeditev v 1-4-3-3. Na prvi pogled so spremembe malenkostne, v resnici pa nazaj potegnjeni srednji napadalec povzroči verižno reakcijo v conah delovanja in linijah gibanja igralcev srednje ter napadalne linije. Ta varianta je nekoliko defenzivnejša, saj okrepljena sredina zagotavlja boljši nadzor nad sredino igrišča. Izpad enega ali obeh zveznih igralcev v sistemu 1-4-2-4 je bil v hitrem protinapadu nasprotnika že izredna nevarnost za braneče moštvo in prednost za nasprotnika. V tej varianti tak izpad igralcev skoraj ni več mogoč. Obremenitev igralcev v srednji liniji je enakomernejša. Izmenično sodelovanje v zaključku napada zagotavlja (zaradi možnosti večje trenutne obremenitve) maksimalno angažiranost igralca srednje linije v napadu. Igralcem napadalne linije se v tej razporeditvi poveča manevrski prostor. Utekanje krilnih napadalcev v fazi napada v sredino (seveda v pravem trenutku) ne povzroča

zgoščenosti v sredini. Osvobajata se prostor na krilnih položajih, kar tudi branilec omogoča sodelovanje v napadu. Funkcije igralcev srednje linije so sicer enake, vendar ima eden le bolj poudarjene defenzivne naloge. Njegovo sodelovanje v napadu je bolj redko, zato je toliko bolj presenetljivo (Elsner, 1997).

Oblika s prostim branilcem: Nekoliko defenzivnejšo ali bolje rečeno zanesljivejšo obrambo omogoča razvrstitev s prostim igralcem – »liberom«. V tej varianti je en igralec popolnoma prost. Postavlja se za vsemi drugimi igralci v sredini. Pri individualni obliki hranjenja popravlja napake sprednjih igralcev in preprečuje prodore skozi nastale odprtine (manj pogosta oblika). Zato mora večkrat zapustiti sredino - njegov akcijski radij je velik. Pri conskem načinu hranjenja ostaja pretežno v sredini. Postavlja se in varuje hrbet soigralcev v sredini, prestreza skozi sredino podane žoge v globino, za odvzemanje izkorišča vsako tehnično napako nasprotnika (slabo vodenje - varanje), z enim od sprednjih igralcev podvoji napad na nasprotnika, ki ima žogo, in podobno. Funkcija tega igralca pri prehodih v napad je različna: pri prehodih v napad ali pri napadu je lahko popolnoma pasiven, torej sodeluje v obrambi (pasivni libero). Aktivni libero pa mnogokrat sodeluje ne le v organizaciji, temveč tudi pri zaključku napada (Elsner, 1997).

Sistem 1-3-4-3

Sistem se igra v ali t.i. "diamantni" (romb) postavitvi, ali v t.i. postavitvi "v liniji". Če si ogledamo postavitev v liniji, opazimo enako število igralcev v napadu in v obrambi, na sredini pa je njihovo število parno. Postavitev je torej simetrična, uravnotežena in kar je še najpomembneje - med igralci kar takoj, sama po sebi, postavlja povezave v "trikotnikih" (trije igralci med seboj) in "štirikotnikih" (štirje igralci), ki so zelo pomembni tako pri pripravi napada kot pri pripravi obrambe in za kvalitetno medsebojno sodelovanje. V obrambni postavitvi so tako vedno trije ali štirje igralci okrog nasprotnika, ki ima žogo, v napadu pa lahko trojica ali četverica med seboj kombinira in ustvari zeleni "višek igralca" - v obrambi in v napadu si tako igralci pomagajo kar se da uspešno. V drugih sistemih se morajo ta razmerja šele izoblikovati med samim razvojem dogajanja na igrišču, kar je precej težje in zahteva mnogo več prilagajanja od igralcev. Postavitev v diamantni obliki je samo malce drugačna: igralci niso postavljeni v ravnih vrstah, ampak v trojni diamantni formaciji, še vedno pa so si med seboj v trikotnem ali štirikotnem razmerju, in tudi ta postavitev ima svoje posebne značilnosti in svoj namen. Postavitev v liniji je malce bolj razpotegnjena (enakomerno se pokriva celotno igrišče), v diamantni pa so igralci bližje drug drugemu (pušča se odprt prostor na obeh bočnih straneh)

www.nkolimpija.com/?page=news&id=537).

3.6 POGOJI DELA

Ljudski vrt je bil v tistem času edini stadion v Jugoslaviji, ki je imel streho za večje število ljudi, saj je bilo pod streho prostora za 4000 ljudi. Ostali stadioni so bili večinoma odprtega tipa, oziroma so imeli le par sedežev pod streho. Igralna površina v Ljudskem vrtu pa ni bi bila na takšnem nivoju kot bi si ga tak športni objekt zaslužil. To potrjuje izjava igralcev Maribora, ki so bili enotnega mnenja, da je bilo igrišče na pripravljalnem srečanju, ki so ga odigrali leta 1967 pred pričetkom prvenstva v sosednji Avstriji, z ekipo Radenthaima iz I. Avstrijske lige, odlično pripravljeno, kljub nalivu, ki je spremljal srečanje. Na koncu so še dodali, da je bil teren, kljub dežju mnogo boljši kot v Ljudskem vrtu (D. Grbavac, osebna komunikacija, november 2008).

Kar se tiče nogometnih površin je potrebno poudariti, da sta oba kluba imela zraven osrednjega igrišča še pomožno igrišče. Olimpija je imela celo dve pomožni igrišči, in sicer eno s travnato površino in drugo pokrito z ugaski. Obe igrišči so pred pričetkom priprav na novo sezono uredili, saj so se v klubu zavedali, da ekipa lažje trenira in napreduje na urejenih površinah. Tudi mariborsko pomožno igrišče je bilo na pobudo trenerja prvega moštva potrebno urediti. Prosil je za postavitve zidu za izvajanje strelav, postavitve žične ograje za goli, ureditev slačilnic. Prosil je tudi, če lahko preprečijo prosto sprehajanje radovednežev med treningom. Tudi kar se tiče nogometnih pripomočkov je zanje bilo poskrbljeno, saj je bil njihov nakup razviden iz finančnega poročila nogometnega kluba Maribor. Nogometaši Maribora so si morali igrišče deliti z nogometaši Branika, tako da sta zgolj na enem pomožnem igrišču trenirala dva kluba, medtem ko je Olimpija imela na razpolago dva igrišča samo zase (D. Grbavac, osebna komunikacija, november 2008).

Potrebno je poudariti, da tudi ostali klubi niso imeli ravno vrhunskih pogojev za delo, saj je marsikateri stadion bil v slabšem stanju kot slovenska. Izstopala sta le stadiona Crvene zvezde in Partizana (D. Grbavac, osebna komunikacija, november 2008).

4 TEKMOVALNE SEZONE

4.1 Sezona 1966/67

Cilj, ki so si ga v mariborskem klubu zadali leta 1966 na začetku prvenstva v II. zvezni ligi, uvrstitev v I. zvezno ligo, je bil dosežen. Način, kako jim je to uspelo je bil veličasten. Le redko se je v tistih časih pripetilo, da si je kakšna ekipa že mesec pred koncem prvenstva priborila napredovanje v višji rang tekmovanja.

S tem ko je bila bitka za I. zvezno ligo na igrišču dobljena, je bilo na potezi vodstvo kluba, ki se je še kako dobro zavedalo, da sedaj njih čaka veliko dela. Okrepit je bilo potrebno tako igralski kader kot vodstvo kluba za prihajajoče tekmovanje v I. zvezni ligi. Da so želje eno, realnost pa nekaj povsem drugega, so hitro ugotovili vodilni možje v mariborskem klubu, saj so cene vrhunskih nogometašev začele dosegati takšne astronomske vrednosti, da si jih mali klubi, kakršen je bil Maribor v Jugoslovanskem merilu, niso mogli privoščiti. Ni jim preostalo drugega kot da zadržijo jedro ekipe, ki je suvereno postalo prvak II. zvezne lige. Tej ekipi, pa so dodali solidne, mlade in borbene nogometaše, ki so morali še dokazati, da so vredni zaupanja. Temu primerne so bile tudi želje glede končne razvrstitve naslednje leto med prvoligaši in sicer obstanek v I. zvezni ligi. Mariborski klub je okrepil tudi skromen administrativni aparat z nekaj novimi funkcionarji, kajti obveznosti v I. zvezni ligi je bilo kar precej in za to je bil potreben večji kader. Naslednja stvar, ki so si jo zadali, je bila promocija mariborskega nogometa, da bi privabili na stadion čim več ljudi, kajti finančno stanje kluba je bilo predvsem odvisno od prodaje vstopnic. Pred pričetkom nove sezone pa je bilo potrebno tudi urediti slačilnice, kopalnice in sanitarije, ki so bile v obupnem stanju, pod navzven za oko lepo urejeno betonsko kupolo.

Nogometni klub iz Ljubljane je v sezoni 1966/67 bil bitko za obstanek v I. zvezni ligi vse do zadnjega kroga prvenstva. Klub se je v zadnjem krogu zveznega prvenstva znašel v nevhvaležni situaciji, saj o svoji usodi ni več odločal samo sam, pač pa je bil odvisen tudi od tekme med Rijeko in Sutjeskom ter od tekme med Beogradom in Vardarjem. Za obstanek med prvoligaši je morala Rijeka premagati ekipo Sutjeske, oziroma Vardar ekipo Beograda, medtem ko je Olimpija morala na domačem terenu premagati moštvo Hajduka, ki je bilo takrat na razpredelnici na 6. mestu. Napetost pred tekmo je bila velika, saj so se v klubu zavedli resnosti položaja, v katerem so se znašli. Olimpija v prvem polčasu kljub terenski premoči ni uspela povesti, za nameček pa so še prihajale slabe novice iz Beograda, kjer je neposredni tekmelec Olimpije za obstanek povedel. Vendar Olimpija se ni predala in v drugem polčasu so nogometaši Olimpije le uspeli premagati odličnega Hajdukovega vratarja in tekmo pripeljali z minimalnim vodstvom do konca. Ko še je prispela vest, da je Rijeka

premagala drugega neposrednega tekmeca Olimpije za obstanek, so si v klubu lahko oddahnili, saj jim je uspelo obstati med prvoligaši.

Po katastrofalni sezoni si je Olimpija hitro opomogla. Cilji za naslednjo sezono so bili razvrstitev okrog sredine lestvice, zato so se pred pričetkom nove sezone tudi temu primerno okrepili z novimi igralci. V prestopnem roku so porabili 100.000.000 starih dinarjev za nove igralce, kar je bilo le 500.000 starih dinarjev manj od Hajduka, ki je bil rekorder prestopnega roka. Marsikdo, ki je tedaj spremljal nogomet je bil mnenja, da je imela Olimpija z novimi nogometaši ekipo, ki bi celo lahko posegla po samem vrhu prve zvezne lige. Za primerjavo koliko so porabili ostali klubi: Dinamo 84.000.000 dinarjev, Crvena zvezda 52.000.000 dinarjev, Partizan 29.750.000 dinarjev, Maribor 29.000.000 dinarjev, Vardar 26.500.000 dinarjev, Željezničar 25.000.000 dinarjev, Vojvodina 16.000.000 dinarjev, Proleter 9.000.000 dinarjev, Sarajevo 8.700.000 dinarjev (Večer 12.7.1967, str. 5, leto 23, št. 160 (5989)).

4.2 Sezona 1967/68 - jesenski del

Tako Maribor kot Olimpija sta prvi del svojih priprav opravljala doma na svojih igriščih, drugi del pa na drugih koncih Slovenije. V pripravah na spomladanski del prvenstva, odmor je trajal tri mesece, sta po uvodnih treningih doma nadaljevala priprave nekje ob morju, kjer so bili pogoji za delo boljši kot doma. Tik pred koncem pa sta se potem oba kluba spet vrnila domov, kjer sta odigrala še zadnje pripravljalne tekme pred začetkom prvenstva. Priprave na jesenski del so bile nekoliko krajše, saj je odmor trajal le dobri mesec. Oba kluba sta namreč prvi del priprav preživela na domačem igrišču, drugi del pa večinoma v vzhodnem oziroma severnem delu Slovenije. V času priprav sta oba kluba odigrala tudi precej pripravljalnih tekem z moštvi iz Slovenije, Jugoslavije in celo Avstrije. Tudi ostali klubi, ki so bili člani I. zvezne lige, so se posluževali podobnega sistema priprav, le da so oni večinoma zahajali na hrvaško obalo. »Veliki« klubi, kot so Crvena zvezda, Partizan, Dinamo, Hajduk, Sarajevo, Željezničar pa so zahajali na turneje in sicer večinoma v Južno Ameriko.

Pred pričetkom sezone 1967/68 v I. zvezni ligi so napovedali v Mariboru osvojitve čim več točke na domačem igrišču tako jeseni, kot spomladi in ukrasti še kakšno točko na gostovanju. To bi morale zadostovati za obstanek v ligi. Karakteristike ekipe bi naj bile iste kot prejšnje sezone, le da so bile uigranost, kompaktnost, borbenost in požrtvovalnost še na višjem nivoju. Maribor je s prebojem v prvo zvezno ligo dosegel svoj največji uspeh v zgodovini kluba. Za to sta bila zraven igralcev zaslužna trener Vladimir Šimunič in pomočnik Pero Kirbiš, ki sta v petih letih od ustanovitve kluba uspela Maribor pripeljati v I. zvezno ligo in sta dobila priložnost, da ga vodita tudi v prvi ligi. Ekipa je ostala enaka kot v prejšnji sezoni, le da so ji priključili nekaj mladih novincev, in sicer so prišli Šoštaršič iz Aluminija, Dobrajc iz Kladivarja, Rašević iz Bosne, Rosignili in Maras iz Istre. Vabič pa se je med sezono vrnil iz JNA. Ekipa Maribora je bila v povprečju stara 23. let, sestavljali pa so jo predvsem igralci sosednjih republik (SN, 17. 8. 1967, str. 4, leto 23, št. 3157).

Olimpija je starala 3. leto zapored med prvoligaši in po 8. in 14. mestu poskušala izboljšati rezultat iz prejšnje sezone in se uvrstiti nekje na sredino lestvice. Zadal so si, da bi osvojili čim več točk tudi na tujem terenu. Rezultate so poskušali izboljšati z nadgradnjo dela in izkušnjami, ki so jih dobili v preteklih dveh sezonah. Trener je bil še naprej Branko Elsner, ki je prav tako klub popeljal v I. zvezno ligo leta 1965. Klub so okrepili Bečejac in Vislavski iz Partizana, Rogič iz Radniškega, Spasojevič iz Bora, Lazovoč iz Veleža in Ameršek iz Rudarja Trbovlje. Iz JNA pa so prišli Žabjek, Sombolec in Kokot, v JNA pa je odšel Popivoda. Klub pa sta zapustila Arslanagič in Kapidžič, ki sta odšla v tujino (SN, 18. 8. 1967, str. 4, leto 23, št. 3158).

Maribor je staral v prvoligaški konkurenci z remijem sredi Skopja proti Vardarju, kar se je smatralo kot dober začetek. Tega pa ni bilo moč reči za močno Olimpijo, ki je presenetljivo na domačem terenu klonila proti Rijeki. Ta poraz je spodnesel dotedanjega trenerja Olimpije Branka Elsnerja. Novi trener je postal Minda Jovanovič, nekdanji reprezentant, ki je nazadnje deloval v Izraelu. Tako Maribor kot Olimpija sta v nadaljevanju prvenstva igrala po sistemu hladno/toplo, saj sta znala presenetit favorite prvenstva, ekipe, ki pa so bile na papirju slabše od njiju, pa so ju dostikrat premagale. Olimpija je bila na lestvici večino časa nekoliko više kot Maribor, obe ekipi pa sta bili ves čas v spodnjem delu razpredelnice.

Pri Olimpiji so imeli sredi sezone veliko nevšečnosti, predvsem s svojim najdražjim nogometašem Bečejcom, ki se je odpovedal selektorjevemu vabilo v reprezentanco, za kar je bil suspendiran s strani NZJ (Nogometne zveze Jugoslavije) in ni imel pravice pet mesecev nastopati na prvenstvenih in pokalnih tekmah.

Kasneje je RTV poročala o zanimivi informaciji za slovenske privržence nogometa. Po vesti RTV Ljubljana je zvezni kapetan (selektor) Rajko Mitič izjavil, da bodo prišli prihodnje leto na vrsto kot kandidati za državno reprezentanco tudi nogometaši iz Slovenije: Arnejčič, Prosen, Oblak in Zagorc. Iz sporočila žal ni bilo razvidno, ali je to le Mitičeva protiutež zavoljo njegovega nenavadnega vedenja v »primeru Bečejac«.

V jesenskem delu sezone sta se ekipi Maribora in Olimpije pomerili dvakrat. Najprej sta igrali v finalu Slovenskega pokala. Kot po navadi tudi takratni derbi ni prinesel kakšne briljantne igre, vendar so gledalci, zbralo se jih je okrog 8 000, lahko videli borbeno, na čase že celo grobo igro na stadionu za Bežigradom. Vreme je bilo oblačno in hladno, teren pa spolzek. Maribor je v vodstvo popeljal Krajnc v 24. minuti, nato je izenačil Frančeškin v 25. minuti, zmago pa je Mariborčanom prinesel avtogol Jovanoviča v 81. minuti. 14 dni kasneje sta se Maribor in Olimpija pomerila še v prvenstvu. Tudi ta derbija ni bil na visoki ravni. Na stadionu v Ljudskem vrtu je bilo okrog 13.000 gledalcev, vreme je bilo sončno, toda hladno, teren pa nekoliko spolzek. Po pisanju časnikov so Mariborčani imeli več od igre in bi bili lahko osvojili še drugo točko, če bi znali izkoristiti vsaj eno od najmanj petih stoo odstotnih priložnosti, ki so si jih priigrali. Olimpija se je večino časa branila, znala pa je tudi nevarno zapretiti Mariborčanom, vendar se je tekma klub temu končala z nepriljubljenim izidom 0:0.

Pokalna tekmovanja:

Finale Slovenskega pokala:

Olimpija : Maribor – 1 : 2

Rezultati prvenstvenih tekem za sezono 1967/68 (Večer, avgust - december)

1. krog:

Vardar : Maribor – 1 : 1 (7. mesto)
Olimpija : Rijeka – 0 : 2 (13. mesto)

2. krog:

Maribor : Proleter – 3 : 0 (3. mesto)
Vojvodina : Olimpija – 2 : 3 (10. mesto)

3. krog:

Zagreb : Maribor – 5 : 1 (8. mesto)
Olimpija : Crvena z. – 0 : 0 (9. mesto)

4. krog:

Maribor : Partizan – 2 : 2 (11. mesto)
Hajduk : Olimpija – 1 : 2 (6. mesto)

5. krog:

Beograd : Maribor – 2 : 0 (13. mesto)
Olimpija : Dinamo – 0 : 0 (6. mesto)

6. krog:

Dinamo : Maribor – 4 : 1 (15. mesto)
Olimpija : Željezničar – 2 : 2 (7. mesto)

7. krog:

Maribor : Sarajevo – 2 : 1 (14. mesto)
Velež : Olimpija – 1 : 0 (11. mesto)

8. krog:

Radnički : Maribor – 3 : 1 (14. mesto)
Olimpija : Vardar – 2 : 3 (11. mesto)

9. krog:

Maribor : Rijeka – 5 : 3 (13. mesto)
Proleter : Olimpija – 2 : 0 (14. mesto)

10. krog:

Vojvodina : Maribor – 1 : 0 (14. mesto)
Olimpija : Zagreb – 1 : 0 (12. mesto)

11. krog:

Maribor : Crvena z. – 2 : 2 (13. mesto)
Partizan : Olimpija – 3 : 2 (11. mesto)

12. krog:

Hajduk : Maribor – 1 : 1 (13. mesto)
Olimpija : Beograd – 2 : 0 (10. mesto)

13. krog:

Maribor : Olimpija – 0 : 0
(13. mesto, 10. mesto)

14. krog:

Željezničar : Maribor – 0 : 0 (13. mesto)
Olimpija : Sarajevo – 4 : 0 (9. mesto)

15. krog:

Maribor : Velež – 1 : 1 (13. mesto)
Radnički : Olimpija – 3 : 1 (10. mesto)

Analiza jesenskega dela prvenstva:

Željezničar je postal jesenski prvak. V Sarajevu so bili seveda ob koncu prvega dela nogometnega prvenstva najbolj zadovoljni. Zraven uradnega državnega prvaka Sarajeva so imeli sedaj še jesenskega prvaka. Nobenega dvoma pa ni bilo, da so bili obrazi na Grbavici (Željezničar) mnogo bolj vedri kot obrazi iz Koševa (Sarajevo), saj Sarajevu naslov iz preteklega prvenstva ni nič kaj koristil, pa tudi igra je bila čisto drugačna kot prejšnjo sezono. Mnogi so sicer trdili, da Željezničar ne bo vzdržal velike dirke za končni uspeh in da je bilo treba novega državnega prvaka iskati med

Crveno zvezdo, Dinamom in Partizanom. Res je, da so bili ti tekmeči zelo nevarni in da še niso rekli zadnje besede v boju za naslov, toda Osimova četa tudi ni bila od muh in Sarajevčani so bili skoraj prepričani, da bodo po spomladanskem domačem derbiju na Grbavici prižgali bakle novemu prvaku (Delo 11. 12. 1967, naslovnica, leto 9, št. 335).

Naslednji štirje na lestvici so bili Zagreb, Rijeka, Proleter in Vardar. Rahlo razočaranje je bil Hajduk, šele na 9. mestu, z enakim številom točk kot Olimpija in Velež. Za njimi pa so bili Vojvodina, Maribor, Radnički. Predzadnji je bil uradni državni prvak Sarajevo, kar je prav gotovo bilo negativno presenečenje. Zanimivo pa je bilo to, da je imela ekipa Sarajeva iste igralce kot v minulem prvenstvu, le trener Brozovič je zavoljo nesoglasij zapustil klub. Na zadnjem mestu je bil Beograd, ki si je z zmago v zadnjem kolu ustvaril teoretične možnosti za rešitev v spomladanskem delu.

Na koncu jesenskega dela prvenstva sta bila slovenska prvoligaša delno zadovoljna z razvrstitvijo. Če je Maribor nekako po pričakovanjih zasedel 13. mesto, pa je 10. mesto Olimpije bilo pod pričakovanji. Razlika med Mariborom in Olimpijo je bila ta, da je Maribor večino točk osvojil na domačem terenu, medtem ko je Olimpiji bolje šlo na gostovanjih. Pri Mariboru je škripalo predvsem v obrambi, medtem ko so pri Olimpiji ostali dolžniki napadalci.

V časniku Večer je bil objavljen članek, v katerem je ljubljanski strateg Miodrag Jovanovič dal jasno vedeti, da ni on krivec za slabe rezultate drage Olimpijine ekipe, ampak je za vse to krivo več faktorjev. To so bile številne poškodbe, ekipa ni imela športne sreče, premalo časa je bil z ekipo, da bi že lahko bili vidni rezultati, prepoved igranja Bečejcu, psihični pritisk na igralce. Za konec pa še je pokomentiral delo nogometnih sodnikov, kar je bilo predvsem uperjeno proti sodniku na pokalni tekmi med Olimpijo in Mariborom, ki po njegovem naj ne bi bil sposoben soditi tako pomembnih tekem.

Ob koncu sezone so Bečejcu preklicali kazen in primer vrnili pred disciplinsko komisijo, ki je morala še enkrat preučiti celo situacijo in se šele nato odločiti, če ima utemeljene sume za sprožitev novega postopka proti Bečejcu.

Ob koncu leta so prišle v javnost novice o slabem finančnem stanju nogometnega kluba iz Maribora. Dolg kluba bi naj znašal 50.000.000 starih dinarjev, za kar so bili krivi predvsem stari dolgovi še iz drugoligaških časov. Po koncu jesenskega dela prvenstva v I. zvezni ligi je klub dokazal, da se je bil s pobiranjem vstopnine, dotacijo in občasnimi prispevki podjetij sposoben sam vzdrževati. Problem se je pojavil, ker so jim zaradi starih dolgov ves denar pobrali upniki.

4.2.1 Sezona 1967/68 - spomladanski del

Profesionalizem je bil v jugoslovanskem nogometu prisoten od leta 1966, vendar je bilo še vedno veliko nejasnosti, na katere so predvsem opozarjali prvoligaši iz Slovenije in Hrvaške. Zavzemali so se predvsem za večjo samostojnost Združenja ligašev, ki je hotelo samo odločati o določenih problemih povezanih z denarjem v klubih. S tem je bilo mišljeno sodelovanje s televizijo, ki bi bila lahko z odškodnino za tekme pomagala klubskim blagajnam, potem delitev dobička s športno napovedjo, ki je brez odškodnine izkoriščala imena klubov na stavnih listkih, itd. Združenje se je zavzemalo tudi za povečanje lige po vzoru predvsem zahodnih držav. Odmori so bili namreč predolgi in klubi niso imeli denarja, da bi poravnali svoje obveznosti do igralcev, trenerjev, itd. (Večer 3. 1. 1968, str. 5, leto 24, št. 1 (6133)).

Na začetku leta 1968 je dobil predlog o povečanju I. zvezne lige vedno več podpornikov. Povečanju I. zvezne lige so pred tem nasprotovali predvsem veliki klubi, ker so imeli čas med jesenskim in spomladanskim delom prvenstva zapolnjen s turnejami, mednarodnimi in reprezentančnimi obveznostmi. Vendar so tudi veliki klubi le spoznali, razen Dinama in Hajduka, da morajo igralci čim več igrati doma in s tem prinašati klubu čim večji dohodek. Mariborski in ljubljanski klub sta bila razumljivo že dalj časa za ta predlog, saj bi to obema kluboma prineslo mirnejše začetke prvenstev, kar se tiče finančnih nevšečnosti (Večer 5. 1. 1968, str. 5, leto 24, št. 3 (6136)).

Po profesionalizaciji nogometnih klubov, so se pričakovanja klubov do igralcev spremenila. V časniku Večer, so zapisali naslednje:»Naše vrhunske nogometaše bodo v bodoče udarili po žepu, če bo treba. Profesionalci so sicer podvrženi klubskim kaznim, ki ponekod niso majhne, toda v primeru hudega delikta, pretepa, poškodbe nasprotnika, napada na sodnika ali žaljenja arbitra so bili do sedaj kaznovani zgolj s časovnimi kaznimi. To pa je nekaterim celo prijalo – za mesec ali dva so se odtegnili svojim dolžnostim, lahko so prosto uživali v sadovih prejšnjih zmag in se pravzaprav niso preveč jezili« (Večer 30. 1. 1968, str. 5, leto 24, št. 24 (6157)).

Na sestanku naših nogometnih prvoligašev v Beogradu so sprejeli nekaj revolucionarnih sklepov o prestopu igralcev, ki pa so veljali le za klube I. zvezne lige. Prvotno so nameravali sploh prepovedati transfer v tistem letu, toda po dolgotrajni razpravi so se zedinili za naslednje sklepe:

1. Igralci prvoligaških klubov lahko prejmejo največ 50.000 N din za podpis nove pogodbe, ko jim stara poteča, reprezentanti lahko zahtevajo 100.000 N din.
2. Če klub svojemu članu izpolni pogoje, le-ta ne mora prestopiti k drugemu društvu, seveda če vodstvo kluba ne misli drugače.

3. Razna darila, ki jih klubi dajejo igralcem, so dovoljena v vsoti 50.000 oziroma 100.000 N din.

4. Ti sklepi veljajo od sobote, 24. II. 1968, do 24. IX. 1970.

5. Klub, ki bo kršil te predpise, bo takoj avtomatično izključen iz združenja prvoligašev in bo s tem izgubil status prvoligaša. Drugih kazni ni.

Še nekaj zanimivih števil s seje združenja. Maribor je po dohodkih med prvoligaši na 9. mestu, po plačah pa 10; 23 odstotkov proračuna gre za osebne dohodke. V plačah vodi Hajduk, ki je po dohodkih na tretjem mestu. Maribor pa je najbolj zadolžen klub I. lige (Večer 26. 2. 1968, str. 6, leto 24, št. 47 (6180)).

Čeprav je bil sneg prisoten skoraj povsod, so vsi klubi v I. zvezni ligi januarja začeli s pripravami. Za začetek so klubi trenirali doma, potem pa je večina prvoligašev priprave nadaljevala v Dalmaciji. Nekaterim klubom pa se je uspelo dogovoriti za turneje izven svoje države in tako je Dinamo odšel na turneji po Južni Ameriki, Crvena Zvezda pa v Mehiko.

Olimpija je začela s pripravami 5. januarja v Radovljici, kjer se je zbralo 21 igralcev, ki so trenirali izmenično zunaj in v telovadnici. Nadaljevanje priprav so izvedli v Novi Gorici, pred pričetkom prvenstva pa so spet trenirali doma. Ekipi se je priključil Kokot, kronično poškodovani Vislavski, trenirat pa je začel tudi Bečejec, ki je čakal na novo razsodbo disciplinske komisije.

Olimpija je v času priprav sodelovala v novoustanovljeni zimski ligi, v kateri so sodelovali nekateri klubi iz Slovenije in Hrvaške, veliko klubov pa je iz različnih vzrokov odpovedalo svoje sodelovanje. Med njimi tudi Mariborska ekipa, z razlogom, da so se lahko dobro pripravili na osmino finala Jugoslovanskega pokala. Tako so na koncu v zimski ligi sodelovale le štiri ekipe. Medtem pa se je v Beogradu igrala liga malega nogometa, kjer so sodelovala tudi nekatera prvoligaška moštva, predvsem iz Srbije in Črne gore.

Olimpija je igrala v sklopu zimske lige prvo tekmo proti Zagrebu in izgubila 3 : 1. V drugem krogu zimske lige je Olimpija igrala v Rijeki, kjer so se s tamkajšnjim prvoligašem razšli z rezultatom 1 : 1. Za Ljubljančane pa je lahko zaigral tudi oproščeni Bečejec. Olimpija je odigralo zadnjo tekmo v zimski ligi v Splitu z Hajdukom in izgubila 1 : 0. Zmagovalec zimske lige je tako postal Zagreb, drugi so bili nogometaši Hajduka, Rijeka in Olimpija pa sta si delili zadnje mesto, vsaka z 1 osvojeno točko iz 3 tekem.

Pri Mariboru je bilo sprva aktivno le vodstvo, ki se je v Dalmaciji dogovarjalo za priprave na Hvaru. V klubu pa so medtem tudi nestrpno čakali na žreb parov osmine pokala. Njihova edina želja je bil »močen« nasprotnik, ki bi bil atraktiven in bi zbral veliko število gledalcev. Žreb jim je za nasprotnika v pokalu namenil Črnogorsko

ekipo Budućnosti. Sicer so si želeli bolj udarnega nasprotnika, vendar so bili z žrebom kljub temu zadovoljni, saj so imeli zaradi nekoliko »slabšega« nasprotnika večje možnosti za napredovanje. Ugajalo pa jim je tudi, da se je tekma igrala v Mariboru, saj bi potovanje v Titograd pomenilo pravo finančno katastrofo, kajti mariborska blagajna je bila prazna oziroma polna dolgov. Pet dni za Olimpijo so začeli s treningi tudi nogometaši Maribora, še prej pa so imeli sestanek z vodstvom kluba (Večer 10. 1. 1968, str. 5, leto 24, št. 7 (6140)).

Vsi mariborski nogometaši, ki so bili zdravi, so se zbrali na prvem treningu kljub neizplačilu za november in december. Treningi so potekali dvakrat dnevno, nadaljevanje priprav pa so izvedli na Hvaru, kjer so bili pogoji za treniranje boljši kot v zasneženem Mariboru. Tam so tudi odigrali nekaj pripravljalnih tekem s Hrvaškimi ekipami. Pred pričetkom prvenstva so se vrnili domov, kjer so jih čakale nove komfortne slačilnice pod tribuno, in po mnenju trenerja Šimuniča, so komaj s to pridobitvijo postali pravi profesionalni klub. Po prihodu iz JNA je podaljšal pogodbo z mariborskim klubom Herbert Vabič, kljub temu da so ga v svojih vrstah želeli v marsikaterem prvoligaškem klubu. Po dolgem času se je na nogometne zelenci spet vrnil nekdanji napadalec Maribora Pirc. Iz Dinama pa je sredi sezone prišel bivši reprezentant Kobeščak (Večer 11. 1. 1968, str. 5, leto 24, št. 8 (6141)).

Po 18. krogu sem zasledil v Večeru (Večer 26. 3. 1968, str. 5, leto 24, št. 72 (6205)) članek z naslovom »Kako dvigniti število obiskovalcev«, saj je to postal očiten problem nogometnih klubov, ki so bili finančno še kako odvisni od števila prodanih kart: »Jugoslovanski prvoligaši bodo morali vpeljati posebno propagandno kampanjo, da bi pridobili na stadione več gledalcev. V tujini delajo reklamo z uvoženimi »zvezdami«, z raznimi aferami in afericami, dvoboji na stolpcih časnikov in ne nazadnje z nočnimi srečanji. Takšno pot namerava ubrati Olimpija, ki razširja svoj stadion in bo poskusila vse, da bodo reflektorji čimprej nameščeni. Podobne načrte ima Reka, denar zbirajo v Mostarju, v Splitu pa bo novi stadion prav tako opremljen z žarometi. Kaj pa v Ljudskem vrtu? S prehodom na deljen delovnik in prosto soboto popoldanskih tekem med tednom ne bo. Na voljo bo v glavnem le sobota, ker bo nedelja namenjena vikendu. Prepričani smo, da bi bilo v Ljudskem vrtu več obiskovalcev, če bi bile tekme malce kasneje; začele naj bi se pri dnevni svetlobi, nadaljevale pa pod umetno lučjo. Čeprav so morda taki načrti v sedanjem finančnem položaju malce preveč optimistični, pa kljub temu ne bi kazalo zavreči možnost za vsaj načelne pogovore s podjetji, ki bi konkurirala za to delo. Pri NK Maribor se navdušujejo za to idejo, vendar bi jo moral seveda izpeljati zavod Stadion s potrebno subvencijo. Sedanje stanje obiskovalcev pri »navadnih« tekmah, ko gostujeta npr. Vardar ali Zagreb, je namreč premajhno in tudi na »Šlagerje« se ne kaže vselej zanesti, ker lahko vreme spremeni vse napovedi. Po sedanjem stanju, prebivalstva v Mariboru in okolici, skoraj 250.000 bi bilo sprejemljivo povprečno število najmanj 8.000 do 16.000 gledalcev, kadar gostujejo naši znani klubi«.

V Mariboru so se tekom sezone soočali z vse večjimi finančnimi težavami, iz občine Maribor so jim namreč poslali dopis, da ne bodo več financirali profesionalnega športa, kar pomeni, da so bili Mariborčani prikrajšani še za en vir dohodka. Medtem pa so bili pri Olimpiji brez finančnih skrbi. Vendar kljub temu in dejstvu, da so imeli po kakovosti močnejšo tako igralško kot vodstveno ekipo, rezultatsko niso bili na lestvici dosti boljši od Maribora, saj so bili ob enakem številu točk, boljši le zaradi večje razlike v golih.

Reprezentančni odmor med prvenstvom, zaradi kvalifikacijskih tekem za pokal evropskih narodov je slovenska reprezentanca izkoristila za tekmo z avstrijsko reprezentanco, ki se je pripravljala za kvalifikacijsko tekmo za pokal evropskih narodov. Ker v jugoslovansko reprezentanco ni bil povabljen nobeden slovenski nogometaš, je lahko Brane Elsner, selektor Slovenije, vpoklical vse najboljše, kar je v tistem trenutku premogla naša Slovenija, to pa so bili predvsem igralci Maribora in Olimpije. V Avstriji je slovenska reprezentanca remizirala in pustila dober vtis.

Eden izmed prostih vikendov, zaradi reprezentančnih obveznosti, sta ekipi Maribora in Olimpije izkoristila za medsebojno prijateljsko srečanje. Tekma se je končala s prijateljskim izidom 1 : 1, pa tudi dogajanje na samem igrišču je bilo prijateljsko, brez kakšnega posebnega naboja, ki smo ga bili vajeni v derbijih. Edino kar je bilo vredno omeniti je bilo to, da so prišli Ljubljčanani v Maribor z novim vodstvom, ki je prevzelo krmilo ljubljanskega kluba, trenerske zadeve pa sta po odstopu dotedanjega trenerja opravljala Hočevar in Gugolj.

Novi trener Olimpije je tako sredi sezone postal bosanski strokovnjak Vlado Konjevod, ki je bil v preteklosti uspešen igralec, kasneje pa je uspel tudi kot trener. Ekipo je prvič vodil na domači tekmi Balkanskega pokala, proti ekip Fenerbahčeja.

Pokalna tekmovanja:

Jugoslovanski pokal:

Osmina finala Jugoslovanskega pokala:

Maribor : Budućnost – 3 : 1

Četrfinale Jugoslovanskega pokala:

Maribor : Beograd – 1 : 0

Polfinale Jugoslovanskega pokala:

Crvena zvezda : Maribor – 2 : 1

Balkanski pokal:

Tekme v gosteh:

Fenerbahče : Olimpija – 1 : 1

Spartak Sofija : Olimpija – 1 : 0

AEK : Olimpija – 0 : 0

Domače tekme:

Olimpija : Fenerbahče – 4 : 0

Olimpija : Spartak Sofija – 2 : 1

Olimpija : AEK – 3 : 3

Rezultati prvenstvenih tekem za sezono 1967/68 (Večer, marec - julij)

16. krog:

Maribor : Vardar – 1 : 2 (15. mesto)

Rijeka : Olimpija – 3 : 1 (11. mesto)

17. krog:

Proleter : Maribor – 0 : 0 (13. mesto)

Olimpija : Vojvodina – 0 : 0 (12. mesto)

18. krog:

Maribor : Zagreb – 2 : 0 (11. mesto)

Crvena z. : Olimpija – 6 : 1 (14. mesto)

19. krog:

Partizan : Maribor – 4 : 1 (13. mesto)

Olimpija : Hajduk – 0 : 0 (12. mesto)

20. krog:

Maribor : Beograd – 2 : 1 (11. mesto)

Dinamo : Olimpija – 4 : 1 (15. mesto)

21. krog:

Maribor : Dinamo – 2 : 0 (8. mesto)

Željezničar : Olimpija – 1 : 0 (16. mesto)

22. krog:

Sarajevo : Maribor – 3 : 0 (10. mesto)

Olimpija : Velež – 0 : 0 (15. mesto)

23. krog:

Maribor : Radnički – 0 : 2 (14. mesto)

Vardar : Olimpija – 1 : 1 (15. mesto)

24. krog:

Rijeka : Maribor – 0 : 1 (10. mesto)

Olimpija : Proleter – 3 : 1 (15. mesto)

25. krog:

Maribor : Vojvodina – 1 : 1 (9. mesto)

Zagreb : Olimpija – 0 : 1 (13. mesto)

26. krog:

Crvena z. : Maribor – 6 : 1 (12. mesto)

Olimpija : Partizan – 2 : 1 (9. mesto)

27. krog:

Maribor : Hajduk – 1 : 1 (13. mesto)

Beograd : Olimpija – 5 : 0 (12. mesto)

28. krog:

Olimpija : Maribor – 2 : 2

(12. mesto, 13. mesto)

29. krog:

Maribor : Željezničar – 3 : 0 (11. mesto)

Sarajevo : Olimpija – 3 : 0 (13. mesto)

30. krog:

Velež : Maribor – 5 : 1 (12. mesto)

Olimpija : Radnički – 2 : 0 (11. mesto)

Tabela 1

Končna lestvica (zmaga je štela 2, remi 1 in poraz 0 točk)

EKIPA	KROG	ZMAGA	REMI	PORAZ	GOL RAZLIKA	TOČKE
1. C. ZVEZDA	30	16	11	3	64:30	43
2. PARTIZAN	30	15	8	7	45:31	38
3. DINAMO	30	12	11	7	45:33	35
4. HAJDUK	30	12	10	8	44:37	34
5. ŽELEZNIČAR	30	12	9	8	44:34	33
6. VARDAR	30	10	10	10	31:37	30
7. SARAJEVO	30	13	3	14	46:39	29
8. PROLETER	30	10	9	11	35:44	29
9. RADNIČKI	30	13	2	15	36:48	28
10. ZAGREB	30	10	7	13	53:54	27
11. OLIMPIJA	30	9	9	12	33:46	27
12. MARIBOR	30	7	11	11	35:53	27
13. VOJVODINA	30	7	12	11	28:30	26
14. VELEŽ	30	9	8	13	33:40	26
15. BEOGRAD	30	9	7	14	38:46	25
16. RIJEKA	30	8	7	15	37:48	23

V Večer (Večer 8. 7. 1968, str. 4, leto 24, št. 158 (6291)) je po končanem prvenstvu pisalo: »SKLEPNI KOMENTAR 23. DRŽAVNEGA NOGOMETNEGA PRVENSTVA: Že sam naslov govori v prid novemu državnemu prvaku beograjski Crveni zvezdi, ki je tako tudi že tretjič osvojila »dubel« – prvenstvo in pokal v eni tekmovalni sezoni. V prvi vrsti zavoljo odličnih iger v gosteh, saj je 5-krat zmagala, 7-krat remizirala in bila le 5-krat poražena, prejela 16, dosegla pa 11 golov. Njen vztrajni zasledovalec Partizan je ostal za rdeče-belimi prav zavoljo slabšega izkupička na tujem (le 3 zmage, 5 remijev in 7 porazov), zato pa je bil izreden doma, na stadionu JLA: kar 12-krat je osvojil obe točki, 5-krat remiziral, izgubil pa ni niti enkrat! Njegovi strelci so dosegli 32 golov, Čurkovič je kapituliral le 12-krat«.

»NEKAJ STATISTIKE: V 23. prvoligaškem prvenstvu je bilo doseženega povprečno 2,7 zadetka na tekmi; to ne zadovoljuje. Crvena zvezda ima najboljši povpreček, 2,1 zadetka na tekmi, Vojvodina najslabšega, le 0,9. Luknjičasto obrambo ima Zagreb, v povprečju je moral vratar 1,8-krat na tekmi po žogo v mrežo. Najpogostejša rezultata sta bila 2 : 0 (33-krat) in 1 : 1 (28-krat). 141-krat so zmagali domačini, 76-krat je bil rezultat neodločen in le 32-krat so se veselili gostje. To ponovno potrjuje premoč domačega terena, nemalo zavoljo sodnikov, ki večkrat zamižijo celo na obe očesi v prid domače enajsterice. Najmanj golov sta prejela Crvena zvezda in Vojvodina, le enega v povprečja, to je 30« (Večer 8. 7. 1968, str. 4, leto 24, št. 158 (6291)).

»KAKO SLOVENSKA LIGAŠA? Prvič po vojni je imela naša republika v I. zvezni ligi dva predstavnika, ki sta se navzlic negotovosti do zadnjega kola obdržala med najboljšimi. Po jesenskem delu je bila Olimpija deseta, Maribor pa trinajsti, spomladi je bila slika ugodnejša za vijoličaste, zasedli so 10. mesto. Ljubljančani pa so bili zgolj po spomladanskih obračunih dvanajsti. To ponovno potrjuje staro pravilo, »da cvetijo vijolice spomladi«, saj so Mariborčani doživeli le dve zares veliki presenečenja. To sta bili zmagi Vardarja in Niškega Radniškega v Ljudskem vrtu. Zanimivo je, da je le Radnički obakrat zmagal. Vsem drugim so varovanci trenerja Šimuniča odvzeli vsaj eno točko – tako Crveni zvezdi (2 : 2), Hajduku (dvakrat 1 : 1), Partizanu (2 : 2), Dinamu (2 : 0), Vojvodini (1 : 1), Sarajevu (2 : 1). Železničarju (0 : 0 in 3 : 0), itd. To kaže, da je kvaliteta prav solidna in da lahko enajsterica doživi v 24. prvenstvu še več. In Olimpija? Po solidni jeseni je prišla spomladanska kriza, ki so jo rešili s »carskim rezom«, odstranili so Jovanoviča in Kaloperoviča. Bleščeči so bili uspehi belo-črnih avgusta, ko sta bila poražena v Novem Sadu Vojvodina s 3 : 2 in v Splitu Hajduk z 2 : 1. Ena odločilnih zmag je bila spomladi tista nad Partizanom z 2 : 1, najslabša sta spomina na gostovanje proti Beogradu z 0 : 5 in Crveni zvezdi z 1 : 6. Najbolj navdušeno je bilo občinstvo za Bežigradom po uspehu 2 : 0 in dveh Lazovičevih zadetkih 30. minulega meseca, ko je Olimpija ostala prvoligaš. Olimpija je bila neobičajen rekorder tega prvenstva, saj so ekipo vodili kar trije trenerji« (Večer 8. 7. 1968, str. 4, leto 24, št. 158 (6291)).

SANTRAČ NAJBOLJŠI STRELEC: Komaj 22-letni napadalec Beograda Slobodan Santrač je z 22 zadetki postal glavni strelec prvenstva, pred Lazarevičem (Crvena zvezda) 21, Antičem (Sarajevo) 18 itd. Lani je bil na vrhu član Partizana Hasanagič (18), predlani pa Hajdukovec Nadoveza (21). Rekord povojnih prvenstev je imel Dinamovec Wolfl, ki je v sezoni 1946/47 28-krat premagal nasprotnikovega vratarja, sledi mu Kostič (Crvena zvezda), ki je bil v sezoni 1958/59 uspešen 25-krat.

Medtem ko so bili nogometaši po koncu prvenstva na dopustu, pa v klubskih prostorih Maribora ni bilo zatišje. Treba se je bilo že pripraviti na novo sezono, iskati in izbirati nasprotnike za tekme in se ukvarjati s še mnogimi drugimi podrobnostmi.

IO NK Olimpije je na redni seji sprejel nekaj pomembnih sklepov. Sprejeta je bila ostavka direktorja kluba B. Zupana in generalnega tajnika I. Ruglja. Novi sekretar kluba je postal S. Vrhovnik, ki je postal vodilna osebnost v klubu in je tesno sodeloval s tehnično komisijo. Trenerski tandem sta ostala Konjevod in Hočevar (Večer 17. 7. 1968, str. 5, leto 24, št. 166 (6299)).

V časniku Večer sem zasledil, da je bilo po koncu sezone zelo malo prestopov igralcev. Pisalo je, da se je končal prestopni rok 1968, ki ni prinesel večjih senzacij in je bil najmirnejši dotlej. Določitev najvišje vsote za prestop in predpisi, ki so dajali prednost klubom, da so lahko zadržali igralce, ki so se jim iztekle pogodbe, v kolikor

so jim plačali maksimalno dovoljeno vsoto, so bili razlogi da takrat ni bilo toliko prestopov kot prejšnje leto: Horvatič (prej Velež) je podpisal 4-letno pogodbo za Maribor, Grloci pa je odšel v Avstrijo, pogodbe pa so podpisali tudi trije mladinci kluba, in sicer Krmelj, Urek in Lešnik; Nosan (Triglav), dva mladince Olimpije in sicer Zavrl in Jagečič so podpisali za Olimpijo; Katič (Osijek) in Djordjič (Vojvodina) sta bila nova napadalca Partizana; Lalič (Čelik) pa je prestopil v Dinamo; Brata Petrovič, Pregelj in Filipovič (vsi Partizan) so odšli k Proleterju, Šekularac (Karlsruhe) in Petkovič pa sta podpisala za OFK Beograd.

Po končanem prvenstvu je bila v Skopju skupščina nogometne zveze Jugoslavije, na kateri je bilo sprejetih nekaj pomembnih odločitev. Povečanje I. zvezne lige še isto leto iz 16 na 18 klubov in ukinitve dosedanje II. vzhodne in zahodne zvezne lige, namesto njiju pa so osnovali štiri skupine s 16. klubi. »Okoli 800 drugoligaških profesionalcev, ki so nastopali doslej v vzhodni in zahodni skupini, bo čez leto dni prestopilo v razred amaterjev ali neamaterjev, ker bodo profesionalci nastopali le v I. ligi. To je trda odločitev predvsem za vzhodni del, kjer so igralci preživljali svoje družine, ki so živele le od nogometa. Večina igralcev namreč nima drugih kvalifikacij, toda izhod bo možen s tem, da bodo klubi imeli v svojih vrstah neamaterje z zmernimi dohodki, ki jih bodo lahko prenesli. II. ligi sta bili predragi oziroma deficitni ne le zavoljo dolgih potovanj, temveč tudi visokih plač in premij. Do 1. avgusta morajo republiške in pokrajinske nogometne zveze sestaviti predloge za 4 drugoligaške konkurence s skupno 64 klubi, ki pa ne bodo profesionalni. Slišati je, da bi radi Slavonci in Vojvodina formirali svojo skupino. Slovenci bi se radi združili s Hrvaško kot nekoč v hrvatsko-slovenski in I. conski ligi. Morda bi lahko prišel zraven se kakšen klub z BiH (Banja luka, Brčko, ...). V glavnem pa bodo poskušali urediti zadevo tako, da bodo razdalje za potovanja čim krajše« (Večer 9. 7. 1968, str. 5, leto 24, št. 159 (6292)). Skupščina je tudi odločila, da so v bodoče igrali dve finalni tekmi za nogometni pokal Jugoslavije, če finalista nista bila kluba iz Beograda in sicer tako, da so eno tekmo obvezno odigrali v Beogradu. Če pa sta oba finalista iz Beograda, sta igrala samo eno tekmo (Večer 8. 7. 1968, str. 5, leto 24, št. 158 (6291)).

4.3 Sezona 1968/69 - jesenski del

Podobno kot pred dvema letoma, ko so se vijoličasti sprehodili skozi II. ligo, so se tudi tokratne priprave začeli v Mariboru v Ljudskem vrtu. Prejšnjo sezono so Mariborčani bili na pripravah v Ravnah in Murski Soboti, a se je pokazalo, da sprememba sredine ni najbolje vplivala na nekatere posameznike, zato se je vodstvo letos odločilo, da priprave izpeljejo kar doma. Uprava je bila mnenja, da so pogoji za delo v Mariboru dobri, kar so dokazovali prihodi drugih klubov v okolico Maribora na priprave. Pred začetkom prvenstva jim je bil ponovno cilj obstanek v I. zvezni ligi, za kar so predvidevali, da bo potrebno osvojiti večino točk na domačem terenu. Postava, s katero so Mariborčani igrali tekom sezone, je bila večinoma standardna z malimi popravki v primeru poškodb ali prepovedi igranja.

Ljubljancani so priprave prav tako začeli na domačem stadionu, kjer so nabirali kondicijo. V drugi fazi so se preselili v Velenje, kjer so uigrali moštvo. Bečevec je dobil poziv v vojsko, tako da je v drugi polovici septembra moral k vojaku. Za Ljubljance pa je sredi sezone podpisal zagrebški nogometaš Hrvoje Jukič, ki je nazadnje igral v Franciji. V pripravljalnem obdobju so Ljubljancani odigrali veliko prijateljskih srečanj, v katerih pa niso ravno blesteli. Cilj Olimpije za naslednjo sezono je bil, da bi se uvrstili v sredino lestvice in da se ne bi spet borili do zadnjega kola za obstanek. Ekipa je imela široko bazo igralcev, vendar je bilo veliko poškodovanih.

V Večer sem zaznal članek, ki je govoril o vandalizmu na tekmah, in o tem, kako je takšno obnašanje navijačev prisotno tudi v Sloveniji. 45. minut pred tekmo Maribor : Bor se je skupina mladih fantičev pognala čez ograje na južni in severni strani stadiona, pretekla atletsko stezo ali celo teren do pokrite tribune in se pognala čez ograjo. To je bil dokaz, kako slabo so bili varovani stadioni v času prvenstvenih tekem in da bi moralo biti za varovanje bolje poskrbljeno, saj bi bilo drugače utegnulo občinstvo lepega dne vdreti na teren. Drugi problem so bili zastojkarji, ki so skakali čez betonsko ograjo. Redarji so bili nemočni, milica pa ni posredovala, ker to ni bila njihova naloga.

Da je bilo vandalizma na stadionih vedno več in da so bili nujno potrebni ukrepi je v dokaz naslednji odstavek: »V bodoče bodo klubom v I. zvezni ligi, kjer bodo metali gledalci petarde na teren ali na atletsko stezo, zaprli igrišče ali pa odvzeli po nekaj točk. Ta ukrep je nujen, ker je bilo v nedeljo v Splitu pri eksploziji petarde huje in lažje ranjenih 25 ljudi« (Večer 6. 11. 1968, str. 5, leto 24, št. 261 (6394)).

V reprezentančnem odmoru se je kapetan Vijoličastih, Prosen, priključil pripravam državnega prvaka Crvene zvezde. Vodstvo Maribora je dovolilo, da Beograjčani okrepijo svojo vrsto s Prosenom, za prvo finalno tekmo v srednjeevropskem pokalu.

Crvena zvezda je imela namreč v moštvu reprezentance več svojih najboljših igralcev in po določenih pokala SE so si lahko sposodi tri igralce od drugod. Kljub porazu 1 : 0, je v ekipi Crvene zvezde, Prosen kot gost zapustil dober vtis. Na povratni tekmi v Beogradu so nogometaši Crvene zvezde premagali ekipo Spartak 4 : 1 in osvojili srednjeevropski pokal, za kar so dobili igralci visoke premije. Med prejemniki je bil tudi Mariborčan Prosen, ki je na prvi tekmi pomagal iztržiti ugoden rezultat.

Da so bile razmere v Mariborskem klubu iz dneva v dan slabše, potrjuje naslednji dogodek. Mariborski prvoligaš bi moral odpotovati na prijateljsko srečanje z Olimpijo, vendar igralcev ni bilo na dogovorjenem mestu. Neuradno se je izvedelo, da so zahtevali igralci I. moštva naslednje: ukinitvev mesečnega odbitka 30 odstotkov od plač, ki se je stekal v poseben sklad in so ga izplačevali ob koncu prvenstva, da naj bi bile plače že do 10. v vsakem mesecu in da naj bi prejeli vsi enake premije, odpadlo pa naj bi ocenjevanje trenerja in direktorja kluba (Večer 14. 10. 1968, str. 5, leto 24, št. 241 (6374)).

Kaj od tega so igralci dosegli ni bilo razvidno iz nadaljnjih člankov v takratnem tisku, zato lahko predvidevamo, da so igralci verjetno spet nasedli lepim besedam vodstva. Da pa je vodstvo vendarle imelo malo razumevanja do igralcev, priča naslednji podatek in sicer, da sta svet igralcev in vodstvo mariborskega prvoligaša sprejela premije za prvenstvene tekme v sezon 1968/69. Za zmago doma in na tujem je znašala premija 160.000 starih dinarjev, za remi v Ljudskem vrtu 90.000 in za remi v gosteh pa 100.000 starih dinarjev (Večer 9. 11. 1968, str. 5, leto 24, št. 263 (6396)).

Pred 15. krogom v I. zvezni ligi je veliko prahu dvignilo dejanje Dinama. Članek z naslovom »Nezadovoljstvo v taboru NK Maribor«, se je v časniku Večer glasil takole: »V hotelu Slavija je zagrebški Dinamo rezerviral 23 postelj, 20 za igralce in spremstvo, 3 za dunajskega sodnika Whoererja, ki bo vodil srečanje z Vijoličastimi, ter za njegova pomočnika Langa in Buzcka iz Gradca. Povsem jasno je, da bo prišlo do stikov med arbitri in predstavniki Dinama, ker morajo Zagrebčani poravnati sami vse stroške, ki so precej visoki. Tako je veljala Dinamo italijanska sodniška trojka, ki je vodila tekmo Partizan : Dinamo (0 : 2), okoli 1000 dolarjev.« Direktor Maribora M. Miščevič je naslednjega mnenja: »Ne bi želel že naprej obsoditi sodnikov ali pa opravičevati nad morebitni neuspeh, toda Dinamo bo imel gotovo psihološko prednost, ki jo bo morda nehote povzročil Whoerer, ker se le-ta dobro zaveda, da ga je Dinamo poklical zato, ker si želi zagotoviti 2 točki in postati jesenski prvak.« Nasploh je opaziti, da vodijo Dinamo in še nekateri hrvaški klubi pravo kampanjo proti jugoslovanski sodniški organizaciji: pred dnevi je poslal Dinamo v Beograd dolgo odprto pismo, kjer med drugim zahteva ponovno uvedbo modificiranega žreba. To se pravi, da bi arbitre načelno žrebali, da pa bi bile potem možne spremembe. Če bi, recimo, Horvat sodil Dinamu ali Kostovski Vardarju, Jakše Olimpiji in podobno.

Proti temu so drugi klubi, predvsem iz Srbije, Makedonije in BiH, ki imajo močne pozicije v forumih NZJ in v sodniški organizaciji. Kakorkoli, »primer Whoerer« je poskrbel na nedeljskem srečanju, tako pomembnem za ene in druge, še za posebno »pikantnost«. Eno pa lahko zagotovimo; avstrijska sodniška trojka zagotovo ne bo naklonjena grobi igri in obračunavanju na terenu po prekrških, kot je to, žal, pri nas večkrat navada« (Večer 22. 11. 1968, str. 5, leto 24, št. 274 (6407)).

Slabe igre Maribora v I. zvezni ligi, niso ostale neopažene. Tako je bilo možno zaslediti članek, ki je govoril ravno o neprepričljivih igrah Maribora na zadnjih tekmah. »Od svoje ustanovitve NK Maribor še ni doživel takšne katastrofe kot včeraj v Beogradu proti Crveni zvezdi. Še kot drugoligaš se je proti močnim nasprotnikom boril skoraj enakovredno, zadnje čase pa se vrstijo hudi porazi kot na tekočem traku. Posledica je vse nižje mesto na lestvici in pa obupani simpatizerji, ki se bojijo najhujšega« (Večer 2. 12. 1968, str. 3, leto 24, št. 280 (6413)).

Vodstvo Maribora je hitro odregiralo in je v sporočilu za javnost, ki je bilo izobešeno v klubski omarici v Slovenski ulici, zapisalo naslednje: »za vodenje profesionalnega kluba je imel Maribor še premalo izkušenj in energičen upravni odbor, pomanjkljiva je bila notranja »zakonodaja« (statut, pravilnik, itd.), popustljiv direktor, neavtoritativen in premalo napreden trener, neurejeni profesionalni odnosi na relaciji klub – igralci, neurejeno finančno stanje, nepokrite obveznosti do igralcev, neprofesionalno delo tako v vodstvu kot z igralci, nešportno življenje nekaterih igralcev in premajhna vnema pri vadbi, slabi medsebojni odnosi. Poraznih ugotovitev torej dovolj za delo čez zimo« (Večer 6. 12. 1968, str. 4, leto 24, št. 284 (6417)).

Pokalna tekmovanja:

Pokal velesejemskih mest:

1. krog: (prva tekma)

Olimpija : Hibernians – 0 : 3

1. krog: (povratna tekma)

Hibernians : Olimpija – 2 : 1

Finale Slovenskega pokala:

Olimpija : Maribor – 3 : 1

Dosedanji pokalni zmagovalci v Republiki Sloveniji:

1954, 1955, 1956, 1957 in 1958 Odred (Ljubljana), 1959 Branik, 1960 ZNK Maribor, 1961 NK Maribor, 1962 Olimpija, 1963 Olimpija, 1964 Kladivar, 1965 Aluminij, 1966 in 1967 NK Maribor, 1968 Olimpija (Večer 2. 12. 1968, str. 3, leto 24, št. 280 (6413)).

Rezultati prvenstvenih tekem za sezono 1968/69 (Večer, avgust - december)

1. krog:

Radnički : Maribor – 0 : 0 (8. mesto)
Olimpija : Željezničar – 0 : 3 (17. mesto)

2. krog:

Maribor : Olimpija – 2 : 2
(8. mesto, 16. mesto)

3. krog:

Proleter : Maribor – 1 : 2 (7. mesto)
Olimpija : Rijeka – 3 : 0 (10. mesto)

4. krog:

Maribor : Bor – 3 : 1 (4. mesto)
Velež : Olimpija – 4 : 1 (13. mesto)

5. krog:

Hajduk : Maribor – 2 : 0 (9. mesto)
Olimpija : Čelik – 1 : 0 (11. mesto)

6. krog:

Maribor : Beograd – 3 : 0 (4. mesto)
Vardar : Olimpija – 1 : 2 (8. mesto)

7. krog:

Zagreb : Maribor – 1 : 1 (6. mesto)
Olimpija : Dinamo – 0 : 0 (8. mesto)

8. krog:

Maribor : Partizan – 4 : 1 (2. mesto)
Crvena z. : Olimpija – 6 : 0 (12. mesto)

9. krog:

Željezničar : Maribor – 2 : 0 (4. mesto)
Olimpija : Sarajevo – 0 : 0 (11. mesto)

10. krog:

Vojvodina : Maribor – 3 : 0 (8. mesto)
Radnički : Olimpija – 0 : 0 (11. mesto)

11. krog:

Maribor : Rijeka – 0 : 3 (11. mesto)
Olimpija : Vojvodina – 0 : 0 (12. mesto)

12. krog:

Velež : Maribor – 1 : 0 (12. mesto)
Olimpija : Proleter – 0 : 0 (10. mesto)

13. krog:

Maribor : Čelik – 2 : 1 (9. mesto)
Bor : Olimpija – 0 : 0 (11. mesto)

14. krog:

Vardar : Maribor – 2 : 1 (12. mesto)
Olimpija : Hajduk – 2 : 1 (8. mesto)

15. krog:

Maribor : Dinamo – 1 : 4 (15. mesto)
Beograd : Olimpija – 1 : 0 (9. mesto)

16. krog:

Crvena z. : Maribor – 8 : 1 (12. mesto)
Olimpija : Zagreb – 0 : 2 (16. mesto)

17. krog:

Maribor : Sarajevo – 1 : 1 (16. mesto)
Partizan : Olimpija – 0 : 0 (13. mesto)

Analiza jesenskega dela prvenstva:

Impozantna bilanca Dinama. Neporažen je bil 12 krogov, zapored je osvojil 21 točk, za Crveno zvezdo je bil najučinkovitejša ekipa prvenstva, bil je najnevarnejši domačin in gost. Najbolje ocenjen nogometaš jesenskega dela je bil prav tako igralec Dinama, Belin. Modri so imeli tudi največ zmag in sicer 12, isto kot Hajduk in najmanj porazov, le dva. V povprečju je bilo na tekmi doseženih 2,51 zadetka. Hajduk je trikrat v sezoni naredil serijo treh remijev, skupaj pa je kar 11 krat igral neodločeno in je bil zmagovalec v tem pogledu. Ostojič (Crvena zvezda) in Bajević (Velež) sta zadela vsak 11 krat in sta bila s tem najučinkovitejša napadalca jesenskega dela. Proleter, Maribor in Hajduk so najdlje čakali na zmago in sicer štiri kola, zato jim ni preostalo drugega, kot da ta problem poskušajo rešiti spomladi. Olimpijo pa so pestili drugi problemi, in sicer neučinkovitost v napadu, saj 7 krogov niso zadeli nasprotnikove mreže.

Olimpija je osvojila 13. mesto in je s tem delno izpolnila svoj zadan cilj, Mariborčani pa so po dobrem startu, na koncu osvojili 16. mesto, kar je bilo pod pričakovanji in je pomenilo kritičen položaj. Vendar v klubu niso bili zaskrbljeni le zaradi rezultatske krize ekipe, pač pa so imeli probleme tudi v vodstvu. Po odstopu trenerja in direktorja kluba, so ostali še brez zdravnika, dr. Dordeviča. Problemov je bilo torej na Partizanski cesti 12 več kot dovolj. Oblikovat so morali novi strokovni odbor s trenerji, tehničnim vodstvom in novim direktorjem.

Pred odstopom je vodstvo Mariborskega kluba še podalo končno poročilo, ki ga je bilo možno zaslediti v enem izmed člankov časnika Večer, kjer je pisalo sledeče: »Pri vijoličastih so pred kratkim sestavili sklepno bilanco za minulo leto. Skupni proračun kluba je znašal, všteti dohodke od tekem in reklam ter drugih akcij, 1.634.976,40 dinarjev. Naj večji vir so bile tekme: prvenstvene 1.006.285 din, prijateljsko 10.637 din, mednarodna 45.261,97 din, pokalne 107.333,60 din. Za leto 1969 načrtujejo zvišanje dohodka ob večjem varčevanju. To naj bi dosegli predvsem z nekaterimi akcijami za pridobivanje denarne pomoči (reklame, tombola), veliko skrb pa bodo posvetili strožjemu nadzorstvu pri vhodih na stadion v Ljudskem vrtu. Preteklo sezono namreč število prodanih vstopnic ni bilo v skladu z zasedenostjo stadiona. Ugotovili so, da so nekateri uhajali zastonj ob paznikih, celo s ponarejenimi vstopnicami, z vstopnicami za kino, starimi loterijskimi srečkami, navijači so si izmišljevali številne na videz povsem neuresničljive ukane. Vijoličasti so bili tako prikrajšani za velike vsote« (Večer 8. 2. 1969, str. 4, leto 25, št. 30 (6468)).

Na koncu nogometne sezone je bilo zanimivo pogledati, koliko denarja so pustili v prvoligaških blagajnah gledalci 18 klubov. Številke so bile visoke, delno zavoljo višjih cen vstopnic kot v minulih letih, treba pa je tudi omeniti, da so predvsem Dinamo, Crvena zvezda in sarajevski Željezničar znali z dobrimi dosežki privabiti navijače na svoje stadione. Klub, ki je privabil največ gledalcev na tujih terenih, je bila Crvena

zvezda s 142.310 gledalci pred Partizanom 112.863 in Hajdukom 88.072. Mariboru je sledilo v gosteh 32.026, Olimpiji pa 31.845 gledalcev, najmanj popularen je bil Proleter z le 30.246 gledalci. Na prvem mestu po številu gledalcev na domačem terenu je bil Dinamo. V Maksimiru je bilo skupno 121.424 gledalcev, ki so plačali skoraj 200 milijonov starih ali natanko 1 953 058 novih dinarjev. Sledijo:

Tabela 2

Prikaz števila gledalcev in denarja, ki so ga pustili v prvoligaških blagajnah gledalci

EKIPA	ŠT. GLEDALCEV	VPLAČILO
Dinamo	121.424	1.953.058
Crvena zvezda	133.930	1.574.050
Hajduk	103.830	1.242.840
Partizan	100.253	1.105.795
Žejlezničar	67.083	813.042
Olimpija	48.185	495.780
Vardar	49.813	480.185
Maribor	40.938	454.972
Zagreb	34.341	453.972
Radnički	48.290	438.348
Velež	40.159	409.723
Beograd	38.475	300.410
Rijeka	38.342	364.346
Čelik	42.608	350.518
Proleter	42.927	350.134
Vojvodina	32.225	328.319
Bor	29.872	227.878

4.3.1 Sezona 1968/69 - spomladanski del

NK Maribor je podpisali 18-mesečno pogodbo z novim trenerjem prvega moštva. Vadbo je po dolgotrajnih pogajanjih prevzel 39-letni Kemal Omeragič, rojen v Skopju, vendar 10 let aktiven igralec Proleterja. Za svoj bivši klub, ki ga je do tedaj, skupno s Paliljem treniral 4 leta, je odigral 450 tekem, kar je brez dvoma redok rekord (Večer 4. 1. 1969, str. 4, leto 25, št. 2 (6440)).

Potem ko so pri vijoličastih angažirali novega trenerja, se je vodstvo kluba odločilo tudi za tehničnega vodjo. To nalogo je v bodoče opravljal znani dolgoletni mariborski športni delavce Pepo Kirbiš, od leta 1960 dalje drugi trener pri klubu. V naslednjih dneh so se odločili tudi za klubskega zdravnika, ortopeda dr. Mitroviča, ki je takoj prevzel svojo dolžnost, tako da je bil strokovni odbor tako rekoč popoln (Večer 8. 1. 1969, str. 5, leto 25, št. 5 (6443)).

Nogometaši Maribora so s pripravami pričeli 10. januarja v Ljudskem vrtu, za nekaj časa so bili tudi na Glažuti, potem pa so se odpravili v toplejše kraje in sicer v Izolo, kjer pa niso imeli sreče z vremenom. Okrepili so se s obrambnima igralcema Miličevićem, ki je prišel iz ZDA in Markovičem iz Dinama ter Breznikom.

Potem ko je Pejovič, ki je bil nekaj časa član Crvene zvezde, že podpisal pogodbo z Olimpijo, je to storil še Smajlovič, bivši napadalec Železničarja iz Sarajeva, ki je nazadnje igral v Belgiji. Olimpija je tako v zimskem prestopnem obdobju okrepila napad, ki je bil v jeseni izredno neučinkovit, zaupala pa je še naprej obrambi, ki je lani prinesla ekipi nič koliko točk. Ljubljancani so bili na pripravah v Radovljici, nato pa so odšli v Rovinj in tam ter v okolici odigrali več prijateljskih tekem z našimi in tujimi klubi (Večer 24. 1. 1969, str. 5, leto 25, št. 19 (6457)).

16. februarja je potekala letna konferenca združenja nogometnih prvoligašev v Beogradu, na kateri so bili sprejeti naslednji sklepi:

- Sporazum s športno napovedjo mora biti dosežen do 1. marca, sicer ne bodo dovolili uporabe imena na stavnih listkih. Kot je znano, zahtevajo prvoligaši 12 odstotkov bruto dohodka od vsakega kroga.
- Sodnike bodo ponovno vlekli iz bobna, vendar s to spremembo, da klubu ne bo mogel soditi arbiter, ki stanuje v njegovem mestu. Ta sklep so sprejeli na stalni pritisk zagrebškega Dinama. Večina klubov je bila sicer za dosedanji sistem delegiranja, toda Dinamo je menil, da bi mu lahko onemogočili osvojitve prvega mesta. Dinamo je zahteval tudi dovoljenje za tuje sodnike, vendar je bil ta predlog odbit.
- Pomembna odločitev konference je, da klubi še naprej ostanejo družbene športne organizacije. Predstavniki Partizana je med drugim omenil, da njegovega kluba ni mogoče šteti za redno delovno organizacijo, če je zaposlenih le 24 igralcev in nekaj trenerjev, člani kluba pa so še številni mladinci, pionirji in drugi, skupno več kot 200.

- Vstopnice za tekme bo lahko odslej tiskal vsak klub sam in jih ne bo več razpošiljala Nogometna zveza Jugoslavije (Večer 17. 2. 1969, str. 4, leto 25, št. 39 (6477)).

Član UO NK Maribora, I. Fišer je pred startom v spomladanski del prvenstva dejal, da sta za pomlad zastavljena dva cilja: obstanek v ligi in saniranje dolgov, ki so znašali še okoli 600.000 dinarjev. Poleg tega je najavil, da bo aprila letna skupščina, ki naj bi prinesla nekaj sprememb v delu odbora, ki bo štel 35 ljudi. Prav tako bodo izboljšali sodelovanje z mariborskimi nogometnimi klubi in seznanili s svojim delom tudi ŽTK Maribor. Seveda pa je bila glavna naloga obstanek v ligi. Ta bi lahko zagotovil nadaljnje konsolidiranje razmer v klubu, ki pa so bile tedaj glede na lansko jesen že v marsičem urejene. Igralci so z manjšimi spremembami sprejeli nov pravilnik o nagrajevanju, osnovne plače so se vrtele od 1100 do 2500 dinarjev, premije za zmago so znašale povprečno 1600 dinarjev, s tem da določene mesečne vsote za izplačila dohodkov ni bilo mogoče preseči. Premije so bile za tekme proti kandidatom za izpad višje kot pa proti tekmečem iz zgornjega dela lestvice. Glavni vir dohodkov je bila še naprej vstopnina; iz nje so črpali denar za izplačila premij, in zato so bili tudi nogometaši zainteresirani za dobre dosežke in s tem za večji obisk (Večer 7. 3. 1969, str. 4, leto 25, št. 55 (6493)).

Trener Olimpije Konjevod je bil navzlic nekoliko slabšim rezultatom v pripravljalnem obdobju zadovoljen s formo svojega moštva. Po pripravah v Radovljici, Rovinju in Kopru, je določil v kader I. moštva 18 igralcev. Mnoge je izločil, med njimi Zagorca, Vislavskega, Spasojeviča, Lazoviča, Djorleva, Sombolca, Nikoliča itd. (Večer 8. 3. 1969, str. 4, leto 25, št. 56 (6494)).

Pokalna tekmovanja:

Osmina finala Jugoslovanskega pokala:

Željezničar : Olimpija – 1 : 0

Rezultati prvenstvenih tekem za sezono 1968/69 (Večer, marec-julij)

18. krog:

Maribor : Radnički – 1 : 1 (16. mesto)
Železničar : Olimpija – 2 : 0 (13. mesto)

19.krog:

Olimpija : Maribor – 4 : 1
(13. mesto, 16. mesto)

20. krog:

Maribor : Proleter – 2 : 0 (15. mesto)
Rijeka : Olimpija – 0 : 1 (11. mesto)

21. krog:

Bor : Maribor – 4 : 0 (16. mesto)
Olimpija : Velež – 2 : 3 (11. mesto)

22. krog:

Maribor : Hajduk – 0 : 0 (16. mesto)
Čelik : Olimpija – 2 : 0 (12. mesto)

23. krog:

Beograd : Maribor – 2 : 0 (16. mesto)
Olimpija : Vardar – 1 : 0 (11. mesto)

24. krog:

Maribor : Zagreb – 0 : 0 (16. mesto)
Dinamo : Olimpija – 1 : 1 (12. mesto)

25. krog:

Partizan : Maribor – 4 : 1 (16. mesto)
Olimpija : Crvena z. – 0 : 1 (14. mesto)

26. krog:

Maribor : Železničar – 0 : 0 (16. mesto)
Sarajevo : Olimpija – 2 : 1 (14. mesto)

27. krog:

Maribor : Vojvodina – 0 : 0 (16. mesto)
Olimpija : Proleter – 2 : 1 (12. mesto)

28. krog:

Rijeka : Maribor – 1 : 1 (16. mesto)
Vojvodina : Olimpija – 2 : 0 (14. mesto)

29. krog:

Maribor : Velež – 2 : 2 (16. mesto)
Proleter : Olimpija – 2 : 0 (15. mesto)

30. krog:

Čelik : Maribor – 1 : 1 (16. mesto)
Olimpija : Bor – 1 : 1 (14. mesto)

31. krog:

Maribor : Vardar – 1 : 0 (16. mesto)
Hajduk : Olimpija – 1 : 2 (13. mesto)

32. krog:

Dinamo : Maribor – 3 : 0 (16. mesto)
Olimpija : Beograd – 2 : 0 (12. mesto)

33. krog:

Maribor : Crvena z. – 1 : 1 (16. mesto)
Zagreb : Olimpija – 1 : 3 (11. mesto)

34. krog:

Sarajevo : Maribor – 1 : 1 (16. mesto)
Olimpija : Partizan – 1 : 1 (12. mesto)

Tabela 3

Končna lestvica: (zmaga je štela 2, remi 1 in poraz 0 točk)

EKIPA	KROG	ZMAGA	REMI	PORAZ	GOL RAZLIKA	TOČKE
1. C. ZVEZDA	34	18	12	4	75 : 30	48
2. DINAMO	34	20	5	9	75 : 33	45
3. PARTIZAN	34	13	14	7	55 : 40	40
4. VOJVODINA	34	15	9	10	42 : 41	39
5. ŽELEZNIČAR	34	15	8	11	51 : 33	38
6. HAJDUK	34	11	16	7	47 : 38	38
7. RADNIČKI	34	12	10	12	35 : 36	34
8. VELEŽ	34	9	16	9	41 : 45	34
9. ČELIK	34	11	11	12	42 : 41	33
10. VARDAR	34	12	9	13	37 : 36	33
11. SARAJEVO	34	10	13	11	38 : 44	33
12. OLIMPIJA	34	11	11	12	32 : 41	33
13. BOR	34	9	13	12	35 : 46	31
14. BEOGRAD	34	13	4	17	43 : 52	30
15. ZAGREB	34	11	7	16	41 : 59	29
16. MARIBOR	34	7	14	13	33 : 57	28
17. RIJEKA	34	9	5	20	31 : 52	23
18. PROLETER	34	7	9	18	24 : 45	23

Skalicky (Večer 8. 7. 1969, str. 5, leto 25, št. 157 (6595)) je po končanem prvenstvu zapisal: »Po 34. napornih kolih je 24. jugoslovansko državno nogometno prvenstvo za nami. Ob pravem času, z vročim julijskim soncem, je prišel čas dopustov in odmor si zaslužijo tudi profesionalci. Ti so po splošni oceni opravili svoje »delo« bolje kot v minuli sezoni. Kakovost iger je bila višja, opaziti je, da trenerji ne opirajo več svoje igre na posameznike, temveč se vse bolj kaže moštvena igra. Da je takšna pot pravilna, kaže tudi ponovni triumf Crvene zvezde, ki ima pravzaprav samo enega nogometaša izredne vrednosti, Djajiča. Izmed dveh slovenskih ligašev se je Olimpija v tej sezoni zasluženo uvrstila bolje kot Maribor, saj je zbrala kar 5 točk več od vijoličastih.«

MARIBOR: Po sijajnem startu od lanskega avgusta naprej, ko je bila enajsterica nekaj časa celo na drugem in tretjem mestu, je prišlo zavaljo že znanih dogodkov do naglega padca ne samo na lestvici, temveč tudi popularnosti ter obiska na tekmah v Ljudskem vrtu. Šele z veliko muko je uspelo novemu trenerju Omeragiču, ki je ob koncu decembra skupaj s Kirbišem zamenjal tandem Šimunič – Miščević, pripeljati mariborsko ekipno kolo pred koncem v mirne vode. Maribor je imel ob koncu 3 točke več od Proleterja in Rijeke, vendar se kljub zadnjim dobrim rezultatom (pa tudi igram) ni mogel pririniti višje. Vzroki: izgubljena tekma 0 : 3 jeseni z Rijeko v Ljudskem vrtu,

pa samo remiji z Radničkim, Veležom in Zagrebom doma. Kader I. moštva je v minuli sezoni doživel nekaj sprememb: Bolfek je odšel v tujino, Prosen in Binkovski v JLA, Simeunovič je bil poškodovan skoraj vso pomlad, torej precejšen minus glede na jesenski del lige. A kljub temu so »rezervisti« dokazali, da so bili ob pravem času na pravem mestu.

OLIMPIJA: Njena forma je tako v jeseni kot spomladi nihala, najboljši je bil finiš prvenstva. Trener Konjevod, ki se je po nedeljski tekmi s Partizanom poslovil (zamenjal ga je Edo Hočevar), je imel na voljo sicer veliko kakovostnih igralcev, toda to mu je včasih povzročalo težave, ker kratko malo ni vedel, koga naj postavi v ekipo. Nekateri posamezniki so vrh tega še nesolidno živeli – in so bili postavljeni na transferno listo. V bodoče so računali na Bečejca, ki je služil vojaški rok v Šabcu in se bo vrnil v jeseni. Olimpija je zasedla mesto, ki ji brez dvoma pripada. Imela je enako število točk kot Čelik, Vardar in Sarajevo, le najslabšo razliko v zadetkih. Za novo sezono so Ljubljanci napovedali spremembe dosedanjega kursa v kadrovske politiki, pogled na profesionalizem in brez megalomanskih želja napadati vrh lestvice kot pred leti.

STRELCI: Čeprav so bili jugoslovanski nogometaši poklicni igralci, pa še vedno niso bili tako učinkoviti kot bi morali biti. Če upoštevamo, da šteje liga 18 klubov, je skupni seštevek 777 zadetkov v 34. kolih premajhen. Največ zadetkov sta dosegla Crvena zvezda in Dinamo, po 73, najmanj Proleter – le 24, največkrat se je zatresla mreža Zagreba, kar 99-krat, na drugem negativnem mestu je Maribor z 2. goloma manj. Vojin Lazarevič (27 let), št. 9 Crvene zvezde, je bil z 22 zadetki najboljši strelca lige (Večer 9. 7. 1969, str. 5, leto 25, št. 158 (6596)).

SODNIKI: Posebni problem so bili v minuli sezoni sodniki. Sprva so jih določevali na sejah posebne komisije, ko pa je Dinamo zahteval sodnike iz tujine pa so uvedli žreb. Ta je prinesel včasih nenavadne odločitve, ko so slabši sodniki vodili težke tekme. Kako bo v novi sezoni, ni bilo gotovo, vendar je Dinamo vztrajal pri tedanjem načinu. Razveseljivo je, da je bil Ljubljčan Lado Jakše razglašen za »prvega moža v črnem«. V glavnem ni bilo pritožb proti odločitvam sodnikom, razen nekaj izjem, ki pa niso prinesle nikakršnih sprememb v registraciji izidov (Večer 9. 7. 1969, str. 5, leto 25, št. 158 (6596)).

Po koncu sezone se je veliko govorilo o predlogu M. Miljaniča, po katerem naj bi nogometni profesionalci, ki so bili v vojski, po 6. mesecu lahko zaigrali za tvoje klube, s katerimi imajo pogodbe. Takšna je bila navada v svetu in take predpise bi naj sprejeli tudi na ustreznih mestih JLA. Koristi ne bi imeli samo klubi, temveč tudi državna reprezentanca (Večer 9. 7. 1969, str. 5, leto 25, št. 158 (6596)).

4.4 Sezona 1969/70 - jesenski del

Mariborski trener Omeragič je v prestopnem roku izgubil dva standardna igralca, Arnejčiča, ki je prestopil k Crveni zvezdi in Grubišiča, ki je odšel k Sturm, odšli pa so tudi Breznik, Lešnik in Košak. Toda v zameno je dobil trojico izredno dobro treniranih profesionalcev iz Crvene zvezde. To so bili Jankovič, Radič in Bogičevič. V obrambi sta bila resna kandidata za moštvo Štaka in Filipovič. Tudi tisti, ki še niso bili povsem v prvem planu, vendar so lahko s prizadevnostjo dosegli svoj cilj, so konkurirali za mesto v prvi ekipi. To so bili levo krilo Spasojevič, ki je v preteklosti odigral za Olimpijo več sijajnih tekem, ter domačina Kukanja in Urek, ki sta prišla iz Mure. Horjaka, obetavni napadalec Železničarja (Maribor) pa zaenkrat še ni hotel v Maribor (Večer 29. 7. 1969, str. 5, leto 25, št. 174 (6612)).

Medtem ko so se vijoličasti urili za novo sezono v Murski Soboti in so odigrali že dve tekmi, je Olimpija zasedla stadion za Bežigradom. Nato se je Olimpija preselila na Ravne, kjer je ostala 10 dni in odigrala več prijateljskih srečanj. Nogometaše so vadili trenerji Hočevar, Gugolj in Pišek, za kondicijo pa je skrbel znani judoist Škraba. Strokovno vodstvo Olimpije je bilo torej po odhodu trenerja Konjevoda še bolj številno in popolno, tako kot je bilo potrebno pri profesionalnem kolektivu. V prestopnem obdobju je pri zeleno belih (Olimpija je menjala klubsko belo-črno barvo) prišlo do nekaterih sprememb. Odšli so Zagorc, Petrunič, Spasojevič in Smailovoč, in Vislavski. Prosta sta bila tudi Lazovič in Sombolac, vendar sta oba ostala v klubu. Prišli pa so Marušič (Nova Gorica), Klamfer, Hacler in Bajec (mladinci). Kader prvega moštva je bil zelo številan, v njem je bilo precej mladih igralcev, ki pa so nastopali za mlado moštvo. Vratarji: Škulj, Jagečič, Zupančič in Žabjek, obrambni igralci: Rogič, Djoriev, Šoškič, Klampfer, Kapidžič, Jovanovič, Kokot, Jakopič in Mavrič, zvezni igralci: Srbu. Galce, Ameršek, Jukič, Nikolič, napadalci: Frančeškin, Popivoda, Oblak, Zavrl, Marušič, Lazovič in Gulin ter Djekič.

Cilj ljubljanskega prvoligaša je bil dati možnosti za nastopanje mlajšim in nadarjenim igralcem ter črpati moči iz rezervne ekipe. Resno so računali še na Čeha in Bečejca, ki sta še bila v JLA. Glavna naloga prvega trenerja Hočevarja, nekoč znanega igralca, je bila izboljšati učinkovitost napada, ki je v pretekli sezoni precej razočaral, saj so kar 7 tekem v I. ligi končali z izidom 0 : 0 in je pravzaprav obramba pripomogla k solidni uvrstitvi (Večer 31. 7. 1969, str. 5, leto 25, št. 176 (6614)).

Pred 5. krogom je prišlo v I. zvezni ligi do prve zamenjave trenerja. Edo Hočevar, trener Olimpije, je prepustil krmilo ljubljanske enajsterice svojemu dotedanjemu pomočniku Nedeljku Gugolju, bivšemu igralcu zeleno-belih. Do slabega starta v prvenstvu, bi naj prišlo po besedah E. Hočevarja zaradi starih neizpoljenih finančnih obveznosti do nogometašev (Večer 20. 9. 1969, str. 4, leto 24, št. 220 (6658)).

Situacija v ljubljanskem klubu je bila tekom sezone tudi rezultatsko zelo resna. Klub je namreč večino časa preživel na dnu lestvice, kar je može v vodstvu Olimpije očitno tako močno motilo, da so se zapletli v nečedne posle. Po končanem srečanju med Sarajevom in Olimpijo se je namreč izvedelo, da je član sekretariata Olimpije, Anton Frenetič, tri dni pred tekmo poskušal podkupiti vratarja Sarajeva, Reifka Muftiča, v zameno, da bi pomagal Olimpiji osvojiti eno ali pa kar obe točki. Za remi je A. Frenetič ponudil R. Muftiču milijon starih dinarjev, za zmago Olimpije pa kar dva milijona starih dinarjev. Vratar Sarajeva je sprejel akontacijo, nato pa prijavil ljubljanskega funkcionarja pristojnim organom. Le-ti so ukrepali šele po končani tekmi, saj niso hoteli vplivati na potek srečanja. Po koncu srečanja so takoj aretirali A. Frenetiča in pri njem našli preostanek denarja ter ga predali raziskovalnemu sodniku v Sarajevu (SN 18. 11. 1969, str. 2, leto 25, št. 3839).

Poskus podkupovanja vratarja Sarajeva Muftiča pred tekmo z Olimpijo na Kosovu je dobil epilog. Afera je bila odkrita 16. novembra, vendar se je zadeva reševala več kot en mesec. Ugotovljena je bila krivda A. Frenetiča kot tudi NK Olimpije v celoti. Kazni so bile nekoliko nižje, ker poskus podkupovanja vratarja Sarajeva ni uspel, sicer bi bile sankcije hujše. Kazni so bile naslednje:

- Frenetič, član sekretariata Olimpije, je dobil prepoved do konca življenja opravljati funkcij v nogometnem športu.
- S. Rihter, predsednik Olimpije, ni smel opravljati svoje naloge leto dni, generalni sekretar S. Vrhovnik pa 6 mesecev.
- NK Olimpiji so bile odvzete 3 točke, tako da jih je imela po 17. kolih 6 in je bila na zadnjem mestu v I. ligi (Večer 26. 12. 1969, str. 5, leto 26, št. 200 (6738)).

Pokalna tekmovanja:

Finale Slovenskega pokala:

Maribor : Olimpija – 1 : 2

Rezultati prvenstvenih tekem za sezono 1969/70 (Večer, avgust - december)

1. krog:

Željezničar : Maribor – 0 : 0 (8. mesto)

Partizan : Olimpija – 2 : 0 (17. mesto)

2. krog:

Maribor : Vardar – 2 : 0 (6. mesto)

Olimpija : Radnički N. – 0 : 1 (17. mesto)

3. krog:

Velež : Maribor – 5 : 0 (14. mesto)

Dinamo : Olimpija – 3 : 2 (16. mesto)

4. krog:

Maribor : Bor – 0 : 1 (14. mesto)

Olimpija : Željezničar – 0 : 4 (18. mesto)

5. krog:

Beograd : Maribor – 1 : 4 (11. mesto)

Vardar : Olimpija – 0 : 1 (16. mesto)

6. krog:

Maribor : Čelik – 3 : 0 (8. mesto)

Olimpija : Velež – 0 : 4 (18. mesto)

7. krog:

Crvena z. : Maribor – 3 : 1 (9. mesto)

Bor : Olimpija – 2 : 1 (18. mesto)

8. krog:

Hajduk : Maribor – 3 : 0 (12. mesto)

Olimpija : Beograd – 1 : 1 (18. mesto)

9. krog:

Maribor : Zagreb – 1 : 0 (10. mesto)

Čelik : Olimpija – 2 : 1 (18. mesto)

10. krog:

Sarajevo : Maribor – 4 : 0 (12. mesto)

Olimpija : Crvena z. – 1 : 2 (17. mesto)

11. krog:

Maribor : Olimpija – 3 : 2

(12. mesto, 17. mesto)

12. krog:

Vojvodina : Maribor – 3 : 2 (12. mesto)

Olimpija : Zagreb – 1 : 0 (17. mesto)

13. krog:

Maribor : Radnički K. – 1 : 0 (12. mesto)

Sarajevo : Olimpija – 4 : 1 (17. mesto)

14. krog:

Sloboda : Maribor – 2 : 0 (12. mesto)

Hajduk : Olimpija – 1 : 0 (17. mesto)

15. krog:

Maribor : Partizan – 0 : 0 (12. mesto)

Olimpija : Vojvodina – 3 : 2 (17. mesto)

16. krog:

Radnički N. : Maribor – 1 : 1 (12. mesto)

Radnički K. : Olimpija – 1 : 0 (17. mesto)

17. krog:

Maribor : Dinamo – 0 : 0 (12. mesto)

Olimpija : Sloboda – 4 : 2 (17. mesto)

Analiza jesenskega dela prvenstva:

»Strokovnjaki se pred pričetkom prvenstva niso zmotili, ko so dajali ekipi trenerja Ribarja vse možnosti, da osvoji naslov jesenskega prvaka. Sedaj so mnenja še enotnejša, Osimova četa ima realne možnosti, da postane v sezoni 1969/70 tudi državni prvak. Osvojila je skupno 73,5 odstotka možnih točk in prav v zadnjem krogu prehitela Crveno zvezdo« (Večer 5. 12. 1969, str. 5, leto 26, št. 282 (6720)).

Vijoličasti so bili brez dvoma enajsterica, ki si je nabirala točke doma. Na svojem igrišču so jih osvojili skupno 12, na tujem pa le 4. Kljub temu je bil Maribor na 12. mestu, tako na lestvici, ki upošteva domače izide kot tiste v gosteh. Olimpija pa je ob štirih zmagah in enem remiju pristala na skromnem 17. mestu, po izrečeni kazni pa celo na zadnjem 18. mestu.

Skupno je bilo v jeseni doseženih 408 zadetkov, 252 : 163 v korist domačinov. Dosojenih je bilo 32 enajstmetrovk, izkoriščenih 10 manj. Izključenih je bilo 26 profesionalcev. Zanimivo je, da je bilo precej avtogolov, skupno kar 11. Najboljši strelec je bil s 14. goli napadalec sarajevskega Železničarja Bukal. Na 153 tekмах je bilo v jeseni 1.056.957 prodanih vstopnic, uradno povprečje je znašalo 6.999 gledalcev na tekmo. Največ obiskovalcev je imel Partizan, 234.457 pred Crveno zvezdo, 232.475 in Hajdukom, 181.679. Povprečje pri Partizanu je bilo okoli 15.500 obiskovalcev stadiona JLA. Maribor je imel v Ljudskem vrtu okoli 43.000 gledalcev, povprečje z osmih tekem pa je bilo 5.375 gledalcev. Na zadnjem mestu je bil Zagreb z le 2720 oblikovalci, nizko pa je bilo tudi Sarajevo z 4.008 gledalci. Na manjše število prodanih vstopnic je nedvomno vplivalo tudi slabo, pravo zimsko vreme v zadnjih treh krogih jesenskega dela prvenstva (Večer 20. 12. 1969, str. 4, leto 26, št. 295 (6733)).

Po končanem jesenskem delu sezone so nogometaši Maribora trenirali še en teden, sezono pa so zaključili s skupnim kosilom z vodstvom kluba in nato je sledil dopust do 9. januarja. Po vseh neveselostih, ki so doletele Olimpijo tekom sezone, je bilo končno 18. mesto, z možnostjo obstanka, vseeno uspeh. Tudi igralci Olimpije so po končani sezoni še trenirali do konca decembra, nato pa je sledil počitek do 8. januarja.

4.4.1 Sezona 1969/70 - spomladanski del

Tehnično vodstvo v NK Olimpiji je prevzel dolgoletni šef pri Crveni zvezdi, dr. Obradovič, ki je imel, po nekaterih vesteh, povsem odprte roke in je razpolagal tudi s precejšnjimi finančnimi sredstvi za rešitev ljubljanskega prvoligaša z zadnjega mesta. Priprave so nogometaši Olimpije začeli v Ljubljani, potem so odšli na Pokljuko ter nato v Izolo. Zanimivo je, da Olimpija ni soglašala s tem, da bi v Izoli sočasno trenirali tudi vijoličasti, ker so uigravali neke nove kombinacije in taktične poteze. K Olimpiji je prestopil znani zagrebški vratar Škorič, glavni trener pa je ostal Gugolj. Ljubljančani so odigrali 7 pripravljalnih tekem, 3 krat so zmagali, 2 krat pa remizirali in izgubili. Olimpija si je v spomladanskem delu prvenstva prizadevala zlesti z dna lestvice.

Prvi trening vijoličastih, vodil ga je Kemal Omeragič, je bil v telovadnici pod tribuno stadiona v Ljudskem vrtu. Vadili so dvakrat na dan; nekaj časa še pod streho, nato pa na pomožnem terenu. Treningi so se stopnjevali iz dneva v dan, tako da so bili igralci sposobni zdržati najtežji del priprav na Pohorju. V Piranu so potem le uigravali enajsterico. Mariborčani so odigrali 6 tekem in na vseh šestih tudi zmagali. Maribor si je želel uvrstitve v sredino lestvice (Večer 10.1.1970, str. 4, leto 26, št. 7 (6749)).

Pred začetkom prvenstva, je bil v časniku večer objavljen članek o discipliniranosti ekip. »Bliža se nova prvenstvena nogometna sezona in zato je prav, če pogledamo nekoliko nazaj na izrečene kazni igralcem in klubom. Zanimivo je, da je na vrhu najbolj nediscipliniranih jesenski prvak Željezničar, najmanj kaznovanih igralcev pa so imeli Velež, Dinamo in Bor. Maribor je na 4. mestu, to je precej visoko, Olimpija pa na 11. Denarne kazni, ki jih izreče disciplinsko sodišče pri NZJ, gredo v korist mladinskega nogometa in so v jeseni dosegle visoko vsoto 75.800 dinarjev. Sodniki so na skupno 153 tekmah v jeseni 250 krat zapiskali 140 igralcem, izključenih je bilo skupno 40 profesionalcev« (Večer 25. 2. 1970, str. 5, leto 26, št. 26 (6788)).

Brane Oblak je 6. maja 1970 debatiral v članski reprezentanci Jugoslavije, na tekmi proti Romuniji v Bukarešti. V igro je vstopil v drugem polčasu in popestril igro Jugoslovanske reprezentance. Tekma se je končala brez zmagovalca, z izidom 0:0.

Pokalna tekmovanja:

Osmina finala Jugo. pokala:
Budučnost : Olimpija – 3 : 0

Polfinale Jugo. pokala:
Olimpija : Dinamo – 3 : 1

Četrtnfinale Jugo. pokala:
Olimpija : Vojvodina – 2 : 0

Prva finalna tekma Jugo. pokala:
Olimpija : Crvena zvezda – 2 : 2

Povratna finalna tekma Jugo. pokala:
Crvena zvezda : Olimpija – 1 : 0

Rezultati prvenstvenih tekem za sezono 1969/70 (Večer, marec - julij)

18. krog: Maribor : Željezničar – 1 : 1 (12. mesto) Olimpija : Partizan – 0 : 0 (17. mesto)	27. krog: Maribor : Sarajevo – 3 : 0 (12. mesto) Crvena z. : Olimpija – 3 : 0 (17. mesto)
19. krog: Vardar : Maribor – 0 : 1 (11. mesto) Radnički N. : Olimpija – 0 : 2 (17. mesto)	28. krog: Olimpija : Maribor – 2 : 1 (17. mesto, 13. mesto)
20. krog: Maribor : Velež – 0 : 2 (11. mesto) Olimpija : Dinamo – 1 : 2 (17. mesto)	29. krog: Maribor : Vojvodina – 1 : 1 (12. mesto) Zagreb : Olimpija – 1 : 2 (17. mesto)
21. krog: Bor : Maribor – 2 : 1 (12. mesto) Željezničar : Olimpija – 2 : 2 (17. mesto)	30. krog: Radnički K. : Maribor – 0 : 2 (12. mesto) Olimpija : Sarajevo – 6 : 0 (17. mesto)
22. krog: Maribor : Beograd – 3 : 2 (12. mesto) Olimpija : Vardar – 2 : 0 (17. mesto)	31. krog: Maribor : Sloboda – 1 : 1 (12. mesto) Olimpija : Hajduk – 2 : 0 (16. mesto)
23. krog: Čelik : Maribor – 3 : 0 (12. mesto) Velež : Olimpija – 3 : 1 (17. mesto)	32. krog: Partizan : Maribor – 7 : 1 (12. mesto) Vojvodina : Olimpija – 1 : 2 (15. mesto)
24. krog: Maribor : Crvena z. – 0 : 1 (12. mesto) Olimpija : Bor – 0 : 0 (17. mesto)	33. krog: Maribor : Radnički N. – 2 : 0 (11. mesto) Olimpija : Radnički K. – 1 : 0 (15. mesto)
25. krog: Maribor : Hajduk – 2 : 0 (12. mesto) Beograd : Olimpija – 3 : 0 (17. mesto)	34. krog: Dinamo : Maribor – 1 : 3 (10. mesto) Sloboda : Olimpija – 2 : 0 (16. mesto)
26. krog: Zagreb : Maribor – 3 : 0 (13. mesto) Olimpija : Čelik – 2 : 0 (17. mesto)	

Tabela 5

Končna lestvica: (zmaga je štela 2, remi 1 in poraz 0 točk)

EKIPA	KROG	ZMAGA	REMI	PORAZ	GOL RAZLIKA	TOČKE
1. C. ZVEZDA	34	20	6	8	67 : 57	46
2. PARTIZAN	34	16	12	6	47 : 27	44
3. VELEŽ	34	17	9	8	64 : 44	43
4. ŽELEZNIČAR	34	17	9	8	52 : 53	43
5. OFK BEOGRAD	34	13	12	9	55 : 32	38
6. DINAMO	34	13	12	9	47 : 42	38
7. HAJDUK	34	16	5	13	51 : 57	37
8. RADNIČKI (N)	34	14	9	11	36 : 52	37
9. SLOBODA	34	11	13	10	55 : 54	35
10. MARIBOR	34	15	7	14	40 : 51	33
11. VOJVODINA	34	11	10	13	58 : 42	32
12. SARAJEVO	34	9	12	13	52 : 42	30
13. ČELIK	34	10	10	14	55 : 48	30
14. BOR	34	6	16	12	52 : 47	28
15. RADNIČKI (K)	34	11	5	18	34 : 42	27
16. OLIMPIJA	34	13	4	17	45 : 52	27
17. VARDAR	34	9	8	17	25 : 46	26
18. ZAGREB	34	4	7	23	22 : 64	15

Še ena nogometna zgodba je bila zaključena z desetim slavjem Crvene zvezde. Željezničar se je lahko tolažil s tem, da je osvojil vse 4 točke proti prvaku, vendar so vse 4 točke izgubili v tekmah s Hajdukom, kar jih je verjetno stalo naslova prvaka. Med ta dva kluba se je prerinil Partizan z nenavadno statistiko, saj je kot domačin osvojil 12. mesto na lestvici, a je bil najboljša ekipa v gosteh. V sezoni 1969/70 je bilo doseženih 753 zadetkov, kar je bilo 24 zadetkov manj kot prejšnjo sezono. Spomladanski del sezone je bil manj učinkovit kot jesenski del, kar je verjetno bila posledica ogorčenega boja za naslov, zato so bile obrambe bolj pazljive. Spomladi je bilo tako 29 zadetkov manj kot v prvem delu sezone. Prejšnjo sezono je uspel Čelik zabeležiti svojevrsten uspeh, saj so bili edini neporažen domačin, kar pa to sezono ni uspelo nobeni ekipi. Le polovica ekip je imela pozitivno razliko v zadetkih. Bajević (Velež) in Santrač (Beograd) sta si delila prvo mesto med strelci z 20 zadetki. Njunu povprečje na tekmo je bilo tako malo več kot polovico zadetka na tekmo, kar je bila slaba statistika. Ob koncu tekmovanja je bil slab obisk tekem, kar je imelo za posledico izpad dohodkov za klube. Preteklo jesen je bilo prodanih 12.000 kart manj, kot v jeseni 1968. To pomlad pa je bilo 130.000 gledalcev manj kot jeseni 1969, kar je velik izpad dohodkov. Okrog 160.000.000 starih dinarjev je šlo manj v blagajne kot v prvem delu tekmovanja (SN 23. 6. 1970, str. 4, leto 26, št. 3993).

Državno prvenstvo se je končalo. Maribor je bil 10 med 18 klubi, Olimpiji pa je uspelo, kljub na oko nemogočemu položaju rešiti prvenstvo in končati na 16. mestu. S tem se je rešila izpada iz I. zvezne lige. Da je bilo temu tako se gre zraven igralcev zahvalit, predvsem ambicioznemu trenerju N. Gugolju in direktorju kluba dr. Ace Obradoviču. Prvič odkar je imela naša republika dva predstavnika v I. zvezni ligi je bil Maribor po koncu tekmovanja više uvrščen kot Olimpija. To pomeni, da so postali nogometaši Maribora neuradni slovenski prvaki. Vendar so se v klubu ubadali z velikimi finančnimi problemi, ki pa so jih ob pomoči občine in podjetij, le uspeli začasno sanirat in zagotoviti klubu nadaljnji obstoj. Za Olimpijo je veljalo, da je po obupni jeseni pripravila pravi podvig, saj je jeseni po izrečeni kazni končala tekmovanje na zadnjem mestu. Odlično pa se je Olimpija odrezala v pokalnem tekmovanju, kjer je prišla vse do finala, potem pa na drugi tekmi morala priznati premoč Crveni zvezdi. To je bil vsekakor največji uspeh slovenskega nogometa dotlej.

4.5 Sezona 1970/71 - jesenski del

Prestopni rok, ki je trajal 8 dni, ni postregel z velikimi prestopi. Samo eden poznani prvoligaški igralec je zapustil svoj klub in okreпил drugi prvoligaški klub. To je bil Josip Lalič, ki je prestopil iz Čelika v Dinamo. Vse ostale okrepitve prvoligaških klubov so bile iz drugoligaških klubov ali celo klubov iz nižjega ranga. Nekateri pa so poklicali nazaj igralce, ki so jih imeli na kaljenju. Iz Crvene zvezde je odšel Arnejčič, h GAK-u v Graz. Mariborčani so se okrepili z naslednjimi igralci: Perazič (Crvena zvezda) za 50.000 starih dinarjev, Jankovič, Radivojevič in Maksimovič (vsi Crvena zvezda) za 20.000 starih dinarjev, Kamban (Prva Iskra) za 40.000 starih dinarjev, Bolfek (Švedska), Koblencer (Mura), Horjak (Železničar, Maribor), Grbavac (Aluminij) in Binkovski iz JNA. Odšli pa so Bogičevi, Jankovič (oba Crvena zvezda), Miličević (Radnički Kraguljevec), Fuček, Spasojevič (oba Bonawitz, Avstrija), Kobeščak (JNA), Sizgoreo (Split) in Dobrajc (Železničar, Maribor). K Olimpiji so prišli naslednji igralci: Glišič (Rudar, Kakanj) za 40.000 starih dinarjev, Popadič (Radnički, Kraguljevec) za 50.000 starih dinarjev, Milevoj (Rijeka). Odšli pa so: Jukič (Trešnjevka), Kokot, Sombolac, Gugleta, Lazovič, Pejovič (neznano), Žabjek (Slovan) in Frančeškin (Wacker, Avstrija), drugoligašu Ljubljani pa so posodili Zavrla, Gulina in Jakopiča.

Ljubljančani so se 21. 7. 1970 zbrali na sestanku v Ljubljani in potem odšli na kondicijske priprave na Golte, a ker tam niso bili zadovoljni s pogoji, so nato odšli na Pohorje. Po desetdnevnih pripravah so se vrnil v Ljubljano, kjer so dvakrat dnevno trenirali na svojem stadionu, v programu pa so imeli tudi pripravljalne tekme. Ljubljančane je v novi sezoni čakal nastop v Pokalu pokalnih zmagovalce, kjer so dobili za nasprotnika slovito Benfico. Ekipa je bila po besedah trenerja Gugolja dobro pripravljena in se je bila sposobna kosat z vsako ekipo v ligi, priložnost pa bi naj dobili tudi doma vzgojeni igralci. Rezultatsko so se videli v drugi polovici lestvice, vendar brez borbe za obstanek.

V mariborskem taboru so se zbrali skupaj točno en mesec pred pričetkom prvenstva. Vodstvo je imelo težko nalogo, saj je ekipo zapustilo veliko standardnih igralcev. Priprave so začeli v Ljudskem vrtu, nato pa nadaljevali v koroškem mestu Črna. Zaključek priprav so opravili doma, kjer so odigrali še zadnje pripravljalne tekme pred začetkom prvenstva. Cilj kluba v novi sezoni je bil spet le obstanek med prvoligaši.

V jesenskem delu prvenstva je Olimpija zastopala jugoslovanski nogomet v evropskem tekmovanju. To si je zagotovila prejšnjo sezono z igranjem v finalu jugoslovanskega pokala, kjer jo je sicer premagala ekipa Crvene zvezde. Vendar, ker je bila prejšnjo sezono Crvena zvezda najboljša tudi v prvenstvu, si je zagotovila nastop v Pokalu evropskih prvakov, tako da je ekipi Olimpiji pripadla čast nastopa v Pokalu pokalnih zmagovalcev. Tako je 16. september Olimpija v Ljubljani igrala v 1.

krogu Pokala pokalnih zmagovalcev proti sloviti Benfici, ki je bila velik favorit v tem srečanju. V taboru Olimpije so bili pred tekmo optimistično razpoloženi in so verjeli v uspeh svoje ekipe, tudi zaradi tega, ker je bila ljubljanska ekipa za Benfico popolna neznanka. Vsa Slovenija je bila euforična in v pričakovanju tekme, kar priča tudi podatek, da se je na tekmi zbralo okrog 20 000 gledalcev, ki so hoteli videt kako se bodo njihovi ljubljenci kosali z zvezniki iz Portugalske. Tekma se je končala s presenetljivim rezultatom 1 : 1, vendar so se kljub temu vsi ljubitelji nogometa zavedali, da bodo na povratnem srečanju v Lizboni imeli igralci Olimpije malo možnosti za uspeh in napredovanje v 2. krog Pokala pokalnih zmagovalcev (SN 16. 9. 1970, leto 26. št. 4095, str. 2)

30. septembra je čakalo igralce Olimpije povratno srečanje v pokalu pokalnih zmagovalcev. Ljubljancani so odšli na tekmo neobremenjeni, saj niso imeli kaj izgubiti. Ekipa je bila zdrava, brez treme, edini hendikep je predstavljal pozni termin tekme 21.45 in igra pod žarometi, na kar igralci Olimpije niso bili navajeni. Pred 50 000 glavo množico so Ljubljancani doživeli pravi debakel saj so izgubila kar 8:1, glavni krivec pa je bil temnopolti zvezdnik Benfike, Eusebio, ki je zadel kar petkrat. (SN 2.10. 1970, leto 26. št. 4109, str. 4)

Pokalna tekmovanja:

Pokal pokalnih zmagovalcev

1. krog: (prva tekma)

Olimpija : Benfica – 1 : 1

1. krog: (povratna tekma)

Benfica : Olimpija – 8 : 1

Finale Slovenskega pokala:

Maribor : Olimpija – 1 : 3

Rezultati prvenstvenih tekem za sezono 1970/71 (Večer, avgust - december)

1. krog:

Crvena z. : Maribor – 1 : 0 (14. mesto)

Partizan : Olimpija – 2 : 0 (18. mesto)

2. krog:

Maribor : Bor – 2 : 0 (7. mesto)

Vojvodina : Olimpija – 2 : 2 (14. mesto)

3. krog:

Hajduk : Maribor – 1 : 0 (13. mesto)

Olimpija : Čelik – 1 : 0 (11. mesto)

4. krog:

Maribor : Partizan – 0 : 0 (12. mesto)

Sarajevo : Olimpija – 3 : 2 (14. mesto)

5. krog:

Olimpija : Maribor – 3 : 1

(10. mesto, 15. mesto)

6. krog:

Maribor : Čelik – 2 : 1 (13. mesto)

Crvenka : Olimpija – 0 : 0 (11. mesto)

7. krog:

Sarajevo : Maribor – 3 : 1 (15. mesto)

Olimpija : Radnički N. – 0 : 1 (11. mesto)

8. krog:

Vojvodina : Maribor – 1 : 0 (16. mesto)

Dinamo : Olimpija – 2 : 0 (14. mesto)

9. krog:

Maribor : Crvenka – 1 : 0 (15. mesto)

Olimpija : Beograd – 3 : 0 (11. mesto)

10. krog:

Radnički N. : Maribor – 2 : 1 (15. mesto)

Sloboda : Olimpija – 0 : 1 (12. mesto)

11. krog:

Maribor : Dinamo – 1 : 1 (15. mesto)

Olimpija : Radnički K. – 0 : 0 (11. mesto)

12. krog:

Beograd : Maribor – 1 : 0 (14. mesto)

Željezničar : Olimpija – 2 : 1 (13. mesto)

13. krog:

Maribor : Sloboda – 3 : 2 (14. mesto)

Olimpija : Velež – 4 : 1 (10. mesto)

14. krog:

Radnički K. : Maribor – 1 : 1 (14. mesto)

Borac : Olimpija – 1 : 1 (10. mesto)

15. krog:

Maribor : Željezničar – 0 : 0 (15. mesto)

Olimpija : Crvena z. – 4 : 2 (6. mesto)

16. krog:

Velež : Maribor – 4 : 1 (16. mesto)

Bor : Olimpija – 1 : 1 (7. mesto)

17. krog:

Maribor : Borac – 1 : 1 (16. mesto)

Olimpija : Hajduk – 0 : 0 (6. mesto)

Analiza jesenskega dela prvenstva:

Skalicky (Večer 14. 12. 1970, str. 3, leto 26, št. 289 (7031)) je zapisal naslednje: »Prvoligaška poletapa je prinesla v 289. obračunih 369 zadetkov, od tega so jih domačini dosegli 245, gosti pa le 124. Skupno je bilo 26 izključenih, 11-metrovk je bilo dosojenih 16 od tega so le tri zgrešile cilj. Najboljši je bil nedvomno Partizan, ki je bil v 17 kolih kar 11 krat na prvem mestu, najslabša sta bila Bor in Sloboda, ki sta bila povečini najdalje na dnu.«

Kako je pri Mariboru in Olimpiji?

Pri vijoličastih s 13 točkami sicer niso bili povsem zadovoljni, toda prepričani so bili, da bo obveljal stari izrek, »da cvetijo vijolice spomladi ...«. Tako je bilo že nekajkrat, natanko trikrat, ko so se Mariborčani borili proti izpadu in vselej uspeli. V klubu so se zavedali, da v drugi pol etapi ne bo lahko, zato bodo poskušali nekoliko okrepiti 1. moštvo z dvema ali tremi igralci ter zbrati še 15 točk. Kar devetkrat bodo domačini v Ljudskem vrtu in zato optimizem ni bil pretiran, vprašanje pa je bilo, ali bo v tem prvenstvu 28 načrtovanih točk zadostovalo za rešitev. Gneča na dnu je bila namreč velika. Teoretično je »viselo« kar 8 moštev, in sicer Sloboda, Bor, Maribor, Borac, Beograd, Čelik, Sarajevo in Crvenka. Le 16 točk je zbrala sicer tudi Vojvodina, vendar je bilo le malo verjetno, da bi se Novosadčani morali preseliti v drugi razred. Pri vijoličastih so se zavedali, da bi bilo treba spomladi prinesiti domov več točk s tujega terena; saj so bili pri tem najslabši in zadnji na razpredelnici, ker so le enkrat samkrat remizirali, 1 : 1 v Kragujevcu. V Ljudskem vrtu je bila bilanca boljša: 13. mesto z 12 točkami. Kar se tiče sodnikov je bilo moštvo oškodovano v Novem Sadu in Nišu. Proti Radničkemu Ico Horvat ni priznal regularnega drugega zadetka, in če bi povedli z 2 : 1, je dvomljivo, ali bi Radničkemu uspelo v 90. minuti premagati Vabiča. Primer iz Novega Sada, sodnik Gugulovič je pokazal na belo točko nekaj minut pred koncem. Vojvodina je zmagala z 1 : 0. Ti dve izgubljeni točki, bi sicer prinesli 14. mesto (Večer 14. 12. 1970, str. 3, leto 26, št. 289 (7031)).

»Tehniko« dr. Aca (Obradovič) se je svojim (Olimpijinim) fantom zahvalil za to jesen z bogatim kosilom. Po pravici, kajti ljubljanski prvoligaš je ne le zbral 18 točk in je bil v spomladanskem delu celo pred državnim prvakom Crveno zvezdo, temveč je okoli sebe ponovno zbral širok krog simpatizerjev. Nekaj taktično uspešnih potez, predvsem z gostovanji v manjših krajih in z nabiranjem novih podpornih članov (na tekme so jih vozili celo s posebnimi avtobusi zastonj), je privabilo na stadion za Bežigradom dvakrat več gledalcev kot pred letom dni. Rekord je bil dosežen v zadnjem kolu proti Hajduku, ko je bilo prodanih več kot 10.000 vstopnic. Ni bila nikakršna skrivnost, da je želel dr. Aca v Ljubljani formirati veliko moštvo; prvi koraki so že bili storjeni, med drugim je nastopalo v enajsterici vse več domačih nogometašev, to pa je še bolj dvigovalo zanimanje. Olimpija je bila jeseni v glavnem zadovoljna s sodniki razen v Banjaluki in Boru, ko so jim ukradli točko po sumljivih 11-metrovkah. Za spomlad ni bilo pričakovati v moštvo večjih sprememb, razveseljivo pa je bilo stališče Olimpije, ki

je želela v bodoče pomagati vijoličastim s svojimi igralci. V Ljubljani so se namreč dobro zavedali, da se je lažje boriti v prvenstvu z dvema slovenskima ekipama, in ne le z eno (Večer 14. 12. 1970, str. 3, leto 26, št. 289 (7031)).

»Kako drugi? Jesenski šampion Partizan pod vodstvom mladega ambicioznega trenerja G. Zeca je dosegel morda celo več, kot je bilo pričakovati. Podobno velja za Hajduka, ki je precej pomladil svoje vrste. Dinamo se še ni povsem zbral, trener Čajkovski je bil večkrat nezadovoljen, in zato ni nič čudnega, če beži Partizan Zagrebčanom za kar 4 točke. Veleževa uvrstitev je realna, podobno velja za Železničarja, ki je peti. O Olimpiji smo že govorili, sedma je Crvena zvezda. Miljanič je sicer že pred startom napovedal, da se letos ne bo potegoval za četrti zaporedni naslov prvaka in da se bo bolj posvetil Jugoslovanskemu pokalu ter pokalu evropskih prvakov. Radnički (N), Radnički (K) in Vojvodina so v zlati sredini, tja do 11. mesta dalje pa se že pričinja boj za obstoj« (Večer 14. 12. 1970 str. 3, leto 26, št. 289 (7031)).

4.5.1 Sezona 1970/71 - spomladanski del

Kljub slabemu izhodišču, ki so si ga mariborski nogometaši priigrali v jesenskem delu tekmovanja, so bili v klubu trdno prepričani, da bodo spomladi izboljšali svojo bilanco in ostali v I. zvezni ligi. To so imeli namen doseči s trdim delom, ker denarja ni bilo da bi lahko moštvo okrepili s kakšnim zvenečim imenom. Po prvih treningih v Ljudskem vrtu, so se nogometaši odpravili na Pohorje in na koncu še na slovensko obalo in sicer v Koper, kje so odigrali več prijateljskih tekem. Mariborčani so v pripravljalnem obdobju odigrali 12 tekem, trikrat so remizirali, enkrat izgubili, osemkrat pa so zmagali nad predvsem šibkejšimi tekmeci. Igralci, ki so v spomladanskem delu branili barve Maribora, so bili naslednji: Vabič, Petrič, Stamenski (Vojvodina), Radič, Matovič, (Lovčen), Rašovič, Horjak, Perazič, Prosen, Krajnc, Klančnik, Horvatič, Bolfek, Bošnjakovič (Sljeme), Rosignoli, Maras, Belec, poleg tega pa še nekaj drugih, ki so čakali na svojo priložnost. Poškodovani so bili Binkovski, Simeunovič in Filipovič. Mariborčanom je na pomoč priskočil tudi ljubljanski klub, ki jim je v mini prestopnem roku odstopil dva igralca, Klampferja in Čeha, ki pri Olimpiji njih nista bila več konkurenčna za prvo ekipo.

Olimpija je začela priprave v začetku januarja v Ljubljani, kjer so ostali do konca februarja, nato pa so odšli na morje. Dr. Aco Obradović, ki je bil zelo zadovoljen z rezultati svoje ekipe v jesenskem delu prvenstva, zato je napovedal še naprej dobre igre Olimpije in s tem izboljšanje jesenske uvrstitve. Za ta dosežek so predvidevali, da bo potrebno premagati tudi ekipe iz dna lestvice, s čimer bi tudi pomagali Mariboru v boju za obstanek.

Po končanem spomladanskem delu prvenstva je Jugoslovansko reprezentanco in s tem tudi Braneta Oblaka doletela velika čast, da je sodelovala na poslovljni tekmi po mnenju mnogih najboljšega nogometaša vseh časov Peleja. Jugoslavija se je 18.7.1971 na slovitem štadionu Maracana v Riu de Janeiru pomerila z Brazilijo. Oblak je nekoliko presenetljivo začel tekmo, ki se je končala z rezultatom 2 : 2. Po koncu dvoboja je bil najbolj zaželen spominek v vrstah Jugoslovanov Pelejev dres, ki ga je dobil prav Oblak.

Pokalna tekmovanja:

Osmina finala pokala Jugoslavije:

Olimpija : Beograd – 1 : 2

Rezultati prvenstvenih tekem za sezono 1970/71 (Večer, marec - julij)

18. krog:

Maribor : Crvena z. – 1 : 1 (16. mesto)

Olimpija : Partizan – 2 : 0 (5. mesto)

19. krog:

Bor : Maribor – 2 : 0 (17. mesto)

Olimpija : Vojvodina – 2 : 2 (5. mesto)

20. krog:

Maribor : Hajduk – 2 : 2 (18. mesto)

Čelik : Olimpija – 0 : 0 (5. mesto)

21. krog:

Partizan : Maribor – 3 : 1 (18. mesto)

Olimpija : Sarajevo – 3 : 0 (4. mesto)

22. krog:

Maribor : Olimpija – 1 : 0

(17. mesto, 5. mesto)

23. krog:

Čelik : Maribor – 1 : 1 (17. mesto)

Olimpija : Crvenka – 2 : 0 (5. mesto)

24. krog:

Maribor : Sarajevo – 2 : 0 (13. mesto)

Radnički N. : Olimpija – 0 : 0 (5. mesto)

25. krog:

Maribor : Vojvodina – 2 : 0 (12. mesto)

Olimpija : Dinamo – 1 : 0 (5. mesto)

26. krog:

Crvenka : Maribor – 2 : 1 (13. mesto)

Beograd : Olimpija – 1 : 0 (5. mesto)

27. krog:

Maribor : Radnički N. – 1 : 0 (12. mesto)

Olimpija : Sloboda – 0 : 1 (5. mesto)

28. krog:

Dinamo : Maribor – 1 : 1 (13. mesto)

Radnički K. : Olimpija – 1 : 1 (5. mesto)

29. krog:

Maribor : Beograd – 2 : 2 (13. mesto)

Olimpija : Željezničar – 1 : 3 (7. mesto)

30. krog:

Sloboda : Maribor – 2 : 0 (14. mesto)

Velež : Olimpija – 3 : 2 (8. mesto)

31. krog:

Maribor : Radnički K. – 1 : 0 (12. mesto)

Olimpija : Borac – 3 : 2 (8. mesto)

32. krog:

Željezničar : Maribor – 5 : 0 (13. mesto)

Crvena z. : Olimpija – 0 : 1 (7. mesto)

33. krog:

Maribor : Velež – 1 : 1 (13. mesto)

Olimpija : Bor – 2 : 1 (6. mesto)

34. krog:

Borac : Maribor – 3 : 1 (13. mesto)

Hajduk : Olimpija – 2 : 1 (7. mesto)

Tabela 6

Končna lestvica: (zmagaja štela 2, remi 1 in poraz 0 točk)

EKIPA	KROG	ZMAGA	REMI	PORAZ	GOL RAZLIKA	TOČKE
1. Hajduk	34	18	13	3	61 : 31	49
2. Željezničar	34	18	9	7	59 : 34	45
3. Dinamo	34	17	9	8	55 : 32	43
4. OFK Beograd	34	15	8	11	54 : 44	38
5. PARTIZAN	34	14	10	10	44 : 34	38
6. C. zvezda	34	14	8	12	62 : 46	36
7. Olimpija	34	13	10	11	47 : 35	36
8. Velež	34	14	8	12	52 : 48	36
9. Čelik	34	14	8	12	35 : 32	36
10. Sloboda	34	9	14	11	23 : 29	32
11. Radnički N.	34	11	9	14	38 : 43	31
12. Sarajevo	34	9	11	14	42 : 51	29
13. Maribor	34	9	11	14	33 : 48	29
14. Borac	34	9	11	14	47 : 66	29
15. Vojvodina	34	9	10	15	38 : 43	28
16. Radnički K.	34	9	10	15	29 : 50	28
17. Bor	34	9	8	17	43 : 66	26
18. Crvenka	34	8	7	19	28 : 58	23

Splitski Hajduk si je kolo pred koncem zagotovil naslov državnega prvaka. To mu je uspelo že leta 1927, 1929, 1950, 1952 in 1955, pokalni prvak pa je bil leta 1967. Olimpija je s sedmim mestom dosegla največji uspeh v zvezni ligi. Če ne bi imela smole s poškodbami napadalcev, bi prav lahko zbrala vsaj dve točki več, kolikor jo je ločilo od četrtega mesta in zastopanja jugoslovanskega nogometa v mednarodni areni. Zeleno-beli so dokazali, da so se prebili v jugoslovanski vrh, z vsemi možnostmi, da v novem prvenstvu posežejo še po boljši uvrstitvi. Maribor je bil večji del prvenstva v nevarnem območju, po 22. krogu, ko je zmagal v slovenskem derbiju, pa se mu je odprlo in s serijo zaporednih zmag na domačem igrišču, si je krog pred koncem tudi teoretično zagotovil obstoj. Tako je 13. mesto vsekakor uspeh, kajti upoštevati je treba, da je v letošnjem prvenstvu starta s skoraj polovico novih igralcev. Ligo sta zapustila res najslabša, Crvenka in Bor. Oba sta bila že na začetku v ozkem krogu tistih, ki so morali ves čas trepetati za obstanek in so jima v končnici prvenstva pošle moči (Delo 29. 6. 1971, str. 9, leto 13, št. 174).

Hajduk je na koncu zbral rekordnih 49 točk, kar ni uspel zbrat še nobeden prvak I. zvezne lige. 790 zadetkov je bilo doseženih v prvenstvu, kar je bil prav tako nov rekord. Od tega je bilo v jesenskem delu doseženih 369 zadetkov, v spomladanskem delu pa 421. Strelci so zadeli 37 krat več kot prejšnjo sezono. To je zneslo 2,58

zadetka na tekmo. Največ zadetkov so videli v Banjaluki ob gostovanju Veleža, ki je zmagal z izidom 7 : 3. Prva strelca sezone sta bila Nadoveza (Hajduk) in Jankovič (Željezničar) vsak z 20 zadetki. Vse ekipe so igrale napadalni nogomet, le ekipa Slobode je gojila izrazito obrambni nogomet in v celem prvenstvu dosegla le 23 zadetkov. Vendar pa je bila njihova obrambna postavitvev toliko bolj uspešna, saj so bili ekipa ki so prejeli najmanj zadetkov in sicer le 29 v celi sezoni. Na koncu prvenstva so zasedli celo 10 mesto, kar je bilo sicer pohvalno, vendar so strokovnjaki negodovali, da tak sistem ni dober za prihodnost nogometa, ampak pomeni korak nazaj (SN 3. 7. 1971, str 6, leto 27, št. 4340).

»Pri Olimpiji že snujejo načrte za novo sezono, moštvo bi naj bilo še močnejše, ker je minulo prvenstvo pokazalo, da se lahko tudi »mali«, borijo za vrh lestvice. Ljubljancani računajo, da bi imeli v tem primeru povprečno okoli 10.000 do 15.000 gledalcev, tako da bi se večja investicija kaj hitro obrestovala. Dejstvo je, da ambiciozni dr. Obradovič ne želi ostati na polovici poti, sicer pa je takega mnenja tudi učitelj Mariborčanov Omeragič. Mariborčani so v pretekli sezoni s končnim 13. mestom dosegli zastavljen cilj, a je bilo iz besed trenerja Omeragiča moč razbrati, da bi lahko bili na koncu še višje« (Večer 29. 6. 1971, str. 6, leto 27, št. 149 (7195)).

4.6 Sezona 1971/72 - jesenski del

Takrat so največjo vlogo v prestopnem roku igrali vratarji, vse ostalo je bilo opravljeno večinoma v tišini. Najodmevnejšo okrepitev je dobil Dinamo s Raničem in Mujkičem (oba Zagreb). Hajduk je pustil tri rezervne igralce (GOŠK) in Vardiča (Šibenik), podaljšal pogodbo s trenerjem in dvema igralcema, Željezničar je podaljšal pogodbe s četverico standardnih igralcev, v Veležu in Crveni zvezdi brez sprememb, v Partizan so se vrnili vsi posojeni igralci. Olimpija je izgubila svojega prvega vratarja: Škorič (Stuttgart), Đorlev (Maribor), prišli pa so Klamfer (Maribor), Sarap, Samatovič (Vodžovadški). Tudi Mariborčani so ostali brez nekaterih »najboljših«: Prosen (Nijmegen, Nizozemska), Rosignoli, Maras, Stamevski, Perazič in Klampfer. Nadomestit pa so jih poskušali s: Đorlev (Olimpija), Dautovič (Željezničar), Klešnik (Slavija), Đuričić (Mura), Krojs (Branik) in Milošević (SN 12. 7. 1971, str. 4, leto 27, št. 4347).

Nogometaši Olimpije so začeli s pripravami na Črnem vrhu nad Idrijo, nato so trenirali doma, nakar so odpotovali na 10 dnevno turnejo v Španijo in Portugalsko, kjer so odigrali številne tekme. Pred prvenstvom so si zadali uvrstitev v sredino lestvice in čim više v jugoslovanskem pokalu.

Mariborčani so svoje priprave začeli v Ljudskem vrtu, nato so odšli na Ravne, potem pa so trenirali spet v Mariboru. Po odhodu številnih nosilcev igre, so sestavili novo pomlajeno ekipo s katero so poskušali pridobiti na borbenosti in hitrosti. Uspeh bi bil obstanek v ligi.

Pokalna tekmovanja:

Osmina finala Pokal prvoligašev

Olimpija : Beograd – 4 : 2

Radnički N. : Maribor – 1 : 0

Četrtnfinale Pokala prvoligašev

Sloboda : Olimpija – 4 : 0

Finale Slovenskega pokala:

Olimpija : Maribor – 4 : 1

Rezultati prvenstvenih tekem za sezono 1971/72 (Večer, avgust - december)

1. krog:

Maribor : Vojvodina – 1 : 1 (8. mesto)

Sloboda : Olimpija – 2 : 0 (16. mesto)

10. krog:

Maribor : Sarajevo – 2 : 1 (8. mesto)

Olimpija : Sutjeska – 2 : 0 (14. mesto)

2. krog:

Željezničar : Maribor – 8 : 0 (16. mesto)

Olimpija : Radnički N. – 3 : 0 (8. mesto)

11. krog:

Dinamo : Maribor – 1 : 0 (13. mesto)

Velež : Olimpija – 6 : 1 (17. mesto)

3. krog:

Maribor : Partizan – 1 : 1 (17. mesto)

Čelik : Olimpija – 2 : 1 (12. mesto)

12. krog:

Maribor : Crvena z. – 0 : 0 (14. mesto)

Borac : Olimpija – 1 : 0 (17. mesto)

4. krog:

Radnički K. : Maribor – 1 : 2 (11. mesto)

Olimpija : Hajduk – 1 : 0 (8. mesto)

13. krog:

Vardar : Maribor – 1 : 0 (15. mesto)

Olimpija : Vojvodina – 2 : 1 (17. mesto)

5. krog:

Maribor : Borac – 2 : 0 (6. mesto)

Sarajevo : Olimpija – 4 : 1 (11. mesto)

14. krog:

Maribor : Beograd – 2 : 2 (16. mesto)

Željezničar : Olimpija – 1 : 0 (17. mesto)

6. krog:

Maribor : Sloboda – 1 : 1 (6. mesto)

Olimpija : Dinamo – 1 : 1 (10. mesto)

15. krog:

Sutjeska : Maribor – 2 : 0 (16. mesto)

Olimpija : Partizan – 3 : 1 (14. mesto)

7. krog:

Radnički N. : Maribor – 4 : 1 (8. mesto)

Crvena z. : Olimpija – 5 : 1 (14. mesto)

16. krog:

Maribor : Velež – 0 : 0 (15. mesto)

Radnički K. : Olimpija – 2 : 1 (16. mesto)

8. krog:

Maribor : Čelik – 1 : 1 (8. mesto)

Olimpija : Vardar – 1 : 1 (15. mesto)

17. krog:

Olimpija : Maribor – 3 : 0

(14. mesto, 18. mesto)

9. krog:

Hajduk : Maribor – 2 : 1 (12. mesto)

Beograd : Olimpija – 3 : 0 (17. mesto)

Analiza jesenskega dela prvenstva:

Po 17. kolih je bil končan prvi del prvoligaškega nogometnega prvenstva 1971/72, ki je prinesel največ uspeha sarajevskemu Željezničarju. Ta je imel točko prednosti pred tremi nevarnimi zasledovalci Crveno zvezdo, Vojvodino in Beogradom, medtem ko so Velež, Dinamo, Hajduk, Sarajevo, Partizan in še nekateri preveč zaostali, da bi lahko spomladi občutneje mešali štrene. Za slovenski enajsterici je bil jesenski del sezone bolj klavrn: Olimpija, ki je bila večji del na dnu, se je šele po zmagi v zadnjem krogu nad Mariborom zrinila na 14. mesto, vijoličasti pa so bili 18!

»Jesen je bila za Maribor izrazito slaba, prezimil je na zadnjem, 18. mestu, kar je proti vsem pričakovanjem in zasluži ne le izjemne priprave v času odmora temveč temeljito analizo polomov. Položaj vijoličastih še ni brezupen, vendar je 13 točk preslaba bera, posebno, če upoštevamo, da so Mariborčani 9 krat nastopih v Ljudskem vrtu. Za Mariborskega prvoligaša lahko sicer rečemo, da nikoli ni bilo toliko smole s poškodbami, pa tudi nekaterim sodniškimi »podvigi«, kot prav v petem letu nastopa v elitni konkurenci. Usodne so bile v prvi vrsti poškodbe posebej potem, ko je julija odšlo nekaj kvalitetnih profesionalcev in kasnejši nakupi niso mogli zapolniti vrzeli. Za konec je prišla še neprijetna dogodivščina s trenerjem Omeragičem in mera je bila polna. Trener Omeragič je namreč pristal v zaporu, zaradi povzročitve prometne nesreče. Kakorkoli že, NK Maribor bo prvič odkar je prvoligaš pričakal spomladanski del povsem na repu in ni dvoma, da bo 18. mesto še kako psihično slabo vplivalo na potek priprav in elan igralcev. Za minulih 17 tekem je bilo značilno, da je obramba ponavadi (razen v Kragujevcu) odpovedala v gosteh in da napad doma ni znal izkoristiti številnih priložnosti. Zavaljo neučinkovitosti so bile zapravljene dragocene točke proti Partizanu, Slobodi, Čeliku in Veležu, kar je lahko ob koncu odločilnega pomena« (Večer 13. 12. 1971, str. 4, leto 27, št. 287 (7333)).

»Še beseda o Olimpiji: ta ima za 50 odstotkov boljše igralce kot mi. To vem sicer že dalj časa, nedeljska zmaga in igra v derbiju z nami pa me je še bolj prepričala. Ljubljancani se bodo spomladi zanesljivo povzpeli na lestvici in želim si, da bi nam z dobrimi rezultati v srečanjih z našimi neposrednimi konkurenti pomagali v boju za obstoj«, je končal dr. Welle, predsednik NK Maribor. Šef Olimpije dr. Obradovič je o pravkar končanem jesenskem dela prvenstva dejal: »Lani smo bili nekaj časa previsoko, zato so bili letos apetiti nekaterih preveliki. Tudi mi smo imeli težave s poškodbami, manjkali so Ameršek, Popivoda, Šoškič in Oblak, odšel je vratar Skorič. Na tujem nismo dosegli niti ene točke, toda spomladi bo zanesljivo bolje, ker bomo igrali kar 9 krat za Bežigradom. Želim si seveda, da bi ostal v ligi tudi Maribor, za katerega je znano, da je v drugem delu prvenstva mnogo bolj pri stvari kot na začetku, v prvi polovici« (Večer 14. 12. 1971 str. 4, leto 27, št. 288 (7334)).

4.6.1 Sezona 1971/72 - spomladanski del

Tako igralci Maribora kot Olimpije so začeli v začetku januarja priprave na domačih terenih, nato pa so sledile kondicijske priprave, ki so jih Mariborčani izvedli na Pohorju, Ljubljančani pa v Lipici. Nadaljevanje priprav sta naša prvoligaša preživela ob slovenski obali, Maribor v Piranu, Olimpija pa v Kopru, kjer sta odigrala več prijateljskih srečanj predvsem z nižjeligaši. Vodstvo Ljubljane je zavrnilo ponudbo za gostovanje po Južni Ameriki.

Kot je že navada v Mariboru rešujejo sezono spomladi in poskušajo popraviti slabo jesen. Okrepili so jih Ražič, Bradvič, Sljepčević, Vučekovič in Kukanja, največ zaupanja pa je še naprej veljalo standardnim močem oz. Radiču, Simeunoviču in Klančniku, ki so bili jeseni poškodovani. Sredi prvenstva se je k Mariboru vrnil dolgoletni kapetan Tomislav Prosen, ki je želel pomagati svojemu klubu v boju za obstanek, potem ko se na Nizozemskem ni dobro počutil.

Pri Olimpiji so optimistično zrlji v začetek drugega dela sezone, saj so bili vsi igralci zdravi. Prvi del prvenstva so ravno zaradi številnih poškodb osvojili nekoliko manj točk, kot so pričakovali in zato so bili odločeni da spomladi popeljejo kljub v sredino lestvice. Velik problem pa so videli v svojem ne komfortnem stadionu.

Spomladanski del sezone je bil v znamenju preventivnega cepljenja proti »črnim kozam«, kar je imelo za posledico, spremembo terminov prvenstvenih tekem. O tem je bilo veliko napisanega tudi v takratnem tisku. »Obširna akcija cepljenja proti črnim kozam je prizadela tudi športnike. Ker so ti še posebej ogroženi, priporoča jugoslovanska zveza za telesno kulturo, da bi omejili ali sploh preložili športna srečanja v naslednjih dneh. Nogometna zveza Jugoslavije se je že odzvala, preložila je celotno 23. kolo (kasneje tudi 24. kolo), ki bi moralo biti v nedeljo, odpovedana je tudi zaostala četrtfinalna tekma za jugoslovanski pokal Olimpija : Crvena zvezda. Vse kaže, da bodo tem navodilom sledili še drugoligaši ter da bodo preložili tudi start v SNL in obeh slovenskih conskih ligah« (Večer 28. 3. 1972, str. 10, leto 28, št. 80 (7429)).

To pa je pomenilo, da so se morale prestavljene ligaške tekme igrati med tednom, tako da so imeli klubi tekme ob sredah in nedeljah. V primeru, da je bila ekipa takrat v rezultatski krizi, se je to hitro poznalo na lestvic. Najbolj je to občutil Maribor, ki po cepljenju ni uspel niti enkrat več zmagati, kar je ob slabi jesenski bilanci pomenilo, da se je mariborski klub po 5. letih poslovil od prvoligaške družčine. Zadnjo tekmo v I. zvezni ligi, so nogometaši Maribora odigrali z republiškim rivalom iz Ljubljane.

Pokalna tekmovanja:

Četrfinale Jugoslovanskega pokala:

Olimpija : Crvena zvezda – 2 : 1

Polfinale Jugoslovanskega pokala:

Olimpija : Hajduk – 0 : 2

Rezultati prvenstvenih tekem za sezono 1970/71 (Večer, marec - julij)

18. krog:

Vojvodina : Maribor – 0 : 0 (16. mesto)

Olimpija : Sloboda – 2 : 0 (12. mesto)

27. krog:

Sarajevo : Maribor – 3 : 0 (18. mesto)

Sutjeska : Olimpija – 0 : 1 (13. mesto)

19. krog:

Maribor : Željezničar – 0 : 2 (16. mesto)

Radnički N. : Olimpija – 2 : 1 (13. mesto)

28. krog:

Maribor : Dinamo – 1 : 2 (18. mesto)

Olimpija : Velež – 1 : 0 (10. mesto)

20. krog:

Partizan : Maribor – 3 : 1 (17. mesto)

Olimpija : Čelik – 1 : 2 (15. mesto)

29. krog:

Crvena z. : Maribor – 3 : 0 (18. mesto)

Olimpija : Borac – 5 : 1 (10. mesto)

21. krog:

Maribor : Radnički K. – 0 : 0 (17. mesto)

Hajduk : Olimpija – 1 : 3 (13. mesto)

30. krog:

Maribor : Vardar – 0 : 0 (18. mesto)

Vojvodina : Olimpija – 2 : 0 (10. mesto)

22. krog:

Borac : Maribor – 0 : 0 (17. mesto)

Olimpija : Sarajevo – 1 : 0 (10. mesto)

31. krog:

Beograd : Maribor – 2 : 1 (18. mesto)

Olimpija : Željezničar – 1 : 1 (12. mesto)

23. krog:

Sloboda : Maribor – 1 : 0 (17. mesto)

Dinamo : Olimpija – 3 : 0 (13. mesto)

32. krog:

Maribor : Sutjeska – 1 : 1 (18. mesto)

Partizan : Olimpija – 1 : 0 (12. mesto)

24. krog:

Maribor : Radnički N. – 0 : 0 (18. mesto)

Olimpija : Crvena z. – 1 : 1 (13. mesto)

33. krog:

Velež : Maribor – 6 : 2 (18. mesto)

Olimpija : Radnički K. – 1 : 1 (11. mesto)

25. krog:

Čelik : Maribor – 2 : 0 (18. mesto)

Vardar : Olimpija – 1 : 0 (12. mesto)

34. krog:

Maribor : Olimpija – 3 : 6

(18. mesto, 9. mesto)

26. krog:

Maribor : Hajduk – 1 : 1 (18. mesto)

Olimpija : Beograd – 1 : 2 (14. mesto)

Tabela 7

Končna lestvica: (zmaga je štela 2, remi 1 in poraz 0 točk)

EKIPA	KROG	ZMAGA	REMI	PORAZ	GOL RAZLIKA	TOČKE
1. Željezničar	34	21	9	4	55 : 20	51
2. C. zvezda	34	19	11	4	57 : 21	49
3. OFK Beograd	34	17	11	6	56 : 26	45
4. Vojvodina	34	15	12	7	50 : 38	42
5. Partizan	34	15	9	10	41 : 35	39
6. Velež	34	14	10	10	58 : 32	38
7. Sloboda	34	12	11	11	34 : 33	35
8. Dinamo	34	11	10	13	47 : 40	32
9. Olimpija	34	13	5	16	46 : 51	31
10. Hajduk	34	12	7	15	45 : 56	31
11. Vardar	34	8	14	12	31 : 44	30
12. Čelik	34	9	12	13	27 : 40	30
13. Borac	34	12	6	16	31 : 46	30
14. Radnički N.	34	11	7	16	38 : 49	29
15. Sarajevo	34	10	8	16	43 : 46	28
16. Sutjeska	34	9	10	15	25 : 39	28
17. Radnički K.	34	7	10	17	24 : 55	24
18. Maribor	34	3	14	17	24 : 61	20

Prvič, odkar obstaja, to pa je že 50 let, je sarajevski Željezničar postal jugoslovanski nogometni prvak. To mu je uspelo šele v zadnjem krogu, ko je pred 30.000 gledalci v Beogradu s kar 4 : 0 odpravil Partizana. Tri zadetke je dosegel Jankovič, enega pa Bečirspahič. Če »Željo« ne bi uspel v tem pomembnem srečanju, bi bil ob prvo mesto, ker je Crvena zvezda na Koševu pred 30.000 gledalci s 4 : 2 premagala Sarajevo. Crvena zvezda si je zagotovila 2. mesto in bo podobno kot Beograd in Vojvodina sodelovala v pokalu UEFA. Olimpija si je po dveh točkah v Ljudskem vrtu zagotovila ob koncu 9. mesto, kar je bilo tudi zaslužno. Zeleno-beli so si v slovenskem derbiju pošteno privoščili vijoličaste, ki so se 11. 6. 1972 natanko ob 18.50 uri po zadnjem žvižgu sodnika Ravša po petih letih poslovili od I. zvezne lige; bili so daleč najslabši in so zbrali v 34. krogih le 20 točk. 26. prvenstvo v I. ligi je bilo v celoti, navzlic še kar solidnemu plasmaju Olimpije, torej neuspeh. Po petih prvoligaških sezonah, se je iz elitne družbe poslovil Maribor. Prihodnje 27. prvenstvo pa je bilo peto v katerem je bila Slovenija zastopana z enim samim prvoligašem (in deseto, v katerem je v prvi ligi sploh igral kak klub iz Slovenije) (Delo 12. 6. 1972, str. naslovnica, leto 14, št. 158).

Dobre igre Olimpije oziroma njenih nogometašev pa niso ostale neopažene, saj je bil ob tedaj že standardnem reprezentantu Branku Oblaku v reprezentanco Jugoslavije povabljen tudi Danilo Popivoda. Medtem ko sta Olimpijina reprezentanta odšla z Jugoslovansko reprezentanco na Mini Mundial v Brazilijo, so ostali igralci Olimpije odšli na zaslužen dopust.

O tem kaj se je dogajalo v Mariborskem klubu po izpadu iz I. lige je Večerov športni novinar Skalicky (Večer 14. 6. 1972, str. 10, leto 28, št. 137 (7486)) zapisal naslednje: »Po končani sezoni so v Mariboru hitro sedli za mizo, potegnili črto pod nastopi v I. zvezni ligi in prišli do naslednjih spoznanj. Izvršni odbor NK Maribor je na več zadnjih sejah razpravljal o vzrokih, katerih posledica je bil izpad kluba iz I. zvezne nogometne lige. V zvezi s tem daje javnosti naslednje sporočilo: Izpad kluba iz najvišjega razreda tekmovanja v nogometu pri nas je posledica neurejenega statusa profesionalnega kluba, odnosov v njem in do njega vse od njegove ustanovitve pa do danes. To se je manifestiralo predvsem v naslednjem:

1. NK Maribor je vedno živel zaradi pomanjkanja finančnih sredstev na skrajnem robu še komaj znosnih – možnosti za kolikor toliko normalno delo profesionalnega kluba. Zaradi teh neprofesionalnih delovnih razmer in neprofesionalnih odnosov je imel NK Maribor doslej zaposlenega samo enega profesionalnega strokovnjaka - trenerja (ostali prvoligaški klubi 3 do 8). Vsi ostali sodelavci so delali honorarno ali volontersko. Takšna oblika dela je za profesionalni klub nezadovoljiva in nesprejemljiva. Poleg tega NK Maribor od svoje ustanovitve pa do danes edini med zveznimi ligaši ni imel igrišč, ki bi bila na razpolago le njemu. Na le enem zelo slabem pomožnem in enem glavnem terenu je poleg njega deloval še NK Branik, občasno pa so bile na njem še druge tekme in prireditve. Za tako uporabo 2 igrišč je npr. plačeval kar približno štirikrat več, kot plačuje npr. NK Olimpija za dve izključno njegovi igrišči. Take omejene možnosti za vadbo in tekmovanje so ovirale normalno delo 1. moštva, poteg tega pa je to odločilno vplivalo, da klub ni mogel imeti mladega moštva in da sta bila delo s pionirji in mladino in s tem vzgoja lastnega moštva močno ovirana.

2. Del profesionalcev ni imel pravega profesionalnega odnosa in dela, kar se je kazalo v igri in uspehih I. moštva. Slabo izpolnjevanje profesionalnih dolžnosti in pomanjkanje pripadnosti barvam kluba so k temu še prispevali. Psihološko in vzgojno delo z igralci ni bilo zadovoljivo.

3. Družbenopolitična skupnost še v bližnji preteklosti ni kazala zadostnega zanimanja za delo in težave kluba, prav tako pa tudi ne mnoge delovne organizacije in drugi. V tem pogledu je bil klub v popolnoma neenakopravnem položaju z ostalimi zveznimi nogometnimi ligaši. To je za mnoge nerazumljivo, zlasti, ker je Maribor razvita, močno gospodarska občina in kjer je dejavnost kluba prispevala k popularizaciji

mesta doma in svetu, k razvoju družbenega življenja in ne nazadnje k uspešnejšemu poslovanju zlasti nekaterih terciarnih dejavnosti (turizem, gostinstvo, promet). Naj ob tem poudarimo, da so bile nogometne tekme NK Maribor številčno daleč najmnožičnejše prireditve in zato tudi najmnožičnejša rekreacija in razvedrilo za delovne ljudi mesta Maribora, njegove bližnje in daljne okolice.

4. Izvršni odbor meni, da so te in druge pomanjkljivosti ter težave v dobršnem delu krive za položaj, v katerem se je klub sedaj znašel. Dobršen del krivde pa leži tudi na nezadostni aktivnosti večjega dela članov izvršnega odbora in članov strokovnega vodstva, ki jima ni uspelo odstraniti prej navedenih napak in težav. Zaradi tega izvršni odbor meni, da je treba sklicati izredno skupščino, ki naj preuči nastali položaj, izvoli nov upravni odbor in da napotke za delo v prihodnje. Izvršni odbor je sklenil, da je treba storiti vse, da bo Maribor tudi v bodoče imel kvaliteten nogometni klub, ki naj si čim prej izbori vrnitev med najboljše. Za uresničenje tega si bo izvršni odbor prizadeval v okviru finančnih, časovnih in drugih možnosti čim hitreje storiti konkretne ukrepe. Izpisnice bodo izdane le tistim igralcem, za katere bo to odločila posebna pooblaščen komisija, ali pa tistim, ki imajo po pogodbah to pravico in bodo sami (ali njihovi klubi) to zahtevali. Izvršni odbor poziva vse igralce, prijatelje kluba, delovne in družbene organizacije, da ga do izvolitve novega odbora pri naporu za konsolidacijo in ureditev razmer v klubu in do kluba z razumevanjem in zavzeto podprejo. Obenem se zahvaljujemo vsem, ki so mu doslej stali ob strani. Maribor potrebuje še kvalitetnejši klub, kot ga ima. Imel pa ga bo le ob združenih naporih vseh, ki jim je ugled športnega življenja mesta kot nepogrešljivega dela družbenega življenja pri srcu.

4.7 Sezona 1972/73

Ljubljancani so se najprej pripravljali v Škofja Loki, nato pa v Ljubljani. Med tem časom so dvakrat izgubili z Borcem 0 : 2, na turneji po Španiji pa so dosegli tri zmage in doživeli poraz. Tehnično vodstvo je bilo zadovoljno z ekipo, zlasti z novinci, ki so uspešno zapolnili vrzel po odhodu Popadiča, Milevoja in Kapidžiča. Igralci, ki so zastopali barve Olimpije v sezoni 1972/73, so bili: V. Ameršek, Dogandžić, Glišić, Klampfer, Lalović, Oblak, Popivoda, Rogić, Rožič, Samatović, Sarap, Srbu, Šišić, Šoškić (Delo 14. 8. 1972, str. 4, leto 14 št 220).

Vijoličasti so začeli s pripravami v Ljudskem vrtu, nato so sledile 10 dnevne priprave na Ravnah, kjer so trenirali tudi v preteklih dveh letih. Tam so odigrali tudi prve pripravljalne tekme predvsem z avstrijskimi prvoligaši. Nato so priprave nadaljevali doma do začetka prvenstva. Cilj je bil seveda uvrstitev v I. zvezno ligo, čeprav so se zavedali da bo težko dosegljiv. Igralci s katerimi je Maribor poskušal ponovno v prvo ligo: Vabič, Petrič, Grbavac, Bolfek, Dabanovič, Djuričič Filipovič, Ražič, Breber, Horjak, Klančnik, Dobrijevič, Karmelj, Vučekovič, Poljanec, Sab, Kovačič

Olimpija je jesenski del prvenstva končala s pričakovanim porazom proti Partizanu in ostala pri 14 jesenskih točkah. Dvanajsto mesto zanjo ni bil neuspeh, pač pa je v zeleno-belem taboru zbudila skrb okoliščina, da je bila na repu lestvice izredna gneča. Spomladansko nadaljevanje prvenstva je zato obetalo izredno napeto borbo za obstanek, kjer je, bolj kot vsa minula leta, o končni uvrstitvi odločala vsaka točka, celo vsak zadetek. Olimpija se je z zmago v zadnjem krogu spomladanskega dela prvenstva 1972/73 uspela rešiti izpada in je na koncu dosegla skromno 16. mesto (Delo 18. 12. 1979, str. naslovnica, leto 26 št 343).

Maribor je končal jesenski del prvenstva na 3. mestu s 6 točkami zaostanka za vodilno ekipo Zagreba. Zaostanek je bil kar velik, vendar dosegljiv. Mariborčani so po končanem jesenskem delu prvenstva ostali brez trenerja Omeragiča, ki je klub sporazumno zapustil. Novi trener je postal Djalma Markovič, ki je potem v spomladanskem delu prvenstva uspel svoje varovance popeljat na prag prve lige vendar jim je na zadnji stopnički spodletelo. V dodatnih kvalifikacijah za I. zvezno ligo so na povratnem srečanju nesrečno izgubili proti Proleteru s 3 : 0, potem ko so jih doma premagali z izidom 3 : 1. To je bil še en črn trenutek za Mariborski in slovenski nogomet, saj se nogometašem Maribora potem nikoli ni več uspelo vrniti med prvoligaše.

Finale Slovenskega pokala :

Maribor : Olimpija – 1 : 2

5 ZAKLJUČEK

Osnovni namen diplomskega dela je bila medsebojna primerjava dveh slovenskih klubov v prvi jugoslovanski nogometni ligi in primerjava z ostalimi jugoslovanskimi nogometnimi klubi v takratni skupni I. zvezni ligi.

Ob pisanju diplomskega dela sem ugotovil, da so bile razlike med nogometnim klubom iz Maribora in nogometnim klubom iz Ljubljane zelo očitne. Ljubljanski klub je prednjačil na vseh področjih, ki sem si zadal, da jih pregledam. Finančno gledano je bila Olimpija stabilen klub z veliko podporo s strani občine in sponzorjev in se je lahko po proračunu kosala s klubi, ki so bili v zlati sredini Jugoslovanskega nogometa. Medtem pa je Maribor ves čas svojega nastopanja v I. jugoslovanski ligi živel in je bil finančno gledano na repu klubov v jugoslovanski ligi. S strani občine ni bilo dovolj velikega posluha za vzdrževanje profesionalnega kluba, pa tudi sponzorji niso bili tako radodarni kot v Ljubljani. In ker se je že takrat vse vrtelo okrog denarja, je prav to bil poglobljen razlog, da je Maribor izpadel iz lige. Denar, ki so ga dobili s prodajo vstopnic, igralcev, od sponzorjev in občine je vedno romal v roke upnikom, tako da je bila blagajna zmeraj prazna. Tudi nogometaši niso redno prejeli svojih prihodkov, kar se je definitivno odražalo na pristopu in sami igri igralcev. Problem Mariborske ekipe je bil tudi ta, da so skoraj vsako sezono sestavili novo mlado ekipo iz igralcev, ki so jih dobili od ostalih klubov, po koncu sezone pa so jih morali vrniti. Tukaj pa se potem pojavi že naslednje področje, ki sem ga vzel pod drobnogled in to je kakovost igralcev. Slovenski nogometaši bi naj bili manj tehnično podkovani kot ostali igralci iz tedanje skupne države Jugoslavije. Že takrat je veljal ta stereotip, da so Slovenci narod smučarjev, atletov, plavalcev, torej da so nadarjeni bolj za posamične športe kot skupinske. Koliko resnice je v tem, je bilo težko ugotoviti. Da pa so bili slovenski nogometaši manj nadarjeni, se je dalo sklepati po tem, da so se s težavo le redki posamezniki prebili v reprezentanco, pa tudi slovenski nogometni klubi niso nikoli uspeli doseči vidnejših rezultatov v jugoslovanskem prostoru. Slovenske nogometaše bi naj odlikovala delavnost, discipliniranost in borbenost v primerjavi z ostalimi jugoslovanskimi nogometaši, ki pa so bili bolj tehnično podkovani. Ali je bila slabša tehnična podkovanost slovenskih nogometašev posledica slabega dela z mladimi igralci ali premajhnega števila nadarjenih nogometašev je težko reči, verjetno pa je kar posledica obojega. Da se je delalo slabo z mladimi igralci, se je v mariborskem klubu ves čas govorilo, naredilo pa nič. Mladi domači igralci so se s težavo prebijali v prvo moštvo, če pa jim je že uspelo, so prednost pred njimi dobivali tujci, ki so bili bolj cenjeni. Ljubljanski klub se je rad pohvalil, da ima v svoji prvi ekipi največ doma vzgojenih igralcev izmed vseh klubov. Vendar je tudi Olimpijine mladince doletela podobna usoda kot njihove Mariborske vrstnike. Tako sta bila oba slovenska kluba sestavljena pretežno iz povprečnih tujcev, ki so bili nosilci igre v obeh klubih, domači fantje pa so imeli le stranske vloge v ekipah. Tudi pogoji za vadbo niso bili na visokem nivoju. Čeprav se je Maribor

lahko pohvalil z enim lepših, če ne celo najlepšim stadionom v tistih časih v Jugoslaviji, pa pogoji za delo na njem niso bili na visokem nivoju. Potem ko so uredili garderobe, kopalnice in sanitarije tako kot se za profesionalni klub spodobi, pa so še vedno imeli probleme s slabo igralno površino. To pa je bilo verjetno posledica tega, da so ob glavnem igrišču imeli še samo eno pomožno igrišče, obe igrišči pa so si morali deliti s ŠD Branik. Ljubljanci so ob svojem glavnem igrišču še sicer imeli dva pomožna igrišča, vendar so se igralci nenehno pritoževali nad neudobjem, ki jim ga je nudil njihov stadion. Kar se tiče raznih športnih pripomočkov za vadbo je bilo moč razbrati, da so jih oboji imeli, vprašanje pa je če so jih imeli dovolj in če so imeli res vse kar so potrebovali, glede na to, da ni bilo v nobenem klubu denarja na pretek. Ker je bilo težko dobiti podobne podatke oziroma so bili zelo skopi za ostale Jugoslovanske klube, lahko bolj sklepam kot trdim, da so se srečevali s podobnimi problemi tudi ostali Jugoslovanski klubi. Izstopali so le klubi »velike štirke«, ki so lahko svojim igralcem ponudili nekoliko več kot ostali klubi. Pod drobnogled sem vzel tudi organizacijo v klubih, ki je pešala predvsem v mariborskem klubu. Tudi na tem področju je bil denar sveta vladar in ker ga v mariborskem klubu ni bilo, je temu primerno bilo število ljudi, ki so skrbeli za klub. V njihovem vodstvu je bilo vedno premalo ljudi, saj je bilo potrebno večino dela opraviti volontersko. V času igranja v I. zvezni ligi se je v mariborskem vodstvu zamenjalo kar nekaj ljudi, zgodilo, pa se je tudi to, da je bil glavni trener celo sezono brez pomočnika. V Ljubljani sicer niso imeli takšnih problemov, so pa se srečevali z drugimi problemi. Eden izmed članov upravnega odbora je bil obsojen poskusa podkupovanja nasprotnega vratarja. Stvari je na svoje mesto potem postavil dr. Ace Obradovič, novi tehnični direktor, ki je pred tem deloval v Crveni zvezdi. Ljubljanci pa so bili lastniki še enega neslavnega rekorda, in sicer bi naj zamenjali največ trenerjev izmed vseh klubov v prvi jugoslovanski ligi. Večji klubi v jugoslovanski nogometni ligi niso imeli težav s pomanjkanjem ljudi v klubu, medtem ko so se manjši klubi srečevali s podobnimi organizacijskimi problemi kot mariborski klub. Sistem, ki so ga igrali takratni klubi v Jugoslaviji, je bil 1-4-2-4 ali pa 1-3-4-3 odvisno od posameznega kluba in trenerja. Rezultatsko je bila Olimpija v teh petih letih skupnega igranja v I. zvezni ligi uspešnejša kot Maribor. Maribor je bil le enkrat bolje uvrščen kot Olimpija, pa tudi v jugoslovanskem pokalu je Maribor v petih letih uspel najvišje priti do polfinala, medtem ko je Olimpija prišla celo do finala. Zanimivo pa je da sta oba klonila proti Crveni zvezdi, ki je bila v tem obdobju najuspešnejši klub tako v prvenstvu kot v pokalnem tekmovanju.

Končna ugotovitev je ta, da je bila ljubljanska Olimpija boljše organizirana, finančno močnejša, igralno kakovostnejša in tudi rezultatsko uspešnejša kot mariborski klub. V jugoslovanskem merilu je Olimpija v teh pogledih spadala v zlato sredino med vsemi klubi, medtem ko je bil Maribor med tistimi klubi, ki so bili ves čas pri dnu.

6 VIRI IN LITERATURA

Viri:

Časopisi:

Delo, dnevni časopis, 1967 – 1972

Sportske novice, dnevni časopis, 1967 – 1972

Večer, dnevni časopis, 1967 – 1972

Ustni vir:

Grbavac, Drago (17. 11. 2008).

Literatura:

70 let prve vodstvene nogometne organizacije na Slovenskem. (1990). Ljubljana: Nogometna zveza Slovenije.

Arlič, B. (2007). *Povezanost izbranih morfoloških in motoričnih spremenljivk z uspešnostjo mladih nogometašev v testu kombinirani polkrog.* Diplomsko delo, Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport.

Bižal, D. (1984). *Individualna taktika pri mlajših starostnih kategorijah.* Diplomaska naloga. Ljubljana: Fakulteta za telesno kulturo.

Delić, M. (1974). *Enciklopedija Jugoslavenskog nogometa.* Zagreb: Spektar.

Elsner, B. (1997). *Nogomet – Teorija igre.* Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport.

Gifford, C. (2002). *Nogomet vaš naj ... vodič v čudovit svet nogometa.* Maribor: Obzorja.

Pavlin, T. (2000). Začetki nogometa v Ljubljani. *Naš nogomet*, 20/21, str. 45–46.

Pavlin, T. (2001a). Vojna in nogomet v desetletju 1940–1949. *Naš nogomet*, 23/24, str. 59–61.

Pavlin, T. (2001b). Včeraj bi bil lahko tudi Napoleon ponosen na svojo Ilirijo. *Zgodovina za vse*, VIII, 2, str. 43–62.

Pavlin, T. (2003). Plečnikov stadion za Bežigradom. *Gradnja velikih športnih objektov v Sloveniji.* Ljubljana: Fundacija za šport, str. 33–34.

Pavlin, T. (2005). *Zanimanje za šport je prodrlo med Slovenci že v široke sloje*. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport.

Stepišnik, D. (1968). *Oris zgodovine telesne kulture na Slovenskem*. Ljubljana: Državna založba Slovenije.

Vasle, J. (2002): *Fuzbal, tango in polka*. Ljubljana: Mladinska knjiga.

Žurman, O., Svoboda, S. in Garber, R. (1983): *Zlatna knjiga nogometa*. Zagreb: Prosveta.

Internetne povezave:

Domače igrišče. (2008). NK Olimpija. Pridobljeno (15. 1. 2008) iz www.nkolimpija.com/?page=club&id=5

History. (2008). FK Crvena zvezda. Pridobljeno (15. 1. 2008) iz www.crvenazvezdafk.com/istorija.htm

Igralni sistemi. (2008). NK Olimpija. Pridobljeno (15. 1. 2008) iz www.nkolimpija.com/?page=news&id=537

Istorija. (2008). NK Dinamo. Pridobljeno (15. 1. 2008) iz www.nk-dinamo.hr/klub-povijest/Default.aspx

Povijest. (2008). NK Hajduk. Pridobljeno (15. 1. 2008) iz www.hnkhajduk.hr/index.php?otvori=klub

Povjest kluba. (2008). FK Partizan. Pridobljeno (15. 1. 2008) iz www.partizan.co.yu/home.php?Jezik=sr

Stadion Ljudski vrt. (2008). NK Maribor. Pridobljeno (15. 1. 2008) iz www.nkmaribor.com//dokumenti/dokument.asp?id=342

The history of FIFA. (2008). FIFA. Pridobljeno (15. 1. 2008) iz www.fifa.com/classicfootball/history/fifa/historyfifa1.html

Zgodovina. (2008). NZS. Pridobljeno (15. 1. 2008) iz www.nzs.si/index.php?pgii=117

Zgodovina kluba. (2008). NK Olimpija. Pridobljeno (15. 1. 2008) iz www.nkolimpija.com/?page=club&id=3#1945

Zgodovina nogometa. (2008). Šport v mestu. Pridobljeno (15. 1. 2008) iz www.sportvmestu.si/nogomet/o-nogometu/zgodovina

Zgodovina nogometnega kluba iz Maribora. (2008). NK Maribor. Pridobljeno (15. 1. 2008) iz www.nkmaribor.com/dokumenti/dokument.asp?id=6